

ŠIAULIŲ RAJONO VARPUTĖNŲ KAIMO BENDRASIS PLANAS

SPRENDINIAI

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Planavimo organizatorius:

Šiaulių rajono savivaldybės administracijos
direktorius,
Vilniaus g. 263,
LT- 76337 Šiauliai

Plano rengėjas:

Valstybės įmonė Valstybės žemės fondo
Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius,
Konstitucijos pr. 23 A korpusas,
LT-08105 Vilnius

OBJEKTAS: Varputėnų kaimo teritorija

PLANAS: Šiaulių rajono Varputėnų kaimo bendrasis planas

PLANAVIMO RŪŠIS IR LYGMUO:

Vietovės lygmens savivaldybės dalies bendrasis planas

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS:

Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktorius

TURINYS: I. Tekstinė dalis

1. Aiškinamasis raštas

II. Grafinė dalis

1. Teritorijų naudojimo prioritetų ir veiklos apribojimų brėžinys. M 1:2 000

2. Inžinerinės infrastruktūros plėtros brėžinys. M 1:5 000

ŠIAULIŲ RAJONO VARPUTĖNŲ KAIMO BENDRASIS PLANAS		
SPRENDINIAI		Data
Plano rengėjas	VĮ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105 Vilnius; tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72	2015-08-14
	Skyriaus viršininkė: Rita Palčiauskaitė Grupės vadovė: Aušra Kitovienė Projekto vadovas: Dainius Kitovas (atest. Nr. A941) Architektė: Jūratė Usanova	

TURINYS

IVADAS	4
1. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDARYMO PRINCIPAI IR NAUDOJIMAS	9
1.1. Bendrojo plano sprendinių pavaizdavimo principai	9
1.2. Bendrojo plano sprendinių taikymo tvarka	9
1.3. Gyventojų skaičiaus ir būsto raidos prognozės	10
1.4. Varputėnų kaimo raidos strategija	12
2. VARPUTĖNŲ KAIMO PLĖTROS KONTEKSTAS	13
2.1. Varputėnų kaimas regiono ir savivaldybės plėtros kontekste	13
2.2. Varputėnų kaimo įtakos zona	15
2.3. Koordinuota Varputėnų kaimo ir aplinkinių teritorijų plėtra	15
3. VARPUTĖNŲ KAIMO PLANO STRUKTŪRA	16
3.1. Varputėnų kaimo struktūros modelis	16
3.2. Varputėnų kaimo savitumas ir įvaizdis	18
3.3. Varputėnų kaimo struktūros optimizavimas	19
3.4. Varputėnų kaimo ribų korektūra	20
4. TERITORIJŲ NAUDOJIMO REGLAMENTAI	21
4.1. Gyvenamosios teritorijos	30
4.2. Centrai ir viešųjų paslaugų infrastruktūros plėtra	31
4.3. Želdynų ir viešųjų erdvių teritorijos	32
4.4. Gamtinio karkaso formavimas	33
4.5. Kultūros vertybių apsauga ir naudojimas	39
4.6. Turizmas ir rekreacija	42
4.7. Pramonės ir paslaugų teritorijos	43
5. SUSISIEKIMO SISTEMA	44
5.1. Susisiekimo planavimo tikslai ir prielaidos	44
5.2. Išorės susisiekimo tinklas	44
5.3. Varputėnų kaimo vidaus susisiekimo tinklas	45
5.4. Viešasis keleivių susisiekimas	48
6. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA	48
6.1. Vandentieka ir vandenvala	49
6.2. Melioracija	51
6.3. Elektros energijos gamyba ir tiekimas	51
6.4. Šilumos tiekimas	52
6.5. Dujų tiekimas	53
6.6. Gaisrinė sauga	53
6.7. Atliekų tvarkymas	53
6.8. Telekomunikacijos ir ryšiai	54
7. SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMUI SIŪLOMI PARENGTI DOKUMENTAI	54
7.1. Rengtini teritorijų planavimo dokumentai, projektai ir programos	54
7.2. Rezervuojamos teritorijos	55
8. REGLAMENTŲ LENTELĖ	56
9. PLANO PROCEDŪRŲ DOKUMENTAI	57
10. PLANAVIMO SĄLYGOS BENDRAJAM PLANUI RENGTI	61
11. VISUOMENĖS INFORMAIVIMAS IR DALYVAVIMAS TERITORIJŲ PLANAVIMO PROCESĖ	133
13. DERINIMO RAŠTAI	153

ĮVADAS

Šiaulių rajono **Varputėnų kaimo bendrasis planas** (toliau – Varputėnų BP) rengiamas kaip privalomasis kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas Varputėnų kaimo teritorijai plėtoti.

Teritorijų planavimo lygmuo – vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentas.

Teritorijų planavimo dokumento rūšis – bendrasis planas.

Varputėnų kaimo bendrojo plano rengimo pagrindas - Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T-20 „Dėl pritarimo rengti ir įgyvendinti projektus Šiaulių rajono kaimų bendrųjų planų parengimui pagal priemonę „Teritorijų planavimas“ ir dalinio finansavimo“, 2014 m. vasario 24 d. Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjos patvirtintomis planavimo sąlygomis vietovės lygmens bendrojo teritorijų planavimo dokumentams rengti Nr. PS-37(16.1). Bendrojo plano dokumentų rengimas finansuojamas Šiaulių rajono savivaldybės administracijos ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų.

Bendrojo plano organizatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktorius (Vilniaus g. 236, 76337 Šiauliai, tel. (8-41) 59 66 42, (8-41) 59 66 55, faksas (8-41) 52 38 86, el. paštas direktorius@siauliuiraj.lt, internetinis puslapis www.siauliai-r.sav.lt)

Bendrojo plano rengėjas - Valstybės įmonė Valstybės žemės fondas (Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105 Vilnius, tel. (8-5) 261 88 56; tel./faksas (8-5) 262 16 72, el. paštas: kraštovarka@vzf.lt. Projekto vadovas – Dainius Kitovas (atest. Nr. A941).

Varputėnų kaimo bendrojo plano rengimo tikslai:

Teritorijų planavimo dokumento uždaviniai:

- 1) detalizuoti Šiaulių rajono teritorijos bendrajame plane numatytus Varputėnų kaimo teritorijos sprendinius;
- 2) suformuoti kaimo teritorijos darnaus vystymo koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus, teritorijų funkcines zonas, nurodančias teritorijos integruotumą ir ypatumus;
- 3) tobulinti istoriškai susiklosčiusią kaimo urbanistinę struktūrą, formuoti tūrinę erdvę, kompoziciją;
- 4) numatyti teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones, formuoti bendrojo naudojimo želdinių bei apsauginių želdinių sistemą;
- 5) nustatyti kaimo teritorijas, kurioms privaloma rengti ar keisti detaliuosius planus, nustatyti šios teritorijos naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetus ir veiklos juose apribojimus;
- 6) plėtoti kaimo inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą; Parengti gatvių tinklą numatytos plėtros teritorijoje;
- 7) numatyti priemones racionaliam gamtos išteklių naudojimui, kraštovaizdžio tvarkymui, ekologiškai pusiausvyrai, gamtinio karkaso formavimui, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimui;
- 8) rezervuoti teritorijos komunikacinių koridorių ir kitų visuomenės poreikiams reikalingų objektų statybai;
- 9) suformuoti naujas Varputėnų kaimo ribas.

Varputėnų kaimo bendrojo plano dokumento rengimo etapai ir stadijos:

I. PARENGIAMASIS ETAPAS

II. RENGIMO ETAPAS:

- esamos būklės vertinimas;
- bendrųjų sprendinių formavimas (koncepcija);

- strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV);
- sprendinių konkretizavimas.

III. BAIGIAMASIS ETAPAS

- sprendinių viešinimas;
- bendrųjų planų derinimas;
- bendrųjų planų tikrinimas;
- bendrųjų planų tvirtinimas ir registravimas.

Vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu (LRV 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimas Nr. 967) buvo atliekamas Strateginis sprendinių poveikio aplinkai vertinimas.

Šioje ataskaitoje pateikiami bendrųjų sprendinių konkretizavimo stadijos rezultatai.

Varputėnų kaimo bendrasis planas parengtas, vadovaujantis šiais teritorijų planavimo dokumentais:

- Lietuvos teritorijos bendrasis planas (patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu 2002-10-29, Nr. IX-1154);
- Šiaulių apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas (patvirtintas Lietuvos Vyriausybės nutarimu 2008-09-24, Nr. 1042);
- Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas (patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2008-07-03, Nr. T-199);
- Vandens ir nuotėkų tvarkymo infrastruktūros plėtros Šiaulių rajone specialusis planas. Bubių ir Aukštrakių vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) specialusis planas (patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2010-03-25 Nr. T-107);
- Mobiliojo ryšio bazinių stočių išdėstymas Šiaulių rajone (patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2010-08-26, Nr. T-250);
- Degalinių išdėstymo Šiaulių rajone specialusis planas (patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2002-09-09, Nr. T-251);
- Šiaulių rajono vandenviečių SAZ specialusis planas (patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2011-07-21, Nr. T-216);
- Šiaulių rajono susisiekimo sistemos specialusis planas (patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2012-05-17, Nr. T-132);
- Šiaulių rajono šilumos ūkio specialusis planas (patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2013-02-21, Nr. T-45);
- Šiaulių rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema (patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu 2009-04-24, Nr. ĮV-201);

Planuojamai teritorijai išduotos šios planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentui rengti:

Eil.Nr.	Planavimo sąlygas išdavusi institucija	Data	Registracijos Nr.
1.	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus teritorijų planavimo sąlygos Varputėnų kaimo bendrojo planavimo dokumentui rengti	2014-02-24	Nr. PS-37(16.1)
2.	Šiaulių visuomenės sveikatos centro planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentui rengti	2013-03-20 2014-01-13	Nr. PST-75 Nr. S-123(9.3.8)
3.	Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos perspektyvinio planavimo skyriaus planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentui rengti	2013-03-14	Nr. (6.6)2-1519

4.	VĮ Šiaulių regiono keliai planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentui rengti	2013-06-18	Nr. 5-716(7.35)
		2014-01-14	Nr. 5-38(7.35)
5.	AB LESTO planavimo sąlygos	2013-03-19	Nr. TS-44850-13-0301
		2014-01-14	Nr. 44010-32
6.	AB LitGRID raštas dėl planavimo sąlygų bendrojo teritorijų planavimo dokumentui rengti	2013-03-22	Nr. SD-1349
		2014-01-17	Nr. SD-269
7.	AB TEO LT planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentui rengti	2013-03-18	Nr. 03-2-06-2/537
		2014-01-20	Nr. 03-2-06-2/162
8.	AB „Lietuvos dujos“ Šiaulių filialo raštas dėl sąlygų Šiaulių rajono Varputėnų kaimo bendrajam planui rengti	2013-03-20	Nr. (S25)15-05-932
		2014-01-13	Nr. S-S25-140
9.	Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Šiaulių teritorinio padalinio planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentui rengti	2013-03-21	Nr. (12.12.-Š)-2Š-164
		2014-01-15	Nr. (12.12.-Š)-2Š-32
10.	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos raštas dėl bendrojo planavimo rengimo	2013-04-05	Nr. ST(20)-31(3.22)
		2014-01-17	Nr. S(20)-16(1.4)
11.	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriaus Melioracijos poskyrio raštas dėl rajono lygmens bendrojo planavimo	2013-03-15	Nr. Z3-41(15.29)
		2014-01-10	Nr. SZZ-12(20.67)
12.	UAB „Kuršėnų vandenys“ raštas dėl rajono lygmens bendrojo planavimo dokumento rengimo	2013-04-02	Nr. KV1-115
		2014-01-13	Nr. KV1-17
13.	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyriaus raštas dėl projektavimo sąlygų Varputėnų kaimo bendrajam planui rengti	2013-03-14	Nr. SAA-35(17.16)
		2014-01-09	Nr. SAA-13(17.16)
14.	LR Aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti	2013-03-22	Nr. 115
		2014-01-22	Nr. (4)-SR-S-179(7.3)
15.	Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Šiaulių skyriaus planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti	2013-03-22	Nr. 31PLS-(14.31.42.)-18
		2014-01-22	Nr. 31SD-(14.31.7.)-489
16.	UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“ raštas dėl bendrojo planavimo dokumentų rengimo	2013-03-21	Nr. 1-59
		2014-01-09	Nr. 1-10
17.	Civilinės aviacijos administracijos raštas dėl sąlygų rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti	2013-03-19	Nr. 12R-598
		2014-01-14	Nr. 12R-141
18.	Šiaulių apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos teritorijų planavimo sąlygos	2014-02-10	Nr. S1-237

Pagrindinių teisinių dokumentų, kuriais vadovautasi rengiant bendrojo planavimo projektą sąrašas:

Eil Nr.	Pavadinimas	Data, Nr.
I Lietuvos Respublikos įstatymai:		
1.1.	Teritorijų planavimo įstatymas	1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120
1.2.	Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo pakeitimo įstatymas	2005 m. birželio 21 d. Nr. X-258
1.3.	Transporto veiklos pagrindų įstatymas	2002 m. vasario 28 d. Nr. IX-747
1.4.	Kelių įstatymas	2002 m. spalio 3 d. Nr. IX-1113
1.5.	Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas	2000 m. spalio 12 d. Nr. VIII-2043
1.6.	Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas	1994 m. gruodžio 22 d. Nr. I-733
1.7.	Želdynų įstatymas	1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120
1.8.	Saugomų teritorijų įstatymas	2001 m. gruodžio 4 d. Nr. IX-628
1.9.	Žemės įstatymas	2004 m. sausio 27 d. Nr. IX-1983
1.10.	Statybos įstatymas	1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240
II Statybos techniniai reglamentai:		
2.1.	Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai	STR 2.06.04:2014
III Lietuvos higienos normos:		
3.1.	Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai	HN 24:2003
3.2.	Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios aplinkos ore	HN 35:2007
3.3.	Akustinis triukšmas. Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje	HN 33:2011
IV Kiti teisės aktai ir dokumentai:		
4.1.	Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos	1992-05-12, Nr. 343
4.2.	Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatai (patvirtinti LR Vyriausybės nutarimu)	2004-04-16, Nr. 1079
4.3.	Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklės (patvirtintos LR sveikatos apsaugos ministro įsakymu)	2004-08-19, Nr. V-586
4.4.	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklės (patvirtintos LR Aplinkos ministro įsakymu)	2006-12-29, Nr. D1-636
4.5.	Kelių eismo konvencija	
4.6.	2002-2015 m. Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa;	Kaunas, 2001 m.
4.7.	Kelių priežiūros tvarkos aprašas	2004 m. vasario 11 d. Nr. 155
4.8.	Kelių eismo sąlygų kontrolės tvarkos aprašas	2005 m. spalio 24 d. Nr. 5-V-671
4.9.	Kelių techninis reglamentas „Automobilių keliai“	KTR 1.01:2008
4.10.	Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašas	2007 m. gruodžio 21 d. Nr. D1-694
4.11.	Gamtinio karkaso nuostatai (patvirtinti LR Aplinkos įsakymu)	Nr. D1-624, 2010-07-16

4.12.	Gaisrinės saugos normų teritorijų planavimo dokumentams rengti reikalavimais (patvirtintomis LR Aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymu)	Nr. D1-995/1-312, 2013-12-31
4.13.	Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės	TAR: 2014-01-06 Nr. 2014-00025
4.14.	Žemės naudojimo būdų turinio aprašas	Žin., 2013, Nr.128-6536
4.15.	Teritorijų planavimo normos	TAR: 2014-01-08 Nr.2014-00091
4.16.	Teritorijų planavimo erdvių duomenų specifikacija	TAR: 2014-01-22 Nr.2014-00398
4.17.	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklės	2006 m. gruodžio 29 d., Nr. D-636

1. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDARYMO PRINCIPAI IR NAUDOJIMAS

1.1. SPRENDINIŲ PAVAIZDAVIMO PRINCIPAI

Sprendiniuose planuojamos teritorijos koncepcijos funkcinės zonos detalizuojamos, išskiriant sprendinių teritorijų naudojimo tipus, pažymėtus atitinkamomis spalvomis ir raidžių indeksais. Sprendinių teritorijų naudojimo tipų vyraujantys požymiai, galimos žemės naudojimo paskirtys ir būdai, galimi plėtros principai ir reglamentai aprašyti bendrojo plano sprendinių aiškinamojo rašto 4-ame skyriuje.

Pagrindiniame brėžinyje pažymėtos teritorijos, didesnės nei 0,01 ha. Mažesnės teritorijos neakcentuojamos (išskyrus visuomenės poreikiams reikalingas teritorijas, kultūros vertybių teritorijas ir želdynus, kurie papildomai pažymėti brėžiniuose. Užstatymo ir teritorijų naudojimo reglamentai taikomi ir pagrindiniame brėžinyje nepažymėtoms mažesnėms nei 0,01 ha teritorijoms, išskyrus tuos atvejus, kai esama veikla ir užstatymo principai teritorijoje yra kitokie (tokiu atveju užstatymo reglamentai nustatomi žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose).

Kiti brėžiniai ir jų tekstinės dalys detalizuoja planuojamos teritorijos plėtros politiką, nustato kitus reglamentus.

Bendrojo plano sprendiniai parengti ir vertinami mastelyje 1:2000 ir į tikslesnį mastelį netransformuojami. Rengiant kito lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentus bendrojo plano sprendiniai – sprendinių teritorijų naudojimo tipų ribos, susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros trasos – tikslinami pagal specifinius gamtinius ir urbanistinius teritorijų požymius. Ypatinga svarba teikiama gamtos ir urbanistinės struktūros integralumui.

1.2. SPRENDINIŲ TAIKYMO TVARKA

Šiaulių rajono Varputėnų kaimo bendrasis planas yra teritorijų kompleksinio planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijų planavimo lygmenis ir uždavinius, suformuoti planuojamos teritorijos bendrieji sprendiniai (koncepcija) ir nustatyti teritorijos naudojimo bei apsaugos reglamentai.

Bendrąjį planą sudaro raštu ir grafiškai išreikštų teritorijų planavimo sprendinių rezultatų visuma.

Bendrojo plano sprendiniuose nustatyti planuojamos teritorijos naudojimo tipai ir juose galimi žemės naudojimo būdai bei užstatymo tankumo, intensyvumo ir aukštingumo reglamentai. Teritorijų naudojimo reglamentai išdėstyti bendrojo plano sprendinių pagrindiniame brėžinyje bei tekstinėje (aiškinamasis raštas) dalyje.

Išanalizavus anksčiau parengtų teritorijų planavimo dokumentų funkcinio zonavimo ir sprendinių detalizavimo principus bei planų rengimą reglamentuojančius teisės aktus ir normatyvinius dokumentus, planuojamai teritorijai sukurta optimali teritorijų planinė struktūra, susidedanti iš koncepcijos funkcinio prioriteto zonų ir sprendinių teritorijos naudojimo tipų.

Bendrojo plano sprendiniai pagal atskirose Varputėnų kaimo dalyse vyraujančią veiklą suskirsto teritoriją į zonas, nustato joms svarbiausias plėtros kryptis, prioritetinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą, kitas leistinas žemės naudojimo paskirtis būdus ir pobūdžius, taip pat bendruosius statybos intensyvumo ir aukštingumo reglamentus.

Varputėnų kaimo teritorijos bendrojo plano sprendiniai taikomi:

- Priimant sprendimus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo sąlygų bei teisių;
- Derinant detaliojo, specialiojo, bendrojo planavimo dokumentus, statybos projektus, nustatant sąlygas teritorijų planavimo darbams, rengiant statybos projektų sąlygų sąvadus;
- Rengiant savivaldybės, investicijų programas ir projektus;
- Priimant sprendimus dėl savivaldybės nekilnojamojo turto naudojimo, privatizavimo, taip pat privataus nekilnojamojo turto paėmimo ar rezervavimo visuomenės poreikiams.

Šiaulių rajono Varputėnų kaimo teritorijos bendrojo plano sprendiniai galioja savivaldybės tarybos ir administracijos kompetencijos ribose.

1 lentelė. Varputėnų kaimo teritorijos bendrojo plano sprendinių sudėtis

Sprendinių grupės pavadinimas	Aiškinamojo rašto skyrius ir poskyris	Brėžiniai, kuriuose vaizduojami sprendiniai
Bendrosios nuostatos	1.4. Varputėnų kaimo raidos strategija	
Aplinkinių teritorijų plėtros sprendiniai	2.2. Varputėnų kaimo įtakos zona 2.3. Koordinuota Varputėnų kaimo ir aplinkinių teritorijų plėtra	
Varputėnų kaimo bendrojo plano struktūros sprendiniai	3. Varputėnų kaimo plano struktūra 3.1. Varputėnų kaimo struktūros modelis 3.3. Varputėnų kaimo struktūros optimizavimas	Planuojamos teritorijos kompozicinis–funkcinis modelis M 1:20 000
Varputėnų kaimo savitumo ir įvaizdžio sprendiniai	3.2. Varputėnų kaimo savitumas ir įvaizdis	
Gyvenamųjų teritorijų plėtros sprendiniai	4.1. Gyvenamosios teritorijos	Teritorijų naudojimo prioritetai ir veiklos apribojimai (Pagrindinis brėžinys) M 1:2 000
Viešųjų paslaugų infrastruktūros plėtra	4.2. Centrai ir viešųjų paslaugų infrastruktūros plėtra	
Želdynų ir viešųjų erdvių teritorijų plėtros sprendiniai	4.3. Želdynų ir viešųjų erdvių teritorijos 4.4. Gamtinio karkaso formavimas	Detalizuota gamtinio karkaso struktūra M 1:20 000 Gamtinio karkaso formavimas planuojamoje teritorijoje M 1:20 000
Kultūros paveldo vertybių apsaugos sprendiniai	4.5. Kultūros vertybių apsauga ir naudojimas	
Pramonės ir paslaugų teritorijų plėtros sprendiniai	4.7. Pramonės ir paslaugų teritorijos	Teritorijų naudojimo prioritetai ir veiklos apribojimai (Pagrindinis brėžinys) M 1:2 000
Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai	5. Susisiekimo sistema 5.1. Susisiekimo planavimo tikslai ir prielaidos 5.2. Išorės susisiekimo tinklas 5.3. Varputėnų kaimo vidaus susisiekimo tinklas	Planuojamos teritorijos gatvių tinklas M 1:20 000 Inžinerinės infrastruktūros brėžinys, M 1:5000
Teritorijų naudojimo reglamentai	4 skyrius. Teritorijų naudojimo reglamentai	Vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos M 1:20 000 Teritorijų naudojimo prioritetai ir veiklos apribojimai (Pagrindinis brėžinys) M 1:2 000
Inžinerinės infrastruktūros plėtros sprendiniai	6. Inžinerinė infrastruktūra 6.1. Vandentiekia ir vandenvala 6.2. Melioracija 6.3. Elektros tiekimas 6.4. Šilumos tiekimas 6.5. Dujų tiekimas 6.6. Gaisrinė sauga 6.7. Atliekų tvarkymas 6.8. Telekomunikacijos ir ryšiai	Teritorijų naudojimo prioritetai ir veiklos apribojimai (Pagrindinis brėžinys) M 1:2 000

1.3. GYVENTOJŲ SKAIČIAUS IR BŪSTO RAIDOS PROGNOZĖS

Statistikos departamento ir seniūnijos pateikti duomenys apie gyventojų skaičių ir jo kitimą, gyventojų sudėtį analizuoti esamos būklės analizės ataskaitoje. Savivaldybės ir planuojamos teritorijos gyventojų skaičius 2001-2011 metų laikotarpiu sumažėjo 20,8%. Ekonominės krizės laikotarpiu neigiamos tendencijos dar pagilėjo. Tikėtis, kad artimiausiu metu šios tendencijos pasikeis į teigiamas, nėra pagrindo.

Demografiniai procesai yra labai inertiški ir lėti. Jų pakitimus galima pastebėti penkių ar dešimties metų laikotarpyje. Šiai dienai Lietuvos Respublikos vadovybė nėra priėmusi jokių efektyvių sprendimų, kurie galėtų suteikti naują kryptį esamoms neigiamoms demografinių procesų tendencijoms. Esant bendram

neigiamam kontekstui, vis tiek galima tikėtis nors ir nedidelių, tačiau teigiamų pokyčių planuojamos teritorijos ir Šiaulių rajono savivaldybės mastu, tikintis, kad savivaldybės administracijai ir vietos interesų grupėms pavyks išnaudoti planuojamos teritorijos geografinės padėties privalumus, gerinant gyvenamosios aplinkos kokybę, tinkamai išnaudojant planuojamos teritorijos plėtrai tinkamus išteklius, kad gyventojų mažėjimo tempai stabilizuotųsi ir sumažėtų arba, netgi, įgytų teigiamas tendencijas.

Šiuo metu daugiau tikėtinas pesimistinis būsto plėtros variantas tiek savivaldybėje, tiek ir Varputėnų kaime. Naujų statybų bumo nesitikima artimiausius 5-10 metų.

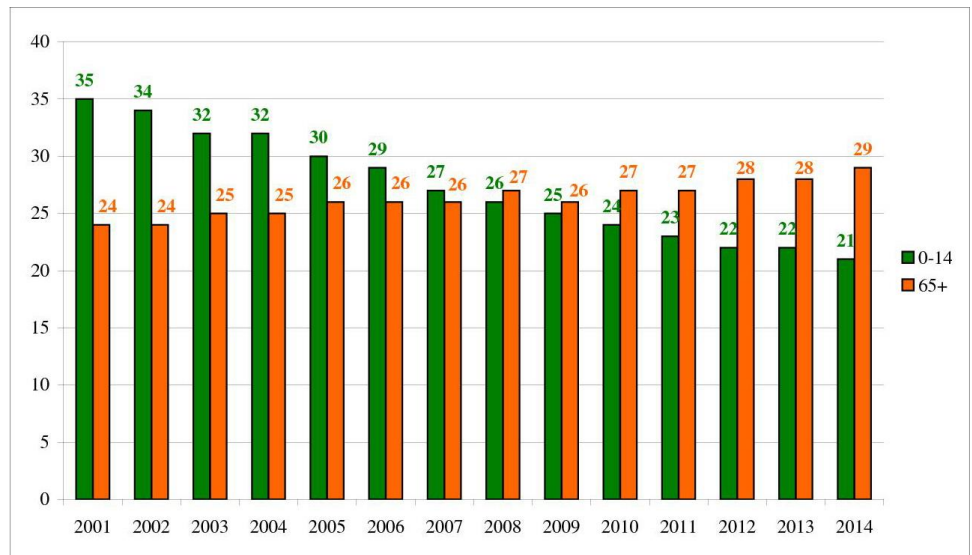
Gyventojų struktūros tendencijos yra neigiamos (žr. 2 lentelę). Kaimiškųjų vietovių gyventojai sensta. Dėl to planuojamo laikotarpio pabaigoje gali išaugti socialinės globos, slaugos, sveikatos priežiūros paslaugų poreikis.

2 lentelė. Demografinės senatvės koeficientas (2015 m. Lietuvos statistikos departamento duomenys)

VIETA\METAI	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	93	98	104	110	114	116	120	122	124	126
Šiaulių apskritis	89	95	101	108	114	117	125	130	134	137
Šiaulių rajonas	84	90	96	103	106	111	117	125	129	135

Statistikos

departamento duomenimis 2001-2014 metais Šiaulių rajono savivaldybėje išlaikomo amžiaus žmonių koeficientai 0-14 metų amžiaus grupėje sumažėjo nuo 35 iki 21 (100-ui darbingo amžiaus gyventojų 2001 m. teko 35 išlaikomo amžiaus žmonės, 2014 m. – 21), o 65 metų ir vyresnių žmonių amžiaus grupėje padidėjo nuo 24 iki 29 (100-ui darbingo amžiaus gyventojų 2001 m. teko 24 išlaikomo amžiaus žmonės, 2014 m. – 29).

I pav. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficiento kitimas Šiaulių r. sav. 2001-2014 m.

Ši sumažėjimą lėmė tai, kad sumažėjo vaikų iki 14 metų skaičius ir padidėjo vyresnių nei 65 metų gyventojų skaičius bendroje gyventojų struktūroje. Nors išlaikomų pensinio amžiaus žmonių skaičius didėjo nežymiai, tačiau vaikų skaičius Šiaulių rajono savivaldybėje mažėjo pastebimiau, o tai rodo savivaldybės gyventojų senėjimo tendencijas, atitinkančias bendrą šalies situaciją. Dėl to ateityje išaugs socialinės globos, slaugos, sveikatos priežiūros paslaugų poreikis.

Šiuo metu urbanizacijos procesai atsigauna didžiuosiuose Lietuvos miestuose, tikėtina, kad jie išsibėgės ir provincijoje. Didesnių urbanizacijos tempų nesitikima artimiausius 5 metus, o ES paramos lėšos daugiausiai nukreiptos kelti urbanizuotos aplinkos kokybę. Taigi tikėtina, kad planuojamu laikotarpiu bus tobulinama Varputėnų kaimo plano struktūra, plėtojami vidiniai ryšiai, infrastruktūra, gyvenamosios ir viešosios aplinkos infrastruktūra.

Siekdami parengti planuojamos teritorijos struktūrą galimai maksimaliai plėtrai vadovautasi optimistine tikėtino gyventojų skaičiaus didėjimo prognoze.

Duomenų, kaip augo gyvenamojo fondo apimtys planuojamoje teritorijoje, nėra. Registrų centras pateikia duomenis tik apie savivaldybės kaimo vietoves visumoje. Tačiau analogiškai, kaip ir mažuose miestuose bei bendrai kaimo vietovėse, mažėjant gyventojų skaičiui gyvenamojo fondo komfortas savaime didėja. Senstant gyventojams išlaikyti normalioje būklėje esamą gyvenamąjį fondą gali trūkti lėšų. Nedidelei gyvenamojo fondo plėtrai matome šias prielaidas:

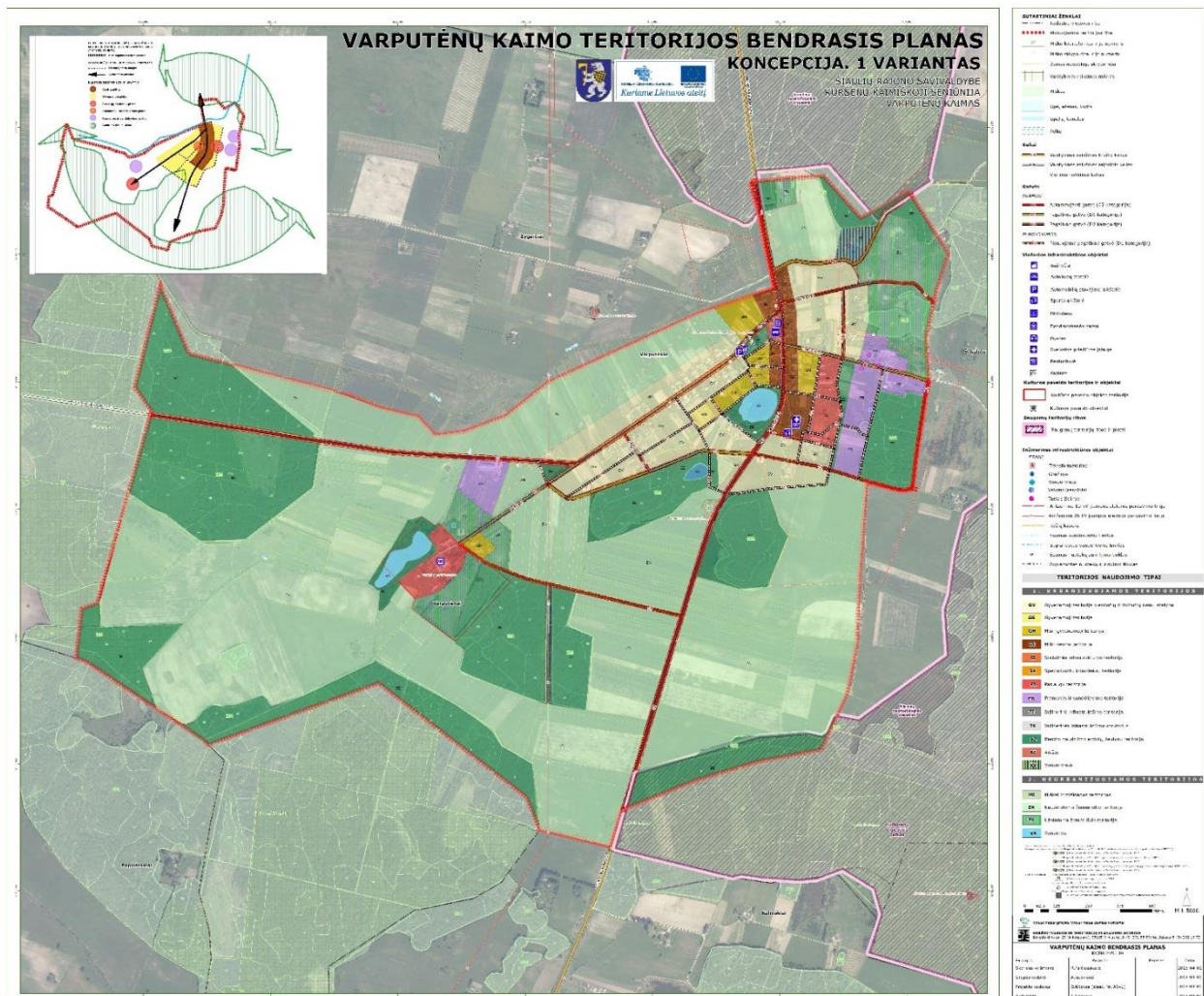
- Senstant gyventojams išlaikyti normalioje būklėje esamą gyvenamąjį fondą gali trūkti lėšų, todėl sunyks dalis susidėvėjusio gyvenamojo fondo;
- Dalies gyvenamojo fondo, esančio nepalankiose gyvenimui sąlygose, bus naudojama komercijai, smulkiai gamybai, infrastruktūrai ar kitoms reikmėms;
- Plėtojantis investicijoms, atsiras poreikis aukštesnės kokybės būstui;
- Sukūrus kokybišką, poilsiui, rekreacijai ir sanatoriniam gydymui tinkamą aplinką, atsiras poreikis „antro būsto“ statyboms.

Konkrečių gyvenamojo fondo plėtros prognozių planuojamu laikotarpiu negalima pateikti, nes nėra išeities duomenų. Planuojama daugiau teritorijų gyvenamai statybai tam, kad galima būtų rinktis pagal rinkos poreikį mažesnę ar didesnę žemės sklypą, apstatymo tankumą ir pobūdį.

Siekdami nustatyti Varputėnų kaimo maksimalios (fizinės) plėtros ribas ir tinkamai suplanuoti plėtrą jų ribose, rengdami Varputėnų kaimo bendrojo plano plėtros sprendinius vadovaujamės optimistiniu prognozės variantu. Jeigu gyvenamojo fondo plėtra vyks pagal pesimistinę prognozę, tai dalis numatytų teritorijų liks neužstatyta ir galės būti naudojama žemės ūkio veiklai.

1.4. VARPUTĖNŲ KAIMO RAIDOS STRATEGIJA

Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendiniai parengti konkretizuojant Varputėnų kaimo teritorijos bendrojo plano koncepciją (žr. 2 pav.), kuriai buvo pritarta Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-719 „Dėl pritarimo Varputėnų kaimo bendrojo plano koncepcijai“ 2015-06-19.

2 pav. Varputėnų kaimo teritorijos bendrojo plano koncepcijos brėžinys

Įvertinus planuojamos teritorijos raidą įtakojančią teisinę aplinką, išorės ir vidaus veiksnius bei tendencijas, Šiaulių rajono savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų registre sukauptą informaciją, esamos būklės analizėje nustatytas problemas, planuojamos teritorijos gyventojų skaičiaus ir būsto raidos prognozes, suformuota Varputėnų kaimo urbanistinės raidos strategija.

Bendrai Varputėnų kaimo bei aplinkinių teritorijų struktūrai išsaugoti pritaikomas jau susiformavęs gatvių tinklas ir numatomos galimybės ateityje gatvių tinklo plėtrai. Numatyta Varputėnų kaimo centrinę dalį vystyti išilgai Pagrindinės gatvės, tankinant užstatymą ties pagrindiniais, istoriniai keliais ir gatvėmis, tačiau didžiąją gyvenvietės dalį paliekant žemės ūkio veikloms vystyti. Siekiant skatinti naujų darbo vietų atsiradimą, planuojamos ir naujos paslaugų bei gamybos, sandėliavimui skirtos zonos.

2. VARPUTĖNŲ KAIMO PLĖTROS KONTEKSTAS

2.1. VARPUTĖNŲ KAIMAS REGIONO IR SAVIVALDYBĖS PLĖTROS KONTEKSTE

Varputėnai – kaimas pietvakarinėje Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos dalyje, nutolęs 26 km į vakarus nuo Šiaulių (rajonų savivaldybės centro), 14 km į pietus nuo Kuršėnų (Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos centro), prie Ventos intako Kesaučio upelio. Kaimo riba fragmentiškai sutampa su Šiaulių rajono savivaldybės administracinėmis ribomis.

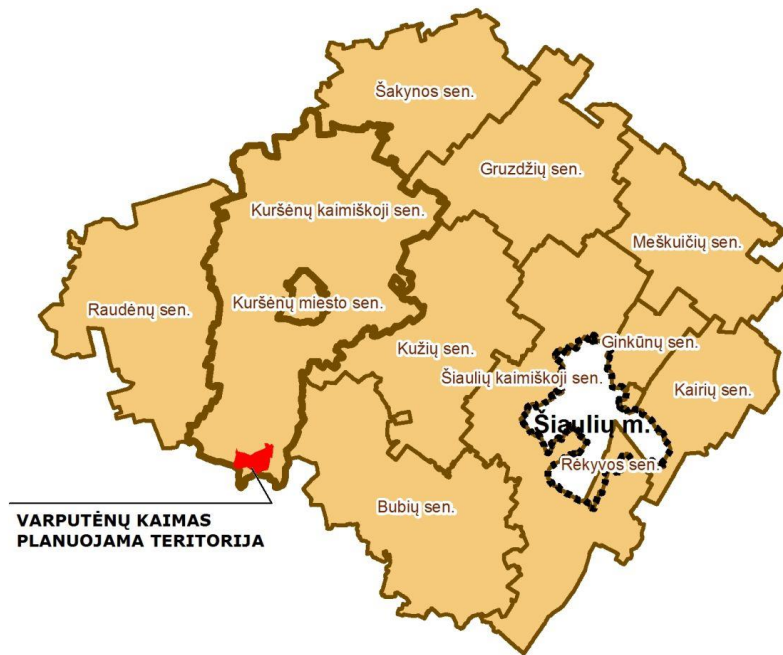
Kaimas išsidėstęs abipus krašto kelio Nr. 159 Užventis–Šaukėnai–Kuršėnai, (kaimo ribose – Pagrindinė g.). Nuo šio krašto kelio vakarinėje kaimo dalyje prasideda rajoninis kelias Nr. 4019 Varputėnai–Krikliai–Juozapava.

Kuršėnų kaimiškoji seniūnija, kuriai ir priklauso Varputėnų kaimas, išsidėsčiusi Šiaulių rajono savivaldybės vakarinėje dalyje. Kuršėnų seniūnija ribojasi su Bubių (pietryčiuose), Kužių (rytuose), Gruzdžių (šiaurės rytuose), Šakynos (šiaurėje) ir Raudėnų (vakaruose) seniūnijomis. Šiaurės vakariniu pakraščiu ribojasi su Akmenės rajono Papilės, pietvakariniu pakraščiu – su Kelmės rajono Šaukėnų seniūnijomis.

Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos plotas 34857,00 ha, Varputėnų kaimo gyvenamosios vietovės plotas joje užima 491,10 ha plotą, (2011 m. duomenimis), tai sudaro 1,4 proc. visos Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos ploto. Varputėnų kaimas pietuose ribojasi su Kelmės rajono savivaldybės Šaukėnų seniūnija.

Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. sausio 22d. sprendimu Nr.T-5 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos suskirstymo (sugrupavimo) į seniūnaitijas patvirtinimo“ buvo įsteigtos 8 seniūnaitijos: Drąsučių, Gergždelių, Gūragių, Micaičių, Pakumulšių, Ringuvėnų, Romučių, Varputėnų.

Varputėnai taip pat yra ir Varputėnų seniūnaitijos centras, kuriai priklauso 10 kaimų - Varputėnų k., Kriklių k., Širminių k., Urkuvėnų k., Visdergių k., Šilkalnio k., Laumakių k., Pusgudžių k., Likučių k., Žygaičių kaimai.

3 pav. Varputėnų kaimo vieta Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje.

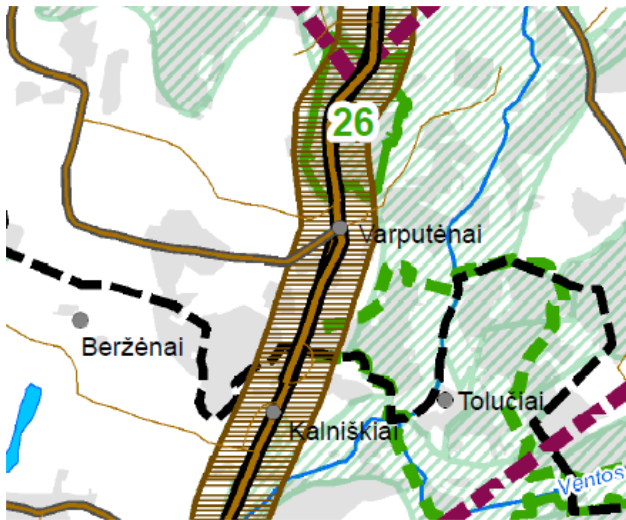
Varputėnų kaimo plėtros kontekstą sudaro Šiaulių rajono savivaldybės bei Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos teritorijos socialinės ir ekonominės plėtros tendencijos. Bendrojo plano išorės struktūros sprendiniai suformuoja politiką rengiant savivaldybės erdvinio, strateginio planavimo dokumentus ar bendradarbiavimo projektus, taip pat rengiant Varputėnų kaimo detaliuosius bei savivaldybės lygmens specialiuosius planus bei įtakoja kaimyninių savivaldybių teritorijų plėtrą.

Šiaulių apskrities bendrojo plano urbanistinio karkaso sprendiniuose nustatytos gyvenamųjų centrų kategorijos ir apibrėžta jų vieta teritorijos gyvenviečių sistemoje. Varputėnų kaimo planuojama teritorija patenka į urbanistinės integracijos II lygmens regioninę ašį (žr. 4 pav.). Regioninės urbanistinės integracijos ašys apskrities teritorijoje, jungia regiono savivaldybes, jų centrus, šiuos centrus – su aukštesnio lygmens urbanistinės integracijos ašimis. Bendrajame (generaliniame) plane numatytas II lygmens regioninių urbanistinių integracijos ašių tinklo žiedas, jungiantis visus perspektyvinius lokalinius centrus ir juos – su apskrities centru. Daugiau funkcinių prioritetų šiai teritorijai apskrities urbanistiniame karkase nenumatyta.

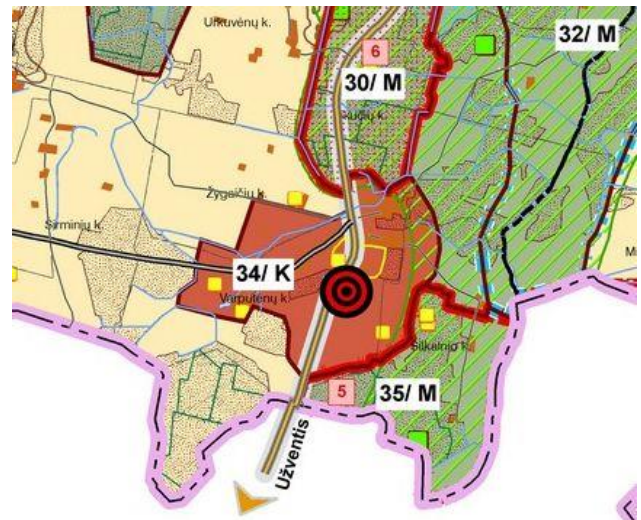
Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane (patvirtintame 2008-07-03 Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-199), planuojamai teritorijai nustatytas 34/K tvarkymo zonų reglamentavimas, kuriam numatyti šie specialieji reglamentai: urbanizuotų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentas – U3 ir naudingųjų iškasenų teritorijų tvarkymo ir veiklos reglamentas – N2 (žr. 5 pav.).

U3 indeksas – kaimo vietovių ir miestelių teritorijų urbanizacijos reglamentas apima keletos Šiaulių rajone esančių paliekamų ir planuojamų miestelių teritorijas (tame tarpe ir Varputėnų). Prioritetas teikiamas nekategorizuoto gyvenamųjų vietovių tinklo centrų tolygiai sklaidai savivaldybės teritorijoje esamų kaimų pagrindu. Stiprinamos ir plėtojamos šių centrų administracinės, švietimo, aptarnavimo ir paslaugų funkcijos. Miestelių plėtros zonų ribose galimas kitos tikslinės žemės paskirties ir visų naudojimo būdų/pobūdžių plėtojimas išsaugant ir plečiant esamų miestelių urbanistinę struktūrą. Rengiami inžinerinės infrastruktūros plėtros specialieji planai.

N2 indeksas - gėlo vandens išteklių teritorijos tvarkymo reglamentuoja, jog vietovėje prioritetas teikiamas naudingųjų iškasenų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimui. Ūkinė veikla vykdoma vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“.

4 Pav. Šiaulių apskrities bendrojo plano urbanistinio karkaso sprendinių fragmentas, planuojama teritorija

5 Pav. Šiaulių rajono bendrojo plano pagrindinio brėžinio fragmentas, planuojama teritorija

2.2. VARPUTĖNŲ KAIMO ĮTAKOS ZONA

Įtakos zona* – šalies teritorijos valdymo struktūroje gyvenvietei priskirta administruoti savivaldybės teritorija (formali įtakos zona) arba gyvenvietės vyraujančių išorinių socialinių ir ūkinių ryšių formuojama teritorija (neformali arba faktinė įtakos zona).

Geopolitiniu aspektu Varputėnų kaimas šiuo metu nėra reikšmingas. Lokaliniame lygmenyje Varputėnų kaimas reikšmingas kaip seniūnaitijos centras, aptarnaujantis aplinkines kaimo gyvenamąsias vietas.

Varputėnų kaimas įtakoja aplinkines teritorijas keliais aspektais:

- Socialinis-ekonominis aspektas: Varputėnų kaimo socialiniai – ekonominiai, ūkiniai, administraciniai ryšiai bei ryšiai su aplinkinėmis teritorijomis;
- Urbanistinis aspektas: Varputėnų kaimo urbanistinis poveikis aplinkinėms teritorijoms ir šių teritorijų įsiliejimas į urbanistinę savivaldybės audinį;
- Gamtinis aspektas: ekologinė įtaka ir poveikis planuojamos teritorijos gamtinei aplinkai.

Socialiniu ir ekonominiu aspektu Varputėnų kaimas yra susijęs su Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos centru – Kuršėnų miestu, nuo jo nutolęs 14 km atstumu. Su gretimais kaimais ir didesnėmis gyvenvietėmis Varputėnų kaimą sieja daugiausia darbo ir socialinių paslaugų ryšiai. Iki artimiausių – Žygaičių ir Šilkalnio kaimų – atitinkamai 1 ir 2 km. Ryšiai lokaliame lygmenyje (tarp Varputėnų kaimo bei aplinkinių gyvenviečių) nėra stiprūs, aplinkiniai kaimai ypač maži ir padrikai apgyvendinti. Varputėnų kaime socialinių paslaugų apimtys nėra didelės – čia veikia tik biblioteka ir teikiamos medicinos paslaugos.

Varputėnų kaimą su kitais Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos kaimais sieja vietinio lygmens administraciniai, socialiniai ir ekonominiai ryšiai, kurie formuoja vietinės reikšmės Varputėnų kaimo įtakos zoną.

2.3. KOORDINUOTA VARPUTĖNŲ KAIMO IR APLINKINIŲ TERITORIJŲ PLĖTRA

Siekiant darnios Varputėnų kaimo ir aplinkinių teritorijų plėtros, veiksmai plėtros kryptimis turi būti koordinuoti, plėtra vykdoma kompleksiskai, atsižvelgiant į visus darnios plėtros aspektus ir principus. Tai svarbu vystant socialinę, inžinerinę infrastruktūrą bei transporto sistemą, įgyvendinant savivaldybės bei šalies infrastruktūros (tarptautinių ryšių koridoriai, logistikos centrai) plėtros projektus, formuojant planuojamos teritorijos ir aplinkinių teritorijų paslaugų centrų sistemą. Kasdieninės ir periodinės paslaugos koncentruotinos Varputėnų kaimo centrinėje dalyje bei naujai planuojamose paslaugų teritorijų zonose.

Siektina, kad būtų užtikrinta kasdieninių paslaugų kokybė ir patogus pasiekiamumas planuojamos teritorijos įtakos zonoje esančių gyvenviečių gyventojams.

Varputėnų kaimo tiesioginės įtakos zonoje – su šiuo kaimu tiesiogiai susijusiose teritorijose – sudaromos sąlygos geriems funkciniais ir susisiekimo ryšiams formuotis.

Kaimo vystymąsi įtakuoja Varputėnų dvarvietės įsikūrimas vakarinėje kaimo dalyje, dvare vykdytos ūkinės veiklos, religinio objekto (bažnyčios) įsteigimas gyvenvietės centre, kurie šiuo metu yra tapę kaimo pagrindiniais urbanistiniais akcentais. Pagrindinė kaimo vidinė plėtra įmanoma kompaktiškai ir koncentruotai užstatant gyvenvietės centrą, Dvaro ir Pagrindinės gatvių kryptimis bei iš dalies urbanizuojant rytinę kaimo dalį. Kitomis kryptimis plėtra nėra tikslinga: rytine planuojamos teritorijos dalimi praeina rajoninis migracijos koridorius, kuris apima Ventos upę ir slėnius, kitus smulkesnius hidrografinius objektus. Visu kaimo perimetru driekiasi dirbami žemės ūkio laukai bei miškų masyvai, kurie palaiko bendrą gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir formuoja savitą kaimo kraštovaizdį.

Pramonės ir sandėliavimo įmonių plėtros teritorijos numatomos rytinėje dalyje bei pavieniai objektai netoli Varputėnų dvaro. Šiose zonose šiuo metu jau yra vykdomos tokios veiklos užuomazgos, gamybinė ir sandėliavimo veikla.

Žemės ūkio vystymas kaimo teritorijos ribose turėtų būti plėtros prioritetas, žemės ūkis čia yra svarbus kaimo gyventojų pajamų šaltinis, bei būdinga gyvenvietės kraštovaizdžio dalis.

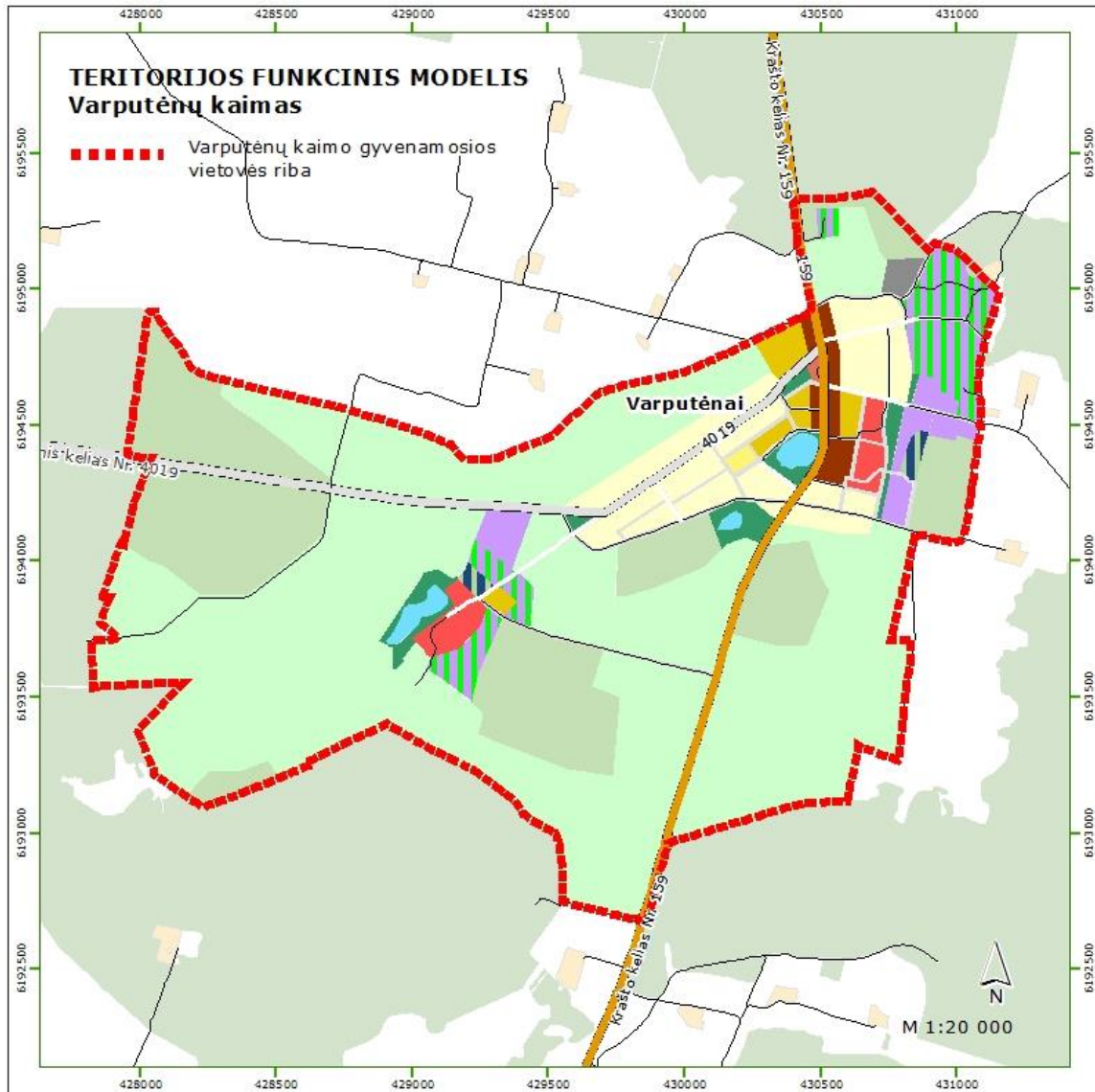
Formuojama vientisa gamtinė struktūra, įrengiant naujus skverus, bendruomenės saviraiškos erdves, pritaikant esamus želdynus turizmui ir rekreacijai, apsaugai nuo transporto taršos ir triukšmo, planuojant juos kartu su pėsčiųjų ir dviratininkų susisiekimo infrastruktūra.

3. VARPUTĖNŲ KAIMO PLANO STRUKTŪRA

3.1. VARPUTĖNŲ KAIMO STRUKTŪROS MODELIS

Bendrojo plano sprendiniais formuojamas vientisas teritorijos urbanistinis audinys, siūlant tankinti užstatymą kaimo centrinėje dalyje, užbaigiant suplanuotus gyvenamuosius kvartalus, jų išsklotines, formuoti aiškią erdvinę ir funkcinę struktūrą. Siūloma gerinti gyvenimo kokybę, plėtojant želdynų struktūrą ir įrengiant naujas kokybiškas viešąsias erdves, tam pritaikant turimus gamtinius išteklius – tvenkinius ir miškų masyvus. Siūloma formuoti naujas pėsčiųjų ir dviračių takų jungtis, sudarant sąlygas gyventojų mobilumui pėsčiomis ir dviračiais. Bendrojo plano sprendiniuose numatomi bendrieji inžinerinių tinklų sistemos formavimo, atnaujinimo, komunalinių paslaugų plėtros principai.

6 pav. Planuojamos teritorijos kompozicinis – funkcinis modelis

Bendrojo plano sprendiniuose suformuojamas kaimo plano struktūros modelis, kurio pagrindu sprendžiamos planinės ir erdvinės kompozicijos problemos, identifikuojami svarbiausi kompoziciniai elementai (žr 6 pav.).

Kompozicinis kaimo struktūros modelis formuojamas remiantis atlikta Varputėnų kaimo esamos būklės analize, išvelgtais kompoziciniais bruožais. Esama urbanistinė struktūra išsaugoma ją papildant naujais elementais, kurie turėtų teigiamą įtaką kaimo kompozicijai bei tvariai kaimo urbanistinei plėtrai.

Planuojama teritorija nėra didelė, funkciniai ir transporto ryšiai artimi. Formuojama ištęsto vieno centro plano struktūra istoriškai susiklosčiusioje centrinėje dalyje.

Varputėnų kaimo kompoziciniame modelyje išskiriami tokie kompoziciniai elementai:

- gatvės – pagrindinės kompozicinės ašys, sutampančios su erdviniais–vizualiniais koridoriais planuojamoje teritorijoje;
- gamtiniai masyvai ir zonos, kurios gyvenvietėje funkciškai veikia kaip rekreacinės ašys ir branduoliai, o kraštovaizdyje formuoja atsvarą urbanizuojamoms teritorijoms;
- urbanistinis-kompozicinis centras, kuriame susitelkia didžiausi žmonių srautai, paslaugos, susisiekimo ryšiai ir objektai, išdėstomi pagrindiniai vietovės identiteto ženklai (aikštė, bažnyčia, turgavietė, parduotuvės, viešojo transporto sustojimo vietos ir pan.);

- specializuotos Varputėnų kaimo zonos (gyvenamosios, visuomeninės, komercinės, gamybinės ir kt.).

Esamas Varputėnų kaimo centras yra gana aiškiai išreikštas kompozicine prasme, tačiau jam trūksta turinio užpildymo atitinkamomis funkcijomis ir tam tikrų paskirčių objektais. Čia turėtų būti steigiami pagrindiniai medicinos paslaugų, švietimo, kultūros objektai. Rengiamo bendrojo plano sprendiniuose siūloma išsaugant vertinguosius elementus panaudoti kaimo centrinės dalies ir šalia esančios gyvenamosios teritorijos neužstatytas erdves mišrios paskirties objektų statybai. Tokiu būdu siekiama ne tik gerinti gyvenimo kokybę, bet ir puoselėti kaimo įvaizdį, didinti patrauklumą ir formuoti naujus traukos centrus.

Komercinės paslaugos, kaip kompozicijos elementai, traukos teritorijos, Varputėnuose nėra raiškūs. Tikslinga kasdienines ir pagrindines prekybos paslaugas koncentruoti naujai formuojamose paslaugų teritorijose kartu su susisiekimo ir kita infrastruktūra, taip pat gyventojų rekreacijai reikalingais atskiraisiais želdynais ir viešosiomis erdvėmis taip užtikrinant geresnį jų funkcinį efektyvumą, gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimą, prielaidų susiformuoti platesniam socialinių paslaugų spektrui sudarymą.

Siekiant išnaudoti tranzitinius srautus itin tikslinga vystyti paslaugas ir komercijos įmones koncentruoti kaimo centrinėje dalyje, abipus Pagrindinės gatvės.

Stipriausi planuojamos teritorijos kompozicijos elementai yra Pagrindinė ir Dvaro gatvės. Šios dvi pagrindinės transporto ašys turėtų ir toliau formuoti gyvenvietės urbanistinę struktūrą, išilgai Pagrindinės gatvės siūloma steigti daugiau traukos (komercinių, paslaugų, visuomeninių) objektų. Abipus Dvaro gatvės siūloma formuoti gyvenamuosius kvartalus.

Svarbūs, tačiau dar neįsisavinti, apleisti planuojamos teritorijos elementai yra vandens telkiniai centrinėje planuojamos teritorijos dalyje. Vaigutės ežeras ir bevardis ežerėlis miškingame masyve galėtų tapti pagrindinėmis viešosiomis ir rekreacinėmis erdvėmis Varputėnų kaime. Ne mažiau svarbus ir Varputėnų dvaro tvenkinys, kuriam reikalingas valymas ir pritaikymas vykdant kompleksinę visos dvarvietės restauravimo projektą.

Bendrojo plano sprendiniuose skatinamas intensyvesnis šių vandens telkinių pakrančių panaudojimas gyventojų poilsiui ir rekreacijai (įrengiant maudyklas, pėsčiųjų, dviračių takus, poilsio infrastruktūrą, sutvarkant želdynus ir kt.). Siekiant padidinti rekreacinį potencialą bei paryškinti kraštovaizdžio struktūros gamtinius elementus, siūloma šių vandens telkinių priegose įrengti bendro naudojimo bei želdynų teritorijas.

Bendrojo plano sprendiniuose numatomas inžinerinių tinklų sistemos kūrimas, atnaujinimas, komunalinių paslaugų kokybės kėlimas.

3.2. VARPUTĖNŲ KAIMO SAVITUMAS IR ĮVAIZDIS

Šiuo metu Varputėnai savo pagrindine urbanistine struktūra yra išlaikę gatvinio bažnytkaimio su nutolusiu dvaro kompleksu urbanistinio identiteto charakterį. Pagrindinius vertikalius akcentus čia formuoja išraiškinga šv. Antano Paduviečio medinė bažnyčia ir varpinė, pačiame Dvaro gatvės ašies gale – Varputėnų dvaro kompleksas. Gatvių išklotines ir užstatymo siluetus formuoja vienbučiai vieno aukšto dvišlaičių stogų pastatai. Labiausiai sudarkytas urbanistinis vaizdas būdingas į pietus nuo centro nutolusioje kaimo dalyje – čia stovi keli silikatinių plytų daugiabučiai, ant nedidelės kalvos – stambių tūrių buvusių kultūros namų pastatas. Rytinėje kaimo dalyje, kur vyrauja pramonės ir sandėliavimo paskirties sklypai, užstatymo intensyvumas nedidelis, čia nemažai sunykusių ir nenaudojamų metalinių angarų, kitų sandėliavimo pastatų. Gamtovaizdyje vyrauja žemės ūkio dirbami laukai ir miškų masyvai.

Bendrojo plano sprendiniais siekiama išsaugoti esamą urbanistinę struktūrą, centrinę jos dalį tankinant užstatymą, o prieigas paliekant žemės ūkio veiklos vystymui.

Siekiant išsaugoti Varputėnų morfostruktūros elementų savitumą bendruoju planu siekiama išlaikyti susiklosčiusią kaimo urbanistinę struktūrą su jos urbanistiniais ir gamtiniais morfostruktūros elementais. Tikslinga išlaikyti kaimui būdingą užstatymo aukštį (1-2 a.) jo nedidinant.

Bendrajame plane siekiama urbanistinių ir architektūrinių sprendimų, reprezentacinių erdvių kokybės, atitinkančių gyvenviečių statusą ir LR Architektūros politikos kryptis (Lietuvos Respublikos Architektūros politikos krypties aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės

18 d. nutarimu Nr.554 „Dėl Lietuvos Respublikos architektūros politikos kryptių aprašo patvirtinimo“). Renovuojamų, modernizuojamų bei naujai užstatomų teritorijų sprendimai turi būti kokybiški architektūriniai, urbanistiniai bei visuomeniniai–kultūriniai požiūriu. Atskirų planuojamos teritorijos dalių planavimo principai, naujų pastatų architektūra, viešųjų erdvių ir želdynų kokybė turi derėti su esamu gamtiniu ir kultūriniu kontekstu, formuoti individualų gyvenviečių kvartalų charakterį.

3.3. VARPUTĖNŲ KAIMO STRUKTŪROS OPTIMIZAVIMAS

Bendrojo plano sprendiniuose nurodytoms urbanizuojamoms teritorijoms numatomos struktūros optimizavimo priemonės: saugojimas, modernizavimas (vidinė plėtra), konversija, nauja plėtra ir teritorijų rezervavimas visuomenės poreikiams.

Vystant Varputėnų kaimo urbanistinę struktūrą, numatomas:

- 1) mišrių teritorijų vystymas kaimo centrinėje dalyje bei naujai formuojamose paslaugų teritorijose apjungiant esamus ir naujus visuomeninius, komercinius objektus į vientisą sistemą, siekiant užtikrinti geresnį gyventojų aptarnavimą, įvertinant Varputėnų kaimo ir jo apylinkių gyventojų poreikius, plėtra;
- 2) visos planuojamos teritorijos funkcinis planuojamos teritorijos aiškumas;
- 3) intensyvaus ir ekstensyvaus naudojimo želdynų gausinimas visoje planuojamoje teritorijoje;
- 4) viešųjų erdvių ir bendruomenės saviraiškos erdvių formavimas;
- 5) rekreacinių teritorijų plėtra.

Bendrojo plano sprendiniuose nurodytoms urbanizuojamoms teritorijoms numatomos struktūros optimizavimo priemonės:

- saugojimas,
- modernizavimas (vidinė plėtra),
- konversija,
- nauja plėtra.

SAUGOJIMAS

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registre registruotų kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose ir apsaugos zonose veikla reguliuojama nekilnojamo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais ir dokumentais bei nekilnojamojo kultūros paveldo specialiaisiais planais. Tvarkymo ir naudojimo reikalavimai detalizuojami individualiais apsaugos reglamentais, kurie turi būti parengti visoms nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

Detalesni saugojimo principai pateikti bendrojo plano dalyje „4.6 „Kultūros vertybių apsauga ir naudojimas“.

MODERNIZAVIMAS

Užstatytoje Varputėnų kaimo centrinėje dalyje numatomas kompleksinis aplinkos, užstatymo ir infrastruktūros atnaujinimas ir modernizavimas. Remiamas kompleksinis sovietmečio statybos būstų renovavimas, teritorijos ir infrastruktūros atnaujinimas.

Nauja statyba, tankinanti šių kvartalų užstatymą, galima tik tuo atveju jei tai numatyta kompleksiniuose jų renovacijos projektuose. Esamus pastatus rekonstruoti pagal susiklosčiusius teritorijai būdingus urbanistinius požymius.

Modernizuojant esamas urbanizuotas teritorijas būtina tobulinti jų daugiafunkcinę struktūrą ir taikyti tinkamus aplinkai užstatymo tipus.

KONVERSIJA

Konversija – neefektyviai panaudotų užstatytų teritorijų naujas (antrinis) panaudojimas plėtrai. Numatoma buvusių pramoninių ir gamybinių objektų, esančių rytinėje kaimo dalyje, pritaikymas naujai veiklai ir teritorijos panaudojimas daugiafunkcinės paslaugų teritorijos suformavimui.

NAUJA PLĖTRA

Naujos plėtos teritorijos numatomos planuojamos teritorijos ribose, įsisavinant jau pradėtas užstatyti ir dar neužstatytas centro zonos teritorijas. Mažaaukštės statybos gyvenamosios teritorijos planuojamos užbaigiant nesuformuotų kvartalų struktūrą kaimo viduje.

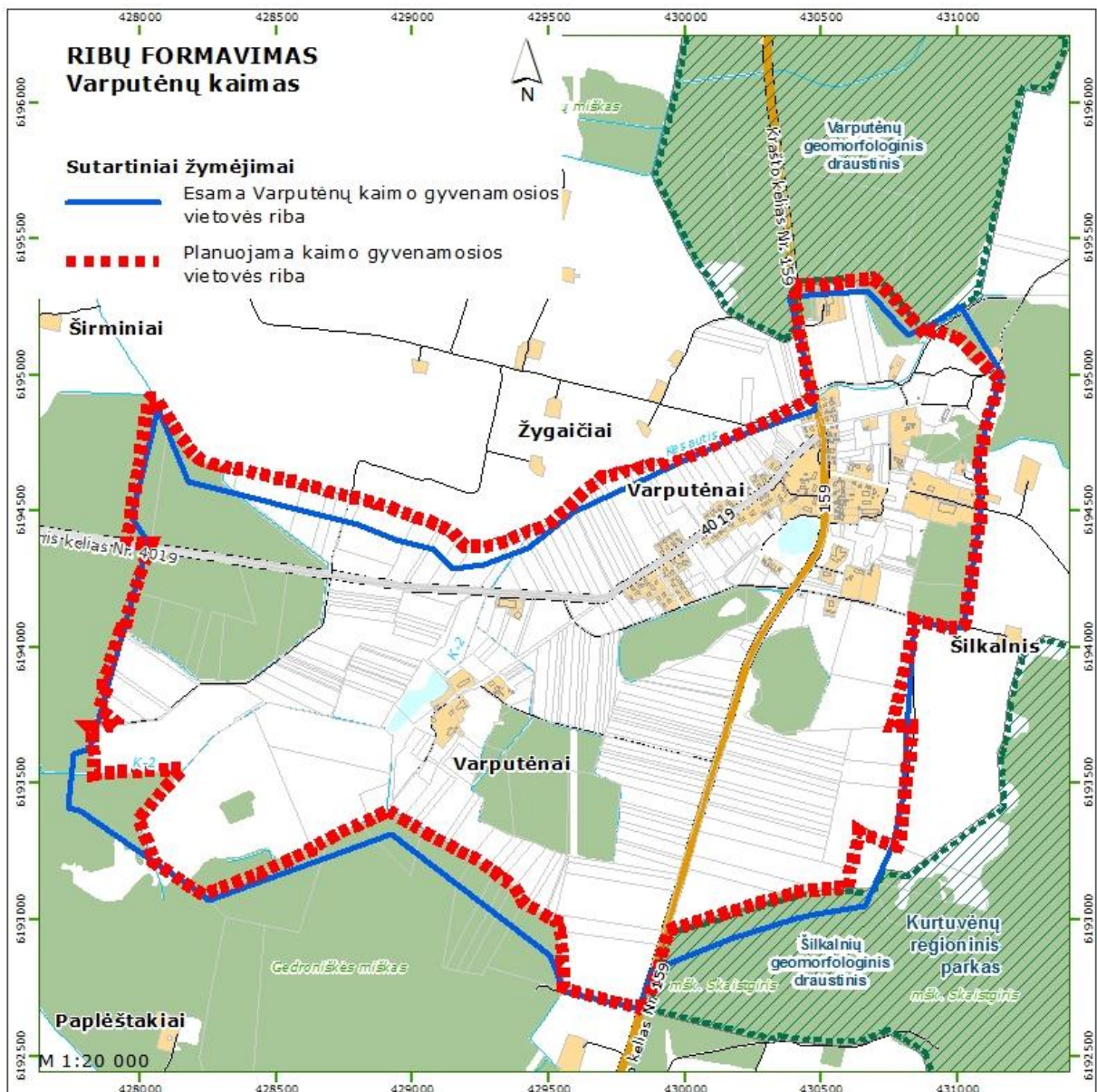
Naujos plėtos teritorijos įsisavinamos koncentruotai ir kompleksiskai, konsolidavus sklypus vietos planavimo lygmens dokumentuose nurodytoje apimtyje. Šios teritorijos užstatomos tik įrengus inžinerinę bei susisiekimo infrastruktūrą, kartu įrengiant viešąsias erdves ir želdynus.

Užstatant visas plėtos teritorijas būtina išsaugoti gamtinio karkaso elementus, suformuoti savitą, šiai vietai būdingą urbanistinę struktūrą bei architektūrinius sprendimus. Esamai gamtinio karkaso rajoninio lygmens migracijos koridoriaus teritorijai apsaugoti nuo galimo neigiamo pramonės ir sandėliavimo įmonių teritorijų plėtos poveikio siūlomos naujos gamtinio karkaso elementų formavimo teritorijos, kuriose įveisiami nauji ir gausinami esami želdynai sušvelnintų galimą neigiamą antropogeninį pramonės ir sandėliavimo įmonių teritorijų plėtos poveikį.

3.4. VARPUTĖNŲ KAIMO RIBŲ KOREKTŪRA

Esamos Varputėnų gyvenamosios vietovės teritorijos nepatvirtintos (sąlyginės) ribos yra labai netikslios, nesutampa su upėmis, melioraciniais grioviais, valstybinės ar vietinės reikšmės keliais ar kitais natūraliais ar dirbtiniais nekilnojamojo turto objektais, žemės sklypų ribomis, kaip to reikalauja LR Vyriausybės 1996 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 651 „*Dėl administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų ir pavadinimų tvarkymo*“ patvirtintos Administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų ir pavadinimų tvarkymo taisyklės. Daugeliu atvejų jos kerta žemės sklypus, apima dalį valstybinio miško teritorijų. Todėl siūloma koreguoti Varputėnų kaimo ribą, vedant ją toliau nurodytomis kryptimis:

- šiaurinė riba vedama iki Kesauties upelio krantu arba pakrantėje išsidėsčiusių sklypų ribomis paimant visus žemės sklypus iki jo;
- šiaurės rytinėje dalyje iš kaimo ribų išimamas Varputėnų geomorfologinis draustinis ir Varputėnų miškas, riba vedama pagal žemės sklypų ribas;
- rytinė riba koreguojama pagal žemės sklypų ribas;
- Kurtuvėnų regioninis parkas, Šilkalnių geomorfologinis draustinis ir Skaistgirio miškas išimami iš Varputėnų kaimo teritorijos. Pietrytinė Varputėnų kaimo riba sutapatinama su šių teritorijų pakraščiu;
- toliau pietinė riba koreguojama pagal žemės sklypų ribas;
- Cedroniškės miškas iš dalies išimamas iš kaimo teritorijos, pietinė riba vedama miško pakraščiu;
- vakarinė riba koreguojama pagal žemės sklypų ribas.

7. pav. Varputėnų kaimo esama ir planuojama riba

Esamas Varputėnų kaimo gyvenamosios plotas šiuo metu – 494,10 ha. Pakoregavus Varputėnų kaimo teritorijos ribą, kaimo plotas būtų 482,77 ha.

4. TERITORIJŲ NAUDOJIMO REGLAMENTAI

Vadovaujantis *Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis*, kai savivaldybės dalies bedrasis planas rengiamas masteliu M 1:2000, bendrųjų sprendinių formavimo (konceptijos) stadijoje suformuotos teritorijos su prioritetiniu naudojimo tipu sprendinių konkretizavimo stadijoje papildomos galimais žemės naudojimo būdais ir kitais reglamentais.

Vadovaujantis *Teritorijų planavimo erdvinių duomenų specifikacija (TAR 2014-01-22, identifikacinis Nr.2014-00398)*, nustatant teritorijos naudojimo tipus naudotasi specifikacijos 9 lentele (Teritorijos naudojimo tipų klasifikatorius - NAUD_TIP), juos papildant galimais žemės naudojimo būdais naudotasi specifikacijos 11 lentele (Žemės naudojimo būdų klasifikatorius – NAUD_BUD).

Varputėnų kaimo teritorijos naudojimo tipų sąvokos suformuluotos, remiantis *Teritorijų planavimo normomis (patvirtintomis LR aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr.D1-7)*:

3 lentelė. Teritorijų planavimo erdvinių duomenų specifikacija

Naudojimo tipas	Indeksas	Naudojimo tipo sąvoka (aprašymas)
Mišakai ir miškinga teritorija	MI	Miškų ūkio paskirties žemė - ekosistemų apsaugai ir stabilizacijai, reljefo, vandens, visų gamtinių vertybių apsaugai ir gyventojų poilsiui skirtų miškų teritorijos. Gali būti diferencijuojama pagal miškų ūkio paskirties žemės naudojimo būdus.
Vandens	VA	Vandens ūkio paskirties žemė – vandens telkiniai ir jų eksploatavimui reikalinga teritorija. Gali būti diferencijuojama pagal vandens ūkio paskirties žemės naudojimo būdus.
Neužstatoma žemės ūkio teritorija	ZN	Žemės ūkio paskirties žemė - teritorijos, skirtos žemės ūkio veiklai, kuriai nereikalingi stacionarūs pastatai.
Užstatoma žemės ūkio teritorija	ZU	Žemės ūkio paskirties žemė - teritorijos, skirtos žemės ūkio veiklai su pavieniais žemės ūkio ar alternatyviajai veiklai reikalingais statiniais ir ūkininkų sodybomis bei teritorijos su žemės ūkio, maisto produktų gamybos ir apdorojimo, ūkyje pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimo ir šių produktų realizavimo, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimo ir geros agrarinės bei aplinkosauginės žemės būklės išlaikymo veikloms reikalingais statiniais;
Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorija	ZR	Žemės ūkio paskirties žemė - rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorija.
Gyvenamoji teritorija vienbučių ir dvibučių namų statybai	GV	Kitos paskirties žemė - ekstensyviai užstatyta teritorija, skirta vieno ir dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatų kvartalams su šios teritorijos gyventojų aptarnavimui reikalinga paslaugų, socialine, inžinerine ir kita infrastruktūra, rekreacijai skirtais atskiraisiais želdynais;
Gyvenamoji teritorija	GG	Kitos paskirties žemė - teritorija, skirta visų tipų gyvenamosios paskirties pastatų kvartalams su šios teritorijos gyventojų aptarnavimui reikalinga paslaugų, socialine, inžinerine ir kita infrastruktūra, rekreacijai skirtais želdynais;
Mišri centro teritorija	GC	Kitos paskirties žemė - didelio užstatymo tankio ir intensyvumo teritorija, kurioje koncentruojami centrinėms funkcijoms vykdyti reikalingi administracinės, kultūros, mokslo paskirties pastatai kartu su gyvenamąja aplinka, taip pat kiti negyvenamosios (prekybos, paslaugų, maitinimo) paskirties pastatai, kuriuose vykdoma ūkinė veikla nesukelia neigiamo poveikio aplinkai, ir bendram naudojimui skirtos viešosios erdvės.
Socialinės infrastruktūros teritorija	SI	Kitos paskirties žemė – teritorija, skirta bendruomenės poreikiams reikalingiems kultūros, švietimo, visuomenės sveikatos saugos, sporto ir sveikatingumo, rekreacijos ir turizmo, religinės paskirties ir kitiems viešojo naudojimo objektams;
Specializuotų kompleksų teritorija	SK	Kitos paskirties žemė – teritorija, skirta ligoninių, sanatorijų, aukštųjų mokyklų, krašto apsaugos, visuomenės saugos kompleksams ir kitiems specializuotiems kompleksams, nurodant jų tikslinę paskirtį;
Paslaugų teritorija	PA	Kitos paskirties žemė – teritorija, skirta visos gyvenamosios vietovės ar jo rajono gyventojų aptarnavimui reikalingiems prekybos, paslaugų objektams, administracinės paskirties pastatams, kitiems negyvenamosios paskirties pastatams, kuriuose vykdoma ūkinė veikla nesusijusi su taršia gamyba;
Pramonės ir sandėliavimo teritorija	PR	Kitos paskirties žemė – teritorija, skirta gamybai, sandėliavimui, logistikai, atliekų perdirbimui;
Inžinerinės infrastruktūros teritorija	TI	Kitos paskirties žemė – teritorija, skirta susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektams, komunalinėms įmonėms;
Bendro naudojimo erdvių, želdynų teritorija	BZ	Kitos paskirties žemė - gamtinių kraštovaizdžio struktūros elementų dominuojamos urbanizuotų teritorijų neužstatytos viešosios erdvės – skverai, parkai ir kitos gamtinės teritorijos, skirtos rekreacijai, lankymui ir pažinimui, gyvenamosiose vietovėse esančių gamtinio karkaso elementų apsaugai, taip pat kapinės, botanikos ir zoologijos sodai;

Inžinerinės infrastruktūros koridorius	TK	Kitos paskirties žemė – linijinė neužstatyta teritorija, skirta susisiekimo komunikacijoms ir inžineriniams tinklams.
Aikštė	AI	Kitos paskirties žemė – neužstatyta ir neapželdinta medžiais (atvira) viešoji erdvė – urbanistinės struktūros funkcinis ir erdvinis centras;
Vandenvietė	VV	Kitos paskirties žemė – griežto režimo vandenviečių apsaugos juostos neužstatyta teritorija.

4 lentelė. Teritorijos naudojimo **tipų** ir juose galimų žemės naudojimo **būdų** sisteminis ryšys

Teritorijos naudojimo tipai	Žemės naudojimo būdai
NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS	
Miškai ir miškinga teritorija (MI)	Ekosistemų apsaugos miškų sklypai (M1)
	Rekreacinių miškų sklypai (M2)
	Apsauginių miškų sklypai (M3)
	Ūkinių miškų sklypai (M4)
Vandeny (VA)	Ūkinei veiklai naudojami vandens telkiniai (H1)
	Rekreaciniai vandens telkiniai (H2)
	Ekosistemas saugantys vandens telkiniai (H3)
	Bendrojo naudojimo vandens telkiniai (H4)
Neužstatoma žemės ūkio teritorija (ZN)	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai (Z4)
	Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių (Z2)
Užstatoma žemės ūkio teritorija (ZU)	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai (Z4)
	Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių (Z2)
Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorija (ZR)	Rekreacinio naudojimo žemės sklypai (Z3)
	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai (Z4)
URBANIZUOTOS IR URBANIZUOJAMOS TERITORIJOS	
Užstatomos teritorijos	
Gyvenamoji teritorija vienučių ir dvibučių namų statybai (GV)	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1)
	Komercinės paskirties objektų teritorijos (K)
	Visuomeninės paskirties teritorijos (V)
	Rekreacinės teritorijos (R)
	Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
	Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)
Gyvenamoji teritorija (GG)	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos (G2)
	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1)
	Komercinės paskirties objektų teritorijos (K)
	Visuomeninės paskirties teritorijos (V)
	Rekreacinės teritorijos (R)
	Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
Mišri gyvenamoji teritorija (GM)	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos (G2)
	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1)
	Komercinės paskirties objektų teritorijos (K)
	Visuomeninės paskirties teritorijos (V)
	Rekreacinės teritorijos (R)
	Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
Mišri centro teritorija (GC)	Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)
	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos (G2)
	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1)
	Komercinės paskirties objektų teritorijos (K)
	Visuomeninės paskirties teritorijos (V)
Rekreacinės teritorijos (R)	

	Atskirųjų želdynų teritorijos (E) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)
Socialinės infrastruktūros teritorija (SI)	Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
Specializuotų kompleksų teritorija (SK)	Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Rekreacinės teritorijos (R) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
Paslaugų teritorija (PA)	Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Rekreacinės teritorijos (R) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
Pramonės ir sandėliavimo teritorija (PR)	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (P) Susisieikimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (I1) Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijos (S) Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
Inžinerinė infrastruktūros teritorija (TI)	Susisieikimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (I1) Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (P) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
Neužstatomos teritorijos	
Bendro naudojimo erdvių, želdynų teritorija (BŽ)	Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E) Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Rekreacinės teritorijos (R)
Inžinerinės infrastruktūros koridorius (TK)	Susisieikimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
Aikštė (AI)	Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)
Vandenvietė (VV)	Susisieikimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)

*galimas naudojimo būdas po planuojamo periodo pabaigos

Sprendinių konkretizavimo stadijoje teritorijos naudojimo tipus papildant žemės naudojimo būdais, vienoje teritorijoje gali būti keli žemės naudojimo būdai. Pirmasis įrašytas naudojimo būdas yra prioritetinis.

Žemės naudojimo būdų sąvokos išdėstytos Žemės naudojimo būdų turinio apraše, patvirtintame LR žemės ūkio ministro ir LR aplinkos ministro 2005 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 3D-37/D1-40:

Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių	Žemės ūkio paskirties žemė - žemės sklypai, kuriuos naudoja specializuota žemės ūkio veikla užsiimantys ūkiai.
Rekreacinio naudojimo žemės sklypai	Žemės ūkio paskirties žemė - žemės sklypai, skirti kaimo turizmo paslaugoms teikti.
Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai	Žemės ūkio paskirties žemė - kiti žemės sklypai, kuriuose galima žemės ūkio veikla: žemės ūkio, maisto produktų gamyba ir apdorojimas, ūkyje pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimas ir šių produktų realizavimas, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimas ir geros agrarinės bei aplinkosauginės žemės būklės išlaikymas. Šiuose sklypuose galimi ūkininkų sodybų ir žemės ūkio veiklai ar alternatyviajai veiklai reikalingi statiniai.
Ekosistemų apsaugos miškų sklypai	Miškų ūkio paskirties žemė - telmologinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių, miško genetinių, kraštovaizdžio draustinių miškai, kitų draustinių dalyse, kuriose saugomos biologinės vertybės, esantys miškai, gamtos paveldo objektų, buveinių ir augalų genetinių išteklių plotų miškai, Baltijos jūros ir Kuršių marių pakrančių miškai ir priešeroziniai miškai.
Rekreacinių miškų sklypai	Miškų ūkio paskirties žemė - miško parkai, miesto miškai, valstybinių parkų rekreaciniai miško sklypai ir kiti miškai, naudojami gyventojų poilsiui.
Apsauginių miškų sklypai	Miškų ūkio paskirties žemė - geologinių, geomorfologinių, hidrografinių, kultūrinių ir kraštovaizdžio draustinių, kuriuose nėra biologinių vertybių, miškai, valstybinių parkų apsauginių zonų miškai, valstybinių rezervatų ir valstybinių parkų apsaugos zonų miškai, sanitarinių apsaugos zonų miškai, kelių apsauginės ir estetinės reikšmės miškai, laukų apsauginiai miškai, miško sėkliniai medynai ir vandens telkinių apsaugos zonų miškai.
Ūkinių miškų sklypai	Miškų ūkio paskirties žemė - kiti miškų ūkio paskirties žemės sklypai, nepriskirti kitiems miškų ūkio paskirties žemės naudojimo būdams.
Ūkinei veiklai naudojami vandens telkiniai	Vandens ūkiopaskirties žemė - vandens telkiniai, skirti laivybai, hidrotechnikostatiniams, verslinei žvejybai (išskyrus priskirtus akvakultūros tvenkiniams), vandeniui išgauti, nuotekoms išleisti ir kita.
Rekreaciniai vandens telkiniai	Vandens ūkiopaskirties žemė - vandens telkiniai, skirti mėgėjų žūklei, vandens sportui, poilsiui, turizmui.
Ekosistemas saugantys vandens telkiniai	Vandens ūkiopaskirties žemė - ekosistemas saugantys vandens telkiniai, esantys saugomose teritorijose, kurių funkcijos susijusios su ekosistemų apsauga.
Bendrojo naudojimo vandens telkiniai	Vandens ūkiopaskirties žemė - kiti vandens ūkio paskirties žemės sklypai, nepriskirti kitiems vandens ūkio paskirties žemės naudojimo būdams.
Kultūros paveldo objektų žemės sklypai	Konservacinės paskirties žemė - saugomiems kultūros paveldo objektams ar vietovėms skirti žemės sklypai, kuriems nustatomos šių sklypų ir kitų nekilnojamųjų daiktų tvarkymo ir naudojimo specialiosios sąlygos.
Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti vieno ar dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatams su pagalbinio ūkio paskirties pastatais.
Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti trijų ir daugiau butų (daugiabučiams) gyvenamosios paskirties pastatams ir įvairių socialinių grupių (bendrabučiai, vaikų namai, prieglaudos, globos namai, šeimos namai, vienuolynai) gyvenamiesiems pastatams su pagalbinio ūkio paskirties pastatais.
Visuomeninės paskirties teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti valstybės ir savivaldybės institucijų, kitų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų išlaikomų įstaigų administraciniams pastatams ir jų funkcijoms vykdyti; religinės paskirties pastatams ir religinių bendruomenių ir bendrijų veiklai; socialinei infrastruktūrai – mokslo paskirties pastatams, kultūros paskirties pastatams; gydymo paskirties pastatams; sporto paskirties pastatams ir sporto inžineriniams statiniams; specialiosios paskirties statiniams.
Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti gamybos ir pramonės įmonių, sandėlių statiniams, įskaitant branduolinės energetikos objektus ir statinius (atominė elektrinė, branduolinis reaktorius, branduolinių medžiagų ir radioaktyviųjų atliekų saugykla, jų perdirbimo objektas, taip pat radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys – radioaktyviųjų atliekų kapinynas ir kita), atliekų naudojimo, atliekų paruošimo naudoti ar šalinti, atliekų surinkimo ir atliekų laikymo (naudoti skirtų atliekų laikymo ne ilgiau kaip 3 metus, šalinti skirtų atliekų laikymo ne ilgiau kaip 1 metus) statiniams ir (ar) įrenginiams.

Komercinės paskirties objektų teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti viešbučių paskirties pastatams; administracinės paskirties (išskyrus valstybės ir savivaldybės institucijų, kitų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų išlaikomų įstaigų administraciniams pastatams) pastatams; prekybos paskirties pastatams; paslaugų paskirties pastatams; maitinimo paskirties pastatams ir sporto paskirties pastatams.
Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti transporto paskirties pastatams ir garažų paskirties pastatams, elektroninių ryšių infrastruktūros (perdavimo bokštams, radijo ryšio stotims, ryšio retransliatoriams ir kitiems inžineriniams stotims), inžinerinių tinklų maitinimo šaltinių (įvairių tipų elektrinėms, katilinėms, transformatorių pastotėms, skirstykloms, naftos perdavimo ir kitiems pastatams, skirtiems energijos ar energijos išteklių gavybai, gamybai, perdirimui, išskyrus atominę elektrinę ir branduolinę reaktorių stotims ir įrenginiams).
Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti susisiekimo komunikacijoms, inžineriniams tinklams ir vandenvietėms.
Rekreacinės teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti ilgalaikiam (stacionariam) poilsiui su poilsio paskirties pastatais, išskyrus kaimo turizmo pastatus, ar trumpalaikiam poilsiui.
Bendrojo naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendrojo naudojimo) teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti bendram viešajam naudojimui: botanikos ir zoologijos sodams, kapinėms ir palaikų laikymo stotims, urbanizuotų teritorijų viešosioms erdvėms.
Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti atliekų šalinimo veikloms: naudoti skirtoms atliekoms laikyti daugiau nei 3 metus, šalinti skirtoms atliekoms laikyti daugiau nei 1 metus, taip pat atliekų naudojimo veikloms: atliekų paruošimui naudoti ar šalinti, atliekoms surinkti ir laikyti (naudoti skirtoms atliekoms laikyti ne ilgiau kaip 3 metus, šalinti skirtoms atliekoms laikyti ne ilgiau kaip 1 metus).
Atskirųjų želdynų teritorijos	Kitos paskirties žemė - žemės sklypai, skirti atskiriesiems rekreacinės, mokslinės, kultūrinės ir memorialinės bei apsauginės ir ekologinės paskirties želdynams įrengti.

5 lentelė. Galimos statinių paskirtys, atsižvelgiant į žemės naudojimo būdus

Indeksas	Teritorijos naudojimo tipas	Žemės naudojimo paskirtis	Galimi žemės naudojimo būdai	Galimos vyraujančios statinių ar jų grupių paskirtys*
NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS				
MI	Mišškai ir miškinga teritorija	miškų ūkio	Ekosistemų apsaugos miškų sklypai (M1) Rekreacinių miškų sklypai (M2) Apsauginių miškų sklypai (M3) Ūkinių miškų sklypai (M4)	-
VA	Vandenys	vandenų ūkio	Ūkiniai veiklai naudojami vandens telkiniai (H1) Rekreaciniai vandens telkiniai (H2) Ekosistemas saugantys vandens telkiniai (H3) Bendrojo naudojimo vandens telkiniai (H4)	Vandens kelių ir vandens telkinių eksploatavimui reikalingi statiniai (įrenginiai).
ZN	Neužstatoma žemės ūkio teritorija	žemės ūkio	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai (Z4) Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių (Z2)	Laikini statiniai, skirti žemės ūkio teritorijai aptarnauti.
ZU	Užstatoma žemės ūkio teritorija	žemės ūkio	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai (Z4) Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių (Z2)	Negyvenamieji žemės ūkio veiklai reikalingi ir žemės ūkio produkcijos sandėliavimui, gamybai, apdorojimui, perdirimui skirti ūkiniai statiniai; alternatyviajai veiklai reikalingi statiniai; ūkininkų sodybos (sklypo dydis – ne mažesnis kaip 0,5 ha)
ZR	Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorija	žemės ūkio	Rekreacinio naudojimo žemės sklypai (Z3) Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai (Z4)	Negyvenamieji poilsio paskirties pastatai, skirti kaimo turizmo paslaugoms teikti.

URBANIZUOJAMOS TERITORIJOS				
Užstatomos teritorijos				
GV	Gyvenamoji teritorija vienbučių ir dvibučių namų statybai	kita	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1) Komeracinės paskirties objektų teritorijos (K) Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Rekreacinės teritorijos (R) Atskirųjų želdynų teritorijos (E) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)	Vieno ir dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatai su pagalbinio ūkio paskirties pastatais; gyventojų kasdieninių poreikių aptarnavimui skirti prekybos, paslaugų (išskyrus autoservisus, plovyklas, laidojimo namus, krematoriumus), maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai
GV	Gyvenamoji teritorija vienbučių ir dvibučių namų statybai	kita	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1) Komeracinės paskirties objektų teritorijos (K) Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Rekreacinės teritorijos (R) Atskirųjų želdynų teritorijos (E) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)	Vieno ir dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatai su pagalbinio ūkio paskirties pastatais; gyventojų kasdieninių poreikių aptarnavimui skirti prekybos, paslaugų (išskyrus autoservisus, plovyklas, laidojimo namus, krematoriumus), maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai
GG	Gyvenamoji teritorija	kita	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos (G2) Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1) Komeracinės paskirties objektų teritorijos (K) Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Rekreacinės teritorijos (R) Atskirųjų želdynų teritorijos (E) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)	Visų tipų gyvenamosios paskirties pastatai; gyventojų kasdieninių poreikių aptarnavimui skirti prekybos, paslaugų (išskyrus autoservisus, plovyklas, laidojimo namus, krematoriumus), maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai; gali būti negyvenamieji administracinės, viešbučių, poilsio paskirties pastatai
GM	Mišri gyvenamoji teritorija	kita	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos (G2) Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1) Komeracinės paskirties objektų teritorijos (K) Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Rekreacinės teritorijos (R) Atskirųjų želdynų teritorijos (E) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)	Visų tipų gyvenamosios paskirties pastatai ir negyvenamieji administracinės, viešbučių, poilsio paskirties pastatai; gyventojų kasdieninių ir periodinių poreikių aptarnavimui skirti prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai.

GC	Mišri centro teritorija	kita	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos (G2) Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1) Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Rekreacinės teritorijos (R) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)	Visų tipų gyvenamosios paskirties pastatai ir negyvenamieji administracinės, viešbučių, prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto, poilsio, religinės paskirties pastatai; gali būti transporto, garažų ir kiti negyvenamosios paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio esamai ar planuojamai aplinkai.
SI	Socialinės infrastruktūros teritorija	kita	Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)	Negyvenamieji kultūros, mokslo, gydymo, sporto, religinės paskirties pastatai
SK	Specializuo- tų kompleksų teritorija	kita	Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Rekreacinės teritorijos (R) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)	Negyvenamieji mokslo, gydymo, sporto, religinės, kultūros, poilsio, specialiosios paskirties pastatai.
PA	Paslaugų teritorija	kita	Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Rekreacinės teritorijos (R) Atskirųjų želdynų teritorijos (E) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)	Negyvenamieji viešbučių, administracinės, prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto, religinės, poilsio paskirties pastatai; gali būti negyvenamieji transporto, garažų paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio esamai ar planuojamai aplinkai.
PR	Pramonės ir sandėliavimo teritorija	kita	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (P) Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (II) Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijos (S) Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)	Negyvenamieji transporto, garažų, gamybos ir pramonės, sandėliavimo, specialiosios paskirties pastatai; pagrindinės ūkinės veiklos aptarnavimui skirti negyvenamieji prekybos, paslaugų, maitinimo paskirties pastatai.
TI	Inžinerinė infrastruktūros teritorija	kita	Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (II) Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (P) Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)	Negyvenamieji transporto, garažų, gamybos ir pramonės, sandėliavimo paskirties pastatai, elektroninių ryšių infrastruktūros ir inžinerinių tinklų maitinimo šaltinių statiniai; pagrindinės ūkinės veiklos aptarnavimui skirti negyvenamieji prekybos, paslaugų, maitinimo paskirties pastatai.
Neužstatomos teritorijos				
BŽ	Bendro naudojimo erdvių,	kita	Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B) Atskirųjų želdynų teritorijos (E)	Bendro naudojimo teritorijas aptarnauti skirti statiniai

	želdynų teritorija		Visuomeninės paskirties teritorijos (V) Rekreacinės teritorijos (R)	
TK	Inžinerinės infrastruktūros koridorius	kita	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriams aptarnauti skirti statiniai
AI	Aikštė	kita	Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)	Aikštes aptarnauti skirti statiniai
VV	Vandenvietė	kita	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)	Vandenvietes aptarnauti skirti statiniai

*statinių paskirtys atitinka statybos techninio reglamento STR 1.01.09:2003 „Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį“, patvirtinto LR aplinkos ministro 2003 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 289, nustatytas pastatų naudojimo paskirtis.

Pastabos:

1. Visose teritorijose, kuriose yra nekilnojamojo kultūros vertybių, vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimais, gali būti nustatoma konservacinė žemės naudojimo paskirtis, žemės naudojimo būdas - Kultūros paveldo objektų žemės sklypai (C2).
2. Visose kitos paskirties žemės teritorijose gali būti nustatomi Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (I1) ir Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2) žemės naudojimo būdai, skirti pagrindinei planuojamos teritorijos funkcijai aptarnauti.

Bendrojo plano sprendiniais plėtojamos užstatomoms teritorijoms nustatomi užstatymo reglamentai: didžiausias leistinas pastatų aukštų skaičius, užstatymo tankis ir intensyvumas.

Užstatymo tankis – nurodo statiniais užstatyto ploto santykį su viso sklypo plotu, išreikštą procentais.

Užstatymo intensyvumas – teritorijos panaudojimo efektyvumą nusakantis užstatymo rodiklis, išreiškiamas sklypo pastatų bendrųjų plotų sumos santykiu su sklypo plotu (bendrojo ploto tankis) arba sklypo pastatų statybinių tūrių sumos santykiu su sklypo plotu (tūrio tankis).

Didžiausios leistinos žemės sklypų užstatymo aukštų skaičiaus, užstatymo tankio ir intensyvumo rodiklių reikšmės, priklausomai nuo žemės naudojimo būdo, atsižvelgiant į planuojamos teritorijos vyraujančio užstatymo tipą, dydį bei esamus užstatymo tankio ir intensyvumo rodiklių parametrus, adaptuotos planuojamai teritorijai 6 lentelėje.

6 lentelė. Didžiausios leistinos pastatų aukštų skaičiaus, užstatymo tankio ir intensyvumo rodiklių reikšmės, priklausomai nuo teritorijos naudojimo tipo užstatomose teritorijose

Teritorijos naudojimo tipas	Pastatų aukštų skaičius (vnt.)	Užstatymo tankis (%)	Užstatymo intensyvumas pagal naudojimo tipą	
			Perimetrinis ar laisvo planavimo užstatymas	Atskirai stovintys pastatai
Gyvenamoji teritorija vienbučių ir dvibučių namų statybai	1–3	*	*	*
Gyvenamoji teritorija	1–3	25	0,6	-
Mišri gyvenamoji teritorija	1–3	35	0,8	-
Mišri centro teritorija	1–3	50	1,2	1,5
Socialinės infrastruktūros teritorija	1-3	35	0,9	1,5
Specializuotų kompleksų teritorija	1-3	50	0,9	1,5
Paslaugų teritorija	1-3	50	1,2	1,5
Pramonės ir sandėliavimo teritorija Inžinerinė infrastruktūros teritorija		50	1,5	

*planuojant sodymbinio ir vienbučio blokuoto užstatymo teritorijas ir užstatant pavienius sklypus bet kurioje naudojimo tipo teritorijoje, didžiausios leistinos žemės sklypų UT ir UI rodiklių reikšmės nustatomos atsižvelgiant į statybos techninį reglamentą

STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“, patvirtintu LR aplinkos ministro 2005 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. D1-338; planuojant sodininkų bendrijų teritorijose taikomi papildomi reikalavimai, nustatyti LR Sodininkų bendrijų įstatyme.

Urbanizuojamose neužstatomose ir neurbanizuojamose teritorijose statinių rodikliai turi atitikti teritorijos naudojimo tipą ir žemės naudojimo būdą. Žemės ūkio paskirties žemėje žemės ūkio teritorijų reglamentai, o statinių rodikliai nustatomi vadovaujantis Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto 2008-07-03 Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-199, sprendiniais bei LR statybos įstatymo, LR žemės įstatymo ir LR ūkininko ūkio įstatymo nuostatomis.

Teritorijose, patenkančiose į gamtinį karkasą, ūkinę veiklą reglamentuoja Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96.

4.1. GYVENAMOSIOS TERITORIJOS

Bendrojo plano sprendiniai numato daugiavfunkcinių gyvenamųjų teritorijų plėtrą. Įsisavinant naujas teritorijas gyvenamajai statybai ir plėtojant esamus gyvenamųjų namų kvartalus, kompleksiskai plėtojamose visuomeninės, komercinės paskirties teritorijos. Funkcijų integravimu siekiama sukurti pilnavertę gyvenamąją aplinką, svarbus gyvenamųjų teritorijų ryšys su formuojamomis centrų zonomis ir pagrindiniais ekonominiais centrais – esamomis ir planuojamomis pramonės ir verslo zonomis.

Gyvenamosios teritorijos užima 44,80 ha (9,28 % visos planuojamos teritorijos ploto):

- mišri centro teritorija (GC) užima 4,91 ha (1,02 %);
- gyvenamosios teritorijos (GG) užima 0,6 ha (0,12 %);
- mišrios gyvenamosios teritorijos (GM) užima 6,25 ha (1,29 %);
- vienbučių ir dvibučių pastatų gyvenamoji teritorija (GV) užima 33,04 ha (6,84 %).

Gyvenamosios statybos plėtros, planuojamos tiek esamose urbanizuotose Varputėnų kaimo teritorijose, įsisavinant dar neužstatytus plotus, tiek artimiausiose centrinėms kaimo dalims erdvėse, bendrieji principai:

- tankinami kvartalai aplink kaimo centrą – pagrindines gatves.
- urbanizuojamos teritorijos urbanizuotose kaimo dalyse, įsisavinant dar neužstatytus žemės plotus. Teritorijos skiriamos vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų grupėms formuoti bei prekybos, paslaugų ir aptarnavimo objektų, kitų pastatų, skirtų su taršia pramone nesusijusioms darbo vietoms kurtis;
- periferinėse kaimo teritorijose gali būti formuojami mažo užstatymo intensyvumo gyvenamieji kvartalai/namų grupės. Išlaikomas susiformavęs gyvenamosios ir žemės ūkio paskirties derinys sklypuose, smulkiųjų ūkininkų gyvenimo būdas.

Nesant poreikio gyvenamųjų teritorijų plėtrai, rezervinėse teritorijose toliau vystoma žemės ūkio veikla.

Urbanizuojamose neužstatomose ir neurbanizuojamose teritorijose statinių rodikliai turi atitikti teritorijos naudojimo tipą. Žemės ūkio ir specializuotų ūkių bei rekomenduojamose apsodinti mišku žemės ūkio teritorijose taikomi žemės ūkio teritorijų reglamentai, o statinių rodikliai nustatomi vadovaujantis Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto 2008 m. liepos 3d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-199, sprendiniais.

Naujos gyvenamosios teritorijos planuojamos šiose Varputėnų kaimo dalyse:

- centrinėje kaimo dalyje abipus Pagrindinės ir Dvaro gatvių;
- šiaurės rytinėje kaimo dalyje, tarp Trumposios ir Dirbtuvių gatvių;
- pietinėje kaimo dalyje;
- žemės ūkio paskirties sklypuose, įsiterpusiuose tarp gyvenamųjų namų kvartalų.

Esamo daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo užstatymo tankinimas neskatinamas.

Siekiant padidinti esamų daugiabučių gyvenamųjų namų energijos vartojimo efektyvumą, parengus modernizavimo projektus, pastatus būtina renovuoti.

Socialinis būstas

Socialinio būsto fondą siūloma plėtoti, atnaujinant ir šiai funkcijai pritaikant esamas nenaudojamas arba neefektyviai naudojamas patalpas bei statant naujus gyvenamuosius namus.

4.2. CENTRAI IR VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA

Vystant Varputėnų kaimo urbanistinę struktūrą, numatoma:

- 1) tolesnė kaimo centro plėtra, papildant centrams būdingomis funkcijomis, paslaugų infrastruktūra;
- 2) naujai užstatomų periferinių planuojamos teritorijos zonų lokalių centrų formavimas;
- 3) bendruomenės saviraiškos erdvių tolimesnis formavimas jau esančių tokio tipo erdvių pagrindu bei naujos bendruomenės saviraiškos teritorijos suformavimas centrinėje dalyje ties vandens telkiniu bei buvusių kultūros namų pastatu prie naujos paslaugų teritorijos.

Vystant Varputėnų kaimo centro zoną, įvertinami visos seniūnaitijos t.y. aplinkinių kaimų gyventojų kasdieniai ir periodinių paslaugų poreikiai. Centrinė zona šiuo metu pakankamai aiškiai yra išreikšta, tačiau jai trūksta pačio turinio. Centro teritorija turėtų iškilti kaip dominuojantis, kaimo savitumą atspindintis reprezentacinis branduolys.

Mišri centro teritorija (GC) užima 5,24 ha: (1,10 % visos planuojamos teritorijos ploto), aikštė (AI) – 0,37 ha. Paslaugų teritorijos (PA) – 6,4 ha (1,33%). Atskiros socialinės infrastruktūros teritorijos (SI) neformuojamos.

Sveikatos priežiūra

Esama sveikatos priežiūros paslaugų sistema atitinka minimalius reikalavimus, keliamus šiuo metu formuojamos sveikatos priežiūros įstaigų struktūros ir paslaugų teikimo strategijos.

Varputėnų kaimo gyventojams pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikia Varputėnų medicinos punktas (Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras, VŠĮ, Pagrindinė g. 29) Varputėnai, kuriame dirba atvykstantis gydytojas. Kitas sveikatos priežiūros paslaugas teikia VŠĮ Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras ir VŠĮ Kuršėnų ligoninė ir įsikūrusios Kuršėnų mieste J.Basanavičiaus g. 6.

VŠĮ Respublikinė Šiaulių ligoninė pasiekiamą už ~25 km Šiaulių mieste.

Rengiamam planui taikomose Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse bei naujose Teritorijų planavimo normose rekomendacijų ar reikalavimų sveikatos priežiūros įstaigų tinklo formavimui nėra, todėl Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendiniuose remiamasi SI „Vilniaus planas“ 2009 m. parengtos studijos „Miestų, miestelių ir kaimų (gyvenamųjų vietovių) planavimo normos“ teiginiais. Studijoje rekomenduojama, kad pirminis sveikatos priežiūros punktas būti pasiekiamas 1500 m atstumu iš bet kurio gyvenamosios vietovės taško. Jei tokio atstumo dėl nepakankamo gyventojų skaičiaus ar išdrikusio užstatymo užtikrinti neįmanoma, turi būti užtikrintas šių objektų pasiekiamumas viešuoju transportu (iki 4 km miestuose ir 30 min. miesteliuose ir kompaktiškuose kaimuose). Varputėnų kaime šis reikalavimas tenkinamas.

Perspektyvoje, pasikeitus sveikatos priežiūros paslaugų teikimo strategijai, galima sveikatos įstaigų plėtra, kuriai galimybė vystytis numatoma formuojamose bendrojo plano sprendinių centro ir paslaugų teritorijose.

Švietimas ir ugdymas

Varputėnų kaime šiuo metu švietimo įstaigų nėra. Varputėnų pagrindinė mokykla, kaip įstaiga buvo likviduota 2008 m. Artimiausios mokyklos veikia Kuršėnų ir Šaukėnų miestuose.

Artimiausia gimnazija (Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazija) yra Kuršėnų mieste nutolusi apie 13 km nuo Varputėnų kaimo, profesinio mokymo paslaugas arčiausiai teikia VŠĮ Kuršėnų politechnikos mokykla įsikūrusi taip pat Kuršėnų mieste.

Aukštojo mokslo paslaugas teikia įvairios Šiaulių mieste esančios švietimo įstaigos, esančios už 25 km atstumu nuo planuojamos teritorijos.

Rengiamam planui taikomose Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse bei naujose Teritorijų planavimo normose rekomendacijų ar reikalavimų švietimo įstaigų tinklo formavimui nėra, todėl Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendiniuose remiamasi SĮ „Vilniaus planas“ 2009 m. parengtos studijos „Miestų, miestelių ir kaimų (gyvenamųjų vietovių) planavimo normos“ teiginiais. Studijoje rekomenduojama, kad:

- vaikų lopšelis iki 3 metų amžiaus vaikams aptarnautų 10-15 tūkst. gyventojų užimamą teritoriją;
- vaikų darželis (3-5 metų vaikams) aptarnautų 2-4 tūkst. gyventojų užimamą teritoriją, išdėstant juos taip, kad pasiekiamumo spindulys būtų ne didesnis negu 600 m;
- bendrojo lavinimo mokykla, aptarnautų 4-15 tūkst. gyventojų užimamą teritoriją, išdėstant jas taip, kad pasiekiamumas būtų:
  - pradinei mokyklai – iki 750 m spinduliu (10 min pėsčiomis ar dviračiu),
  - pagrindinei ar vidurinei bendrojo lavinimo mokyklai – iki 1500 m spinduliu (15–20 min pėsčiomis ar dviračiu).

Jei tokio atstumo dėl nepakankamo gyventojų skaičiaus ar išdrikusio užstatymo užtikrinti neįmanoma, numatomas mokinių pavežimas mokykliniais autobusais ar viešuoju transportu.

Plėtojantis naujai gyvenamajai statybai didės švietimo ir ugdymo įstaigų poreikis. Prognozuojamas vaikų darželio poreikis netoli gyvenamųjų teritorijų. Šių bei, pasikeitus švietimo ir ugdymo paslaugų teikimo strategijai, galimų naujų kitų įstaigų plėtra numatoma naujai formuojamose centrų teritorijose.

Kultūra ir sportas

Varputėnų kaime veikia biblioteka, įsikūrusi kultūros namų pastate. Varputėnų kaime susikūrusi asociacija „Varputėnų bendruomenė“.

Bendruomenė aktyvi kultūrinėje veikloje, rengia ir dalyvauja įvairiuose projektuose bei renginiuose, organizuoja kaimo šventes, kultūros renginius.

Varputėnų kaime nėra dengtos sporto aikštelės, čia neveikia jokie sporto klubai ir nevykdoma sportinė veikla. Prie buvusio kultūros centro pastato įrengta sporto aikštelė (krepšinio aikštelė), tai vienintelė vieša sporto aikštelė visame Varputėnų kaime. Aikštelė nėra pilnavertiškai įrengta, reikalingas remontas – krepšinio stovai, grindinio danga pasenusi, nėra suoliukų. Nėra ir ikimokyklinio amžiaus vaikų žaidimų aikštelės.

Plėtojantis naujai gyvenamajai statybai didės kultūros ir sporto erdvių bei įstaigų poreikis. Vietinės reikšmės vaikų žaidimų ir sporto aikštelių tinklas galimas gyvenamosiose teritorijose. Perspektyviausia sporto aikštynų plėtros teritorija yra šalia kultūros namų pastato, taip pat plėtojant sporto infraskruktūrą pačiame kaimo centre – ties Vaigutės ežeru. Sporto bei poilsio paslaugų įstaigų su pastatais plėtra galima beveik visose kaimo teritorijose, išskyrus pramonės ir sandėliavimo įmonių veiklai rezervuojamus plotus.

4.3. ŽELDYNŲ IR VIEŠŪJŲ ERDVIŲ TERITORIJOS

Bendrojo plano sprendiniuose siekiama suformuoti gamtinės aplinkos plėtojimo strategiją, nustatant gamtinės aplinkos vystymo, tvarkymo ir apsaugos principus. Šie principai padėtų vykdyti darnią planuojamos teritorijos aplinkos raidą. Bendrojo plano sprendiniuose siūlomos gamtinės aplinkos plėtros kryptys, bendrojo naudojimo želdynų reikmėms numatomos teritorijos turėtų užtikrinti gerą ekologinę planuojamos teritorijos aplinkos būklę ir tenkinti vietos gyventojų ir kaimo svečių poreikius.

Tvarkant žaliąsias teritorijas vadovujamasi dviem pagrindiniais tikslais:

- formuoti darnią gamtinių ir technogeninių elementų sąveiką, išsaugant ir tinkamai naudojant Varputėnų kaimo gamtinio karkaso teritorijas;
- gerinti gyvenamosios aplinkos kokybę, plėtojant hierarchinę želdynų sistemą – „žaliąją infrastruktūrą“.

Bendrojo plano sprendiniais siekiama gausinti planuojamos teritorijos želdynus, pritaikyti naudojimui ir ugdyti juos naujai kuriamose viešosiose erdvėse, vandens telkinių pakrantėse, Varputėnų dvaro sodybos komplekse, esamų miškų masyvuose, sudaryti prielaidas Varputėnų kaimo gyvenamosiose struktūrose įrengti skverus ar parkus.

Formuojant želdynų sistemą bendrojo plano sprendiniuose vadovujamasi šiais principais:

- kaimo urbanistinėje struktūroje formuoti integralų želdynų tinklą, susiejantį gamtinio karkaso ir urbanizuotas teritorijas;
- įtvirtinti normatyvinių želdinių parametrus naujos plėtros teritorijose, įrengti želdynus (gerinti jų kokybę) susiformavusiose kaimo dalyse;
- suformuoti žaliąsias jungtis tarp skirtingų gamtinių elementų;
- maksimaliai išnaudoti esamą planuojamos teritorijos gamtinę aplinką;
- suformuoti apsauginės ir ekologinės paskirties želdynus pramoninių ir infrastruktūros teritorijų aplinkoje.

Pagrindiniai planuojamos teritorijos gamtiniai elementai yra miškingi masyvai kaimo centrinėje ir rytinėje dalyse ir Varputėnų dvaro želdiniai, Vaigutės ežero aplinka ir Kesauties upelio želdiniai, su šiaurine kaimo dalimi besiribojantis Varputėnų miškas, šiaurės rytuose – Groblaukio miškas, pietryčiuose esantis Skaistgirio miškas, pietvakariuose – Cedroniškės miškas, vakarinėje kaimo dalyje įsiterpia stambus Širminių miško masyvas.

Šiuo metu vandens telkiniai centrinėje kaimo dalyje (Vaigutės ež. ir bevardis ežerėlis miške) rytiniame kaimo pakraštyje ir jų pakrantės nėra integruoti į kaimo viešųjų erdvių tinklą, todėl bendrojo plano sprendiniuose numatoma formuoti bendro naudojimo rekreacines erdves, maudyklas bei pasivaikščiojimo takų sistemas ties vandens telkiniais, išsaugant ir gausinant esamus želdinius (medžių masyvus) ir gerinant kaimo ekologinę būklę.

Apsauginiai atskirieji želdynai skirti gyvenamųjų teritorijų apsaugai nuo planuojamose pramonės ar sandėliavimo teritorijose plėtojamų veiklų galimos taršos. Apsauginio želdyno tipas tiesiogiai priklauso nuo pramonės ir sandėliavimo teritorijų plėtojimo bei taršos mastų. Atsižvelgiant į taršos pobūdį, galimi įvairūs apsauginio želdyno tipai: nuo tankiais želdinių masyvais apsodintų plotų iki apsauginių žemės ūkio teritorijų.

Varputėnų kaime vystoma lokalių atskirųjų želdynų sistema, gyvenamosiose struktūrose numatant skverų ir apsauginių želdynų įrengimą. Atskirųjų želdynų tinklas kuriamas bendrojo plano sprendiniuose formuojant bendro naudojimo erdvių, želdynų teritorijas. Bendro naudojimo erdvių, želdynų teritorijos užima 7,32 ha (1,51 % visos planuojamos teritorijos ploto). Atskirųjų sklypo želdynų kiekį nustato Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007-12-21 įsakyme Nr. D1-694 *“Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašas”*, teisės akte numatyta, kad miestelyje bendras rekreacinės paskirties želdynų, įskaitant vejas ir gėlynus, plotas, m², tenkantis vienam gyventojui turi būti ne mažiau kaip 15 m². Bendrojo plano sprendiniais vienam gyventojui teks apie 260 m² želdynų.

Priklausomieji želdynai – želdynai, esantys kito objekto žemės sklype. Šie želdynai yra privalomi urbanizuotų teritorijų (visuomeninių, pramonės, sandėliavimo, komercinės paskirties ir kt.) elementai, gerinantys aplinkos kokybę, palaikant teritorijų ekologinį stabilumą, formuojant įvairaus pobūdžio erdves, ir nustatomi atskirų planuojamos teritorijos dalių ar objektų detaliuose ar specialiuosiuose planuose bei statybos projektuose. Konkrečios priklausomųjų želdynų formavimo ir tvarkymo priemonės sprendžiamos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose.

Priklausomųjų sklypo želdynų kiekį nustato Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007-12-21 įsakyme Nr. D1-694 *“Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašas”*.

4.4. GAMTINIO KARKASO FORMAVIMAS

Gamtinio karkaso sampratos koncepcija patvirtinta 2001 m. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme Nr. IX-628 priimtame Lietuvos Respublikos Seimo 2001 m. gruodžio 4 d. Gamtinis karkasas – tai vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ryšius tarp gamtinių saugomų teritorijų, saugantis natūralų kraštovaizdį, biologinę įvairovę, gamtinius rekreacinius išteklius, sudarantis sąlygas augalų ir gyvūnų migracijai ir miškų atkūrimui, optimizuojantis agrarinio kraštovaizdžio struktūrą geoekologiniu požiūriu, reguliuojantis agrarinės veiklos plėtrą, kraštovaizdžio intensyvaus sukultūrinimo – užstatymo gyvenamaisiais bei pramonės rajonais – plėtrą.

Gamtinis karkasas jungia įvairias teritorijas: gamtinius rezervatus, draustinius, valstybinius parkus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus, ekologinės apsaugos zonas, taip pat miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiškai svarbias agrarines teritorijas. Neaplenkia jis miestų ir miestelių (urbanizuotų) teritorijų, tik šiuo atveju svarbiausioji jo paskirtis:

- reguliuoti kraštovaizdžio urbanizacijos ir technogenizacijos plėtrą;
- suformuoti urbanizuotose teritorijose gamtinio-ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, kuris padėtų užtikrinti aplinkos sveikumą, būtų susietas su priemiestyje esančiomis gamtinėmis teritorijomis;
- sudaryti prielaidas esamos planuojamos teritorijos biologinės įvairovės išsaugojimui ir gausinimui;
- išsaugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;
- saugoti ir įveisti želdynus bei želdinius.

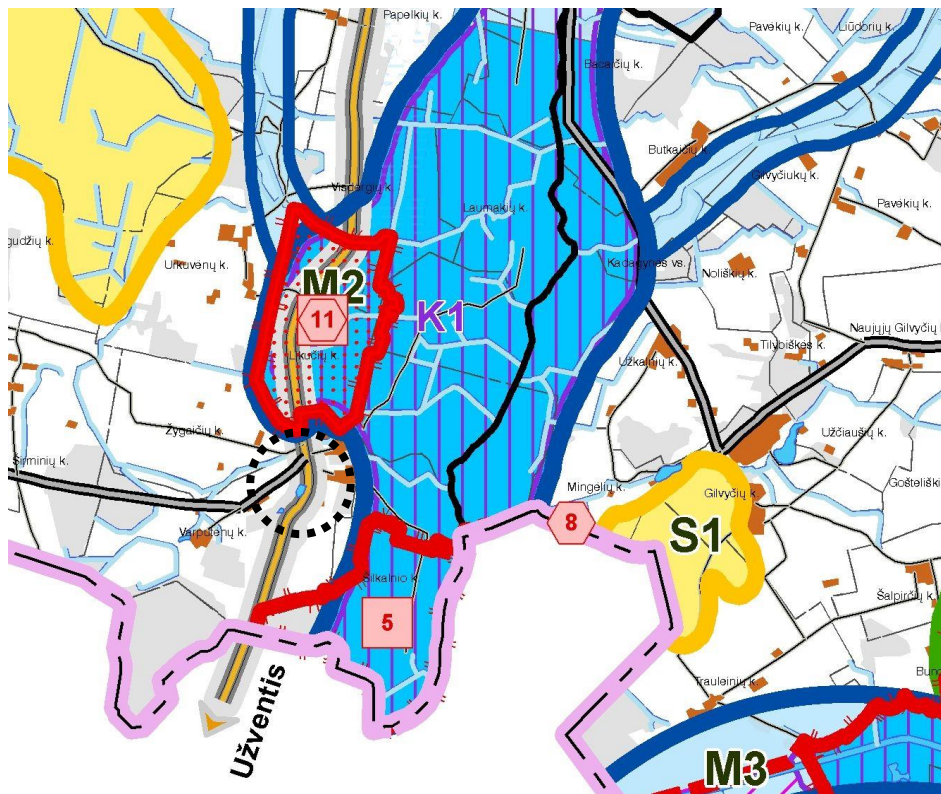
Gamtinį karkasą sudaro:

- *geoeologinės takoskyros* – teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenių intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines ekosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą;
- *migraciniai koridoriai* – slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.
- *geosistemų vidinio stabilizavimo arealai* – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms.

Pagal svarbą gali būti skiriamos europinės, nacionalinės, regioninės ir rajoninės (vietinės) reikšmės gamtinio karkaso dalys.

Veiklos apribojimus gamtinio karkaso teritorijose nustato Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas Nr. IX-628 priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 2001 m. gruodžio 4 d., Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007 vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 „Dėl gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“ ir kiti veiklą saugomose teritorijose reglamentuojantys dokumentai.

Panaudojant Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano gamtinio karkaso brėžinį, išskirta planuojamos teritorijos gamtinio karkaso struktūra (žr. 9 pav.).

8 pav. Šiaulių rajono savivaldybės bendrasis planas. Gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos brėžinio fragmentas, Varputėnų planuojama teritorija

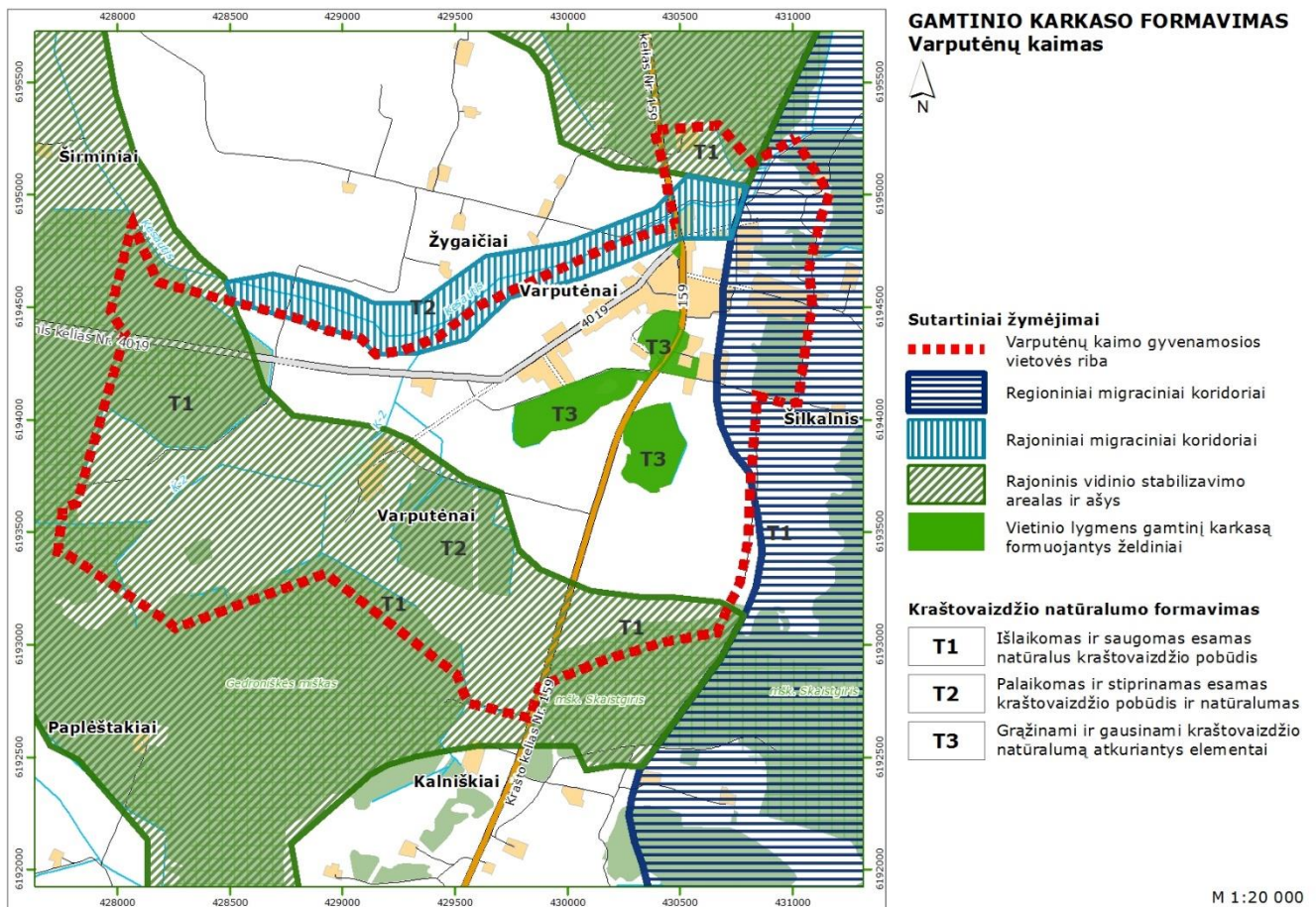
Visa planuojama Varputėnų kaimo teritorija išsidėsčiusi svarbaus gamtinio karkaso arealo gretimybėse. Rytiniu Varputėnų kaimo planuojamos teritorijos pakraščiu praeina regioninės svarbos migracinis koridorius, kuriame numatytas M2 režimas – palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas (8 pav.). Vertinant ekologinio tinklo dalis, tuo pačiu arealu kaip ir regioninės svarbos migracinis koridorius, Varputėnų rytine riba praeina ir europinės svarbos ekologinis koridorius (bioekologinė jungtis) - europinės svarbos Ventos slėnio ekologinio koridoriaus ruožas Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje. Varputėnų kaimas išsidėstęs Ventos upės slėnio gretimybėse, čia esantys gamtiniai arealai turi svarbią regioninę, nacionalinę ir net europinę reikšmę, į kurią svarbu atsižvelgti planuojant urbanistinius ar kitus procesus, galinčius įtakoti gamtinio karkaso dalis.

Teigiamą poveikį teritorijos gamtinio karkaso būklei darytų ne tik planuojamoje teritorijoje žaliųjų jungčių formavimas, bet ir apylinkių bei viso regiono gamtinio karkaso optimizavimas, miškingumo didinimas, aplinkos taršos mažinimas. Gamtinio karkaso teritorijos turi būti tvarkomos vadovaujantis tvarios plėtros principais

Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, vykdoma renatūralizacija ir ekosistemų atkūrimas, bei ekstensyvi rekreacija, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė bei bendras teritorijos miškingumas, saugomi bei plečiami želdynai ir želdiniai agrarinėse bei urbanizuotose teritorijose, vykdomi teritorijų ir akvatorijų rekultivacijos bei išvalymo nuo užteršimo darbai, neutralizuojamos, kitaip nukenksminamos arba iškeliamos pramonės įmonės ir mažinamas vizualiai agresyvių objektų poveikis. Leidžiama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas ir yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus.

Gamtinio karkaso teritorijos turi būti tvarkomos vadovaujantis darnios plėtros principais. Plotuose, turinčiuose istorinę, kultūrinę vertę, svarbiuose estetiniu atžvilgiu, gamtinio karkaso teritorijos tvarkomos atsižvelgiant ir derinant tarpusavyje ekologinius, kultūrinius bei estetinius kraštovaizdžio formavimo reikalavimus.

Planuojamos teritorijos gamtinio karkaso detalizuota struktūra pateikiama 9 pav.

9 pav. Gamtinio karkaso detalizuota struktūra ir formavimas planuojamoje teritorijoje

Įvertinus Varputėnų kaimo padėtį rajono gamtinio karkaso sistemoje ir teritorinės sąrangos ypatumus, potencialių gamtinio karkaso teritorijų būklę, išskiriamos gamtinio karkaso teritorijos, turinčios kompensuoti urbanistinio – ūkinio vystymo poveikį ir stiprinti ekologinio kompensavimo laipsnį gamtinio karkaso teritorijoms planuojamos teritorijos ribose. Želdynais formuojamos vietinio lygmens gamtinio karkaso teritorijos (9 pav.). Nustatytos šios kraštovaizdžio natūralumo išlaikymo ir saugojimo geoekologinėje takoskyroje tvarkymo kryptys:

- išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis (T1);
- palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas (T2);
- grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai (T3).

T1 kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipas - tai patikimo geoekologinio potencialo didžiąja dalimi lokalizuotos medynų plotais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijos, kurios yra išsaugojusios santykinai natūralų (gamtinį) kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. Šis kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipas skiriamas teritorijose, esančiose šalia planuojamos teritorijos ribos ir tuo pačiu patyrusiose mažesnę jų potencialą transformuojančios antropogeninės veiklos poveikį. Šios teritorijos – tai turimas miestelio ir jo apylinkių gamtinio karkaso funkcionavimo pagrindas, kurio perspektyva susijusi su racionaliu jose augančių želdinių išsaugojimu ir tvarkymu, jų regeneracinio potencialo puoselėjimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto tvarkymo režimo užtikrinimu.

Gamtinio karkaso teritorijų ekologiniam optimizavimui būtina didinti želdinių - atskirųjų ir priklausomųjų želdynų ploto dalį gamtinio karkaso teritorijose. Reikia pažymėti, kad gamtinio karkaso teritorijose želdiniai turėtų būti gausinami ne dėl ekonominių faktorių, bet didinant gamtinės aplinkos ekologinį arba rekreacinį pilnavertiškumą.

Kaimo gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, renatūralizacija, vykdomas ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė.

T2 kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipas – lokalizuotos riboto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso – planuojamos teritorijos ribose esančios mišrios naudmenų mozaikos santykinai natūraliose gamtinėse teritorijose, kuriose vandens telkinių, miško medynų ir kitų želdinių plotai kaitaliojasi su kitomis naudmenomis, tame tarpe su dalinai pakeistos arba pažeistos gamtinės struktūros plotais. Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, reikalingas tiek esamų funkcijų subalansavimas, tiek regeneracinės priemonės ekologiniams kompensaciniams gamtinės struktūros galioms stiprinti.

T3 kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipas taikomas silpno ir labai silpno geoekologinio potencialo ir sunkiai išvengiamos technogeninės veiklos pažeistose gamtinio karkaso teritorijose. Šios zonos susiformavo dėl technokratiško žemės naudojimo pažeidžiant ekologinės pusiausvyros sąlygas, nesilaikant racionalios gamtonaudos reikalavimų. Šios teritorijos yra praradusios savo svarbą, tačiau tai nereiškia, kad jos tvarkyme gali būti nepaisoma aplinkos ekologinio stabilumo išsaugojimo ir gerinimo, kokybiškos žmonių gyvenamosios aplinkos, subalansuotos kraštovaizdžio struktūros formavimo tikslų. Šiuo atveju vienas iš svarbiausių uždavinių yra pilnavertės žaliųjų plotų sistemos suformavimas ir tolimesnis vystymas, kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų gražinimas ir gausinimas. Šiose teritorijose didžioji dalis gamtinio karkaso elementų yra pažeista antropogeninių veiksnių, statybų, intensyvaus žemės ūkio. Šiose teritorijose reiktų didinti želdynų plotus, išlaikyti vandens apsaugos zonas ir juostas. Šiose zonose gamtinio kraštovaizdžio formavimo kryptis yra regeneracinė- restauracinė, susijusi su sudėtingu renatūralizaciniu priemonių įgyvendinimu, ekologinių nuostatų stiprinimu ir tausojančio šių teritorijų naudojimo, o ypač žaliųjų plotų formavimo, vystymu.

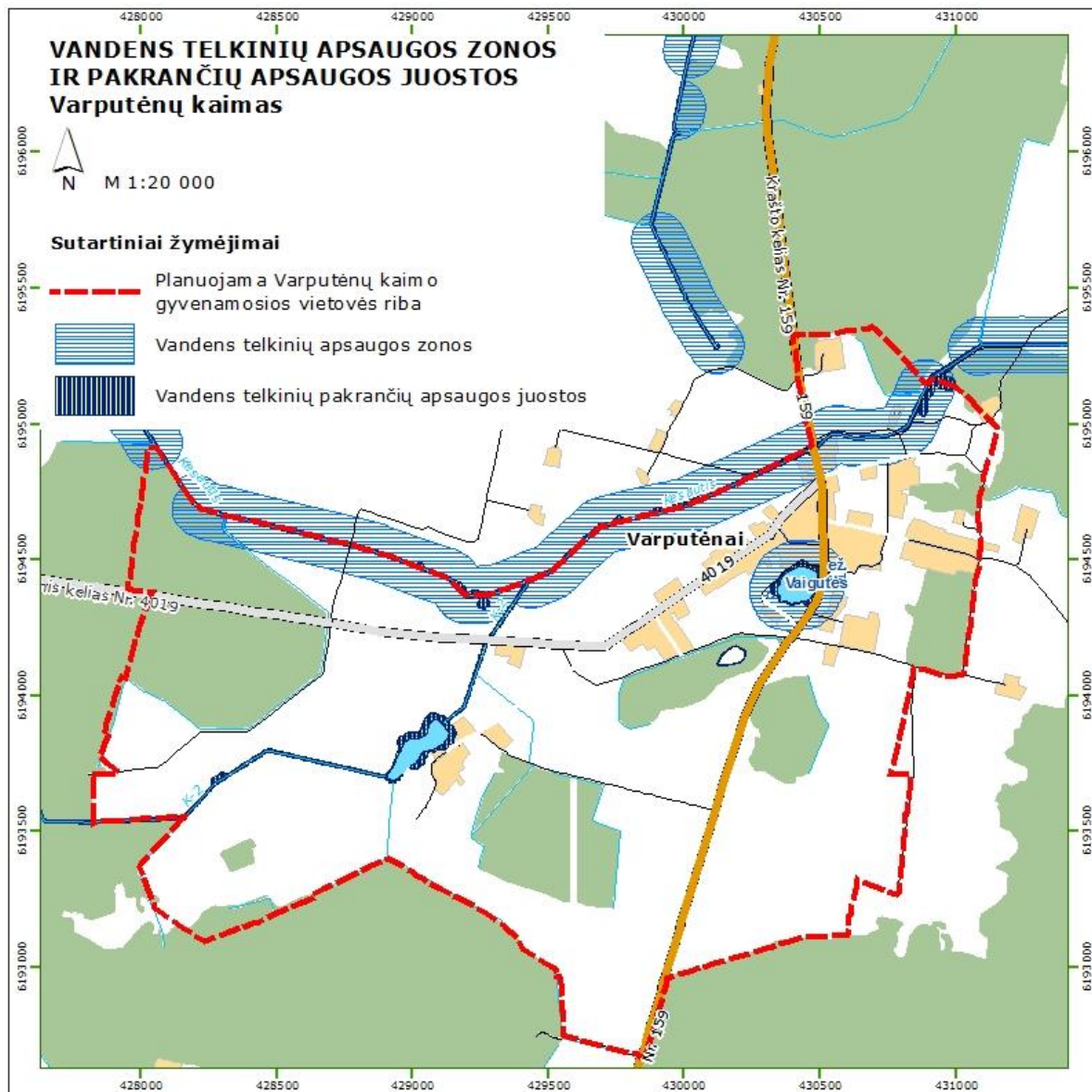
Didžiausias dėmesys bendrojo plano sprendiniuose teikiamas gamtinio karkaso T3 (kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipui). Gamtinio karkaso teritorijų ekologiniam optimizavimui būtina didinti želdinių – miškų atskirųjų ir priklausomųjų želdynų ploto dalį gamtinio karkaso teritorijose. Žaliųjų plotų didinimo programa turi būti orientuojama į labiausiai ekologiškai nuskurdintas T3 kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipui – gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai, priskirtas zonas, išaiškėjusias gamtinio karkaso konkretizavimo metu.

Planuojamos teritorijos gamtinio karkaso plotuose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, renatūralizacija, vykdomas ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė.

Planuojamos teritorijos struktūrai didžiausią reikšmę turi paviršinio vandens telkinių apsaugos zonos ir juostos, vandenvietės apsaugos zona ir kitų infrastruktūros objektų apsaugos zonos. Jas reglamentuoja Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas patvirtintas LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-98 „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų tvarkos aprašo patvirtinimo“, Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas Nr. I-733 priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1994 m. gruodžio 22 d., Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymas Nr. IX-433 priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 2001 m. liepos 10 d., Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-636 ir kiti teisės aktai.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos nustatomos vadovaujantis 2007 m. vasario 14 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr.D1-98 „Dėl paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Įvertinus paviršinių vandens telkinių plotą bei žemės paviršiaus vidutinius nuolydžius ir polinkio kampus planuojamoje teritorijoje yra nustatomos apsaugos juostos. Paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostoms ir apsaugos zonoms nustatyti buvo panaudoti Lietuvos Respublikos teritorijos skaitmeniniai erdviniai žemės paviršiaus lazerinio skenavimo taškų (sutrumpintas pavadinimas – SEŽP_0,5LT) bei Lietuvos erdvinės informacijos portalo

„GEOPORTAL“ duomenys. Šių duomenų pagalba buvo nustatytos vandens telkinių pakrančių šlaitų ribos ir sumodeliuoti pakrančių žemės paviršiaus nuolydžiai (10 pav.).

10 pav. Vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos

Planuojamoje teritorijoje prie dirbtinių nepratekamų vandens telkinių, kurių plotas didesnis kaip 2 ha (*Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo 5.1 punktas*) nustatomi tokie pakrantės apsaugos juostų pločiai:

- kai pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas iki 5° – 5 m;
- kai pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas nuo 5° iki 10° – 10 m;
- kai pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas 10° ir didesnis – 25 m.

Į planuojamą teritoriją patenkančių upių ir upelių trumpesnių nei 10 km, ežerų ir tvenkinių, kurių plotas ne didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas 0,1-2 ha bei visų kanalų ruožams, kurių pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas iki 5° nustatomos 2,5 m pločio apsaugos juostos, ruožams, kurių pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas 5° - 10° nustatomos 5,0 m pločio apsaugos juostos, ruožams, kurių pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas 10° ir didesnis nustatomos 12,5 m pločio apsaugos juostos (*Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo 5.2 punktas*).

Remiantis Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo 9.3 punkto nuostatomis prie 50 km ir trumpesnių upių taip pat prie dirbtinių nepratekamų vandens telkinių, kurių plotas didesnis kaip 2 ha, nustatomos apsaugos zonos 100 m atstumu nuo kranto linijos.

Vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos gali būti tikslinamos rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus arba techninius projektus.

Planuojamoje teritorijoje ir apylinkėse vykstantys procesai nuolat daro tiesioginę ir netiesioginę žalą išlikusioms natūralioms bei pusiau natūralioms teritorijoms, todėl reikalingi išsamūs biologinės įvairovės tyrimai, kurių metu būtų išaiškintos gamtosauginiu požiūriu vertingos neužstatytos erdvės, tame skaičiuje plėtros interesų zonos, pateiktos jų apsaugos rekomendacijos. Biologinės įvairovės apsaugos plėtojimo pagrindimas reikalauja gana detalių, bendrojo plano rengimo užduotims nepriklausančių, teritorijos botaninių bei zoologinių tyrimų ir jo apimtyje negali būti įvykdomas.

Siekiant užtikrinti minėtos esamos biologinės įvairovės išsaugojimą, vykdant bet kokią veiklą būtina vadovautis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“. Ypač didelis dėmesys turėtų būti skiriamas vandens apsaugos zonų ir juostų išlaikymui ir veiklos jose ribojimui.

4.5. KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGA IR NAUDOJIMAS

Rengiant Varputėnų kaimo bendrąjį planą buvo vadovautasi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, Paveldo tvarkybos reglamentais, į planuojamą teritoriją patenkančių kultūros vertybių duomenimis Kultūros vertybių register ir jų pagrindiniuose dosje, kultūros vertybių vertinimo aktais ir kitais dokumentais, reglamentuojančiais kultūros vertybių apsaugą. Bendrojo plano sprendiniuose siekiama derinti plėtrą ir apsaugą taip, kad vertė, dėl kurių vertybės įrašytos į nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, būtų palaikomos, autentiškos, sutvirtinamos, tinkamai atskleidžiamos, prieinamos visuomenei ir, kad šio paveldo pilnatvė būtų perduota ateities kartoms.

Kultūros paveldo objektų konkretūs paveldosaugos reikalavimai, atgaivinimo, atkūrimo priemonės, rekomenduojamos paveldosaugos ir kitos veiklos vystymo planuojamoje vietovėje kryptys bus nustatytos individualiais reglamentais ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais. Pastarieji turi būti parengti vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 22 straipsnio reikalavimais pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. IV – 261/D1-322 „Dėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“.

Varputėnų kaimo teritorijos bendrojo plano sprendinių pagrindinės nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimo nuostatos:

- kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose bei jų apsaugos zonose taikomi paveldosaugos ir tvarkymo reikalavimai, nustatyti kultūros paveldo objekto apsaugos reglamentais, šių objektų apsaugos specialiaisiais planais ir kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais;
- kultūro paveldo vizualinės apsaugos zonose nenumatomi aukštybiniai pastatai ar statiniai, galintys pakenkti kraštovaizdžiui ir nekilnojamojo kultūros paveldo optimaliam apžvelgimui;
- nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijose statiniai ar įrenginiai neplanuojami;
- stiprinamas kultūros ir gamtos paveldo apsaugos integralumas, prioritetą teikiant kultūros paveldo objektų autento apsaugai ir palaikymui;
- užtikrinama esamų kultūros vertybių priežiūra, išlaikymas ir išsaugojimas priklausomai nuo objekto kultūrinės vertės ir autentiškumo;
- skatinamas naujų kultūros vertybių išaiškinimas, įvertinimas ir registravimas;
- skatinamas kultūros paveldo objektų išsaugojimas juos naudojant kaimo reikmėms ypač viešajai paskirčiai bei kultūriniam turizmui.

Valstybės saugomų objektų teritorijose nustatomas prioritetas išsaugoti ir paryškinti objektų savitumą. Restauravimui naudojamos medžiagos turi būti suderintos su tradicinėmis, sudaryti pusiausvyrą su kontekstu ir jam nepakenkiant. Bendro naudojimo erdvės neturėtų būti mažinamos.

Prioritetinis Varputėnų kaimo kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo principas – turizmo kultūros paveldo autentiškumo išsaugojimas tvarkyme darniai derinant vertingųjų savybių apsaugą su naudojimu bei planuojamos teritorijos rekreacinio potencialo vystymu. Kultūros paveldas turėtų būti ne tik saugomas, bet ir gaivinamas. Tvarkyba, nekeičianti vertingųjų savybių, pritaikymas visuomenės poreikiams, prarastų objektų atkūrimas.

Kultūros paveldo vertybės ir objektai pažymėti Varputėnų kaimo teritorijos bendrojo plano brėžiniuose naudojant Kultūros vertybių registro duomenis bei vertybių ribų planus M 1:10 000.

Pagal Kultūros vertybių registro 2015 m. birželio 26 d. duomenis Varputėnų kaimo planuojamoje teritorijoje yra registruota 12 nekilnojamųjų ir 8 kilnojamųjų kultūros vertybių objektų.

7 lentelė. Kultūros paveldo vertybės, registruotos planuojamoje teritorijoje

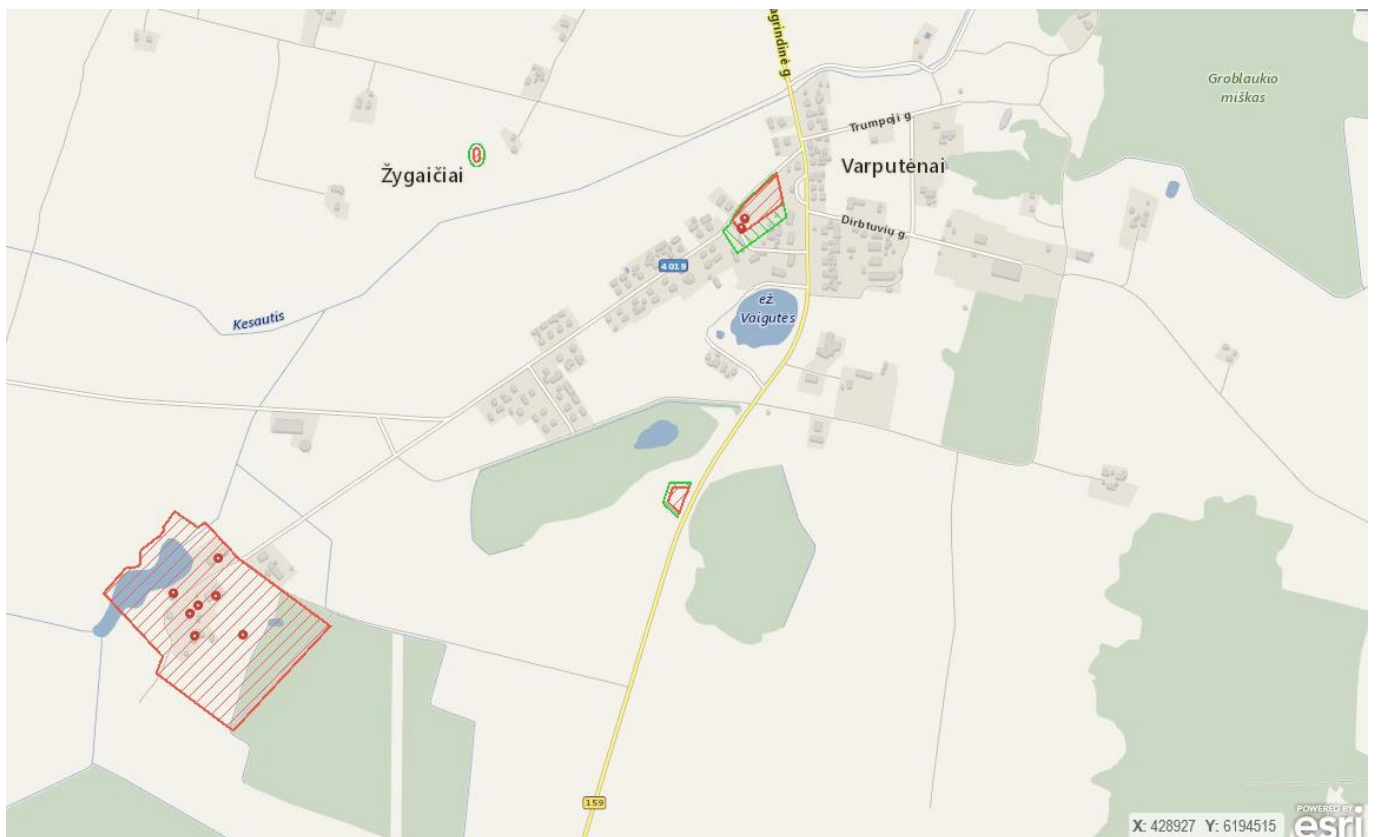
Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Kiti kodai
1.	2204	Krucifiksas I	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1161, LA413/2717
2.	2205	Krucifiksas II	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1162, LA413/2718
3.	23397	Kumetynas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K2
4.	23400	Kumetynas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K5
5.	23402	Parkas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K7
6.	2208	Paveikslas "Šv. Antanas"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1165, LA413/2721
7.	23396	Rūmai	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K1
8.	23399	Sandėlis	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K4
9.	2202	Skulptūra "Kristus prie stulpo"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1159, LA413/2715
10.	2201	Skulptūra "Marija, pamynusi žaltį"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)		IP1158, LA413/2714
11.	2206	Skulptūra "Šv. Petras"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1163, LA413/2719
12.	2207	Skulptūra "Šv. Povilas"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-12	IP1164, LA413/2720
13.	2203	Skulptūra "Šv. Stanislovas"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1160, LA413/2716
14.	2328	Šv. Antano Paduviečio bažnyčia	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-08-13	G190K1, IP1286, LA413/2713
15.	23676	Šv. Antano Paduviečio bažnyčios kompleksas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G190K
16.	23398	Tvartas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K3
17.	23401	Tvartas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K6

18.	2329	Varpinė	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-08-13	G190K2 , IP1287, LA413/2712
19.	627	Varputėnų dvaro sodyba	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-04-24	G113K , IP706, LA413/2722
20.	4639	Varputėnų k. senosios kapinės	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	2001-01-25	L1129 , IP2126, LA413/2723

Varputėnų dvaro sodybos kompleksą (un. kodas 627) sudaro rūmai (un. kodas 23396), parkas (un. kodas 23402), dveji kumetynų pastatai (un. kodas 23397 ir 23400), dveji tvartų pastatai (un. kodas 23398 ir 23401) ir sandėlis (un. kodas 23399);

Šv. Antano Paduviečio bažnyčios kompleksą (un. kodas 23676) sudaro Šv. Antano Paduviečio bažnyčia (un. kodas 2328) ir varpinė (un. kodas 2329);

11 pav. Ištrauka iš Kultūros vertybių registro su Varputėnų kaimo nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių išsidėstymu. 2015-08-13 (<http://kvr.kpd.lt/>)

Bendrojo plano kultūros paveldo apsaugos sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringą) turi būti vykdoma pagal periodiškumo ir detalumo reikalavimus, nustatytus pagal kultūros paveldo objektų būklę, tipologiją, teisinę priklausomybę. Stebėsenos rezultatai: stebėjimo ir fiksavimo duomenys, vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių poveikių vertinimas, apibendrinimas ir prognozavimas turi būti teikiami už kultūros paveldo apsaugą ir teritorijų planavimą atsakingoms institucijoms.

Pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių dokumentų nuostatas, kultūros paveldo objektų apsaugos pagrindinės kryptys yra šios – apskaita, skelbimas saugomu, saugojimas (tvarkyba ir naudojimas), pažinimas, sklaida, atgaivinimas:

- *apskaita* tai naujų objektų inventorizavimas, išaiškinimas bei įtraukimas į Kultūros vertybių registrą. Siekiamybė – statinių, įvykių vietų, kapinių ir kitokių objektų apskaita, naujų objektų išaiškinimas. Priemonė tikslui pasiekti – specialieji tyrimai.

- *skelbimas saugomu*. Be valstybės saugomų objektų sąrašo, galėtų atsirasti savivaldybės saugomų objektų sąrašai. Priemonės tikslui pasiekti – paskelbti saugomais svarbius kultūros paveldo objektus, ypatingą dėmesį skiriant šio krašto palikimo išsaugojimui.
- *saugojimas – tvarkyba ir naudojimas*. Siekiama išsaugoti kultūros vertybės autentišką išraišką, medžiagą ir kitas vertingąsias savybes. Priemonės – tvarkymo ir naudojimo reglamentavimas. Kultūros paveldas pagal savo sandarą ir reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį yra nevienalytis. Pavienių paveldo objektų bei kompleksinių paveldo objektų saugojimą reglamentuoja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Tokių objektų tvarkyba vykdoma pagal konkrečiam objektui nustatytus paveldosaugos reikalavimus, įvertinus jų vertingąsias savybes, įrašytas pase bei saugomo objekto apsaugos tikslus.
- *pažinimas, sklaida*. Siekiama sudaryti sąlygas pažinti, suvokti ir skleisti informaciją apie objektą. Priemonės: kultūrinio ir pažintinio turizmo infrastruktūros plėtojimas, kultūros paveldą garsinantys renginiai paveldo objektuose ir kt. vietose, informaciniai standai ir pan.
- *atgaivinimas*. Ši kryptis aktuali nykstančių ir apleistų kultūros objektų išsaugojimui. Kultūros paveldo *atgaivinimas* apima ne tik medžiaginių buvusių objektų atkūrimą, bet ir pamirštų praeities tradicijų atgaivinimą teritorijos specifikai paryškinti.
- *sunykusių ar sunaikintų kultūros paveldo vertybių atkūrimas*. Tokio pobūdžio darbai gali būti atliekami tik išimtiniais atvejais pagal nustatytas neišlikusias vertingąsias savybes, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus, ypatingą pažintinę ar konceptualią svarbą galinčių turėti objektų atvejais.

Objektams, įrašytiems į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX punkto reikalavimai. Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis (*LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str.*).

Konkretūs kultūros paveldo vertybių apsaugos reikalavimai nustatomi specialiaisiais planais bei paveldotvarkos projektais. Neparengus kultūros vertybių specialiųjų planų, Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendiniai šiose teritorijose bus tik rekomenduojamojo pobūdžio. Siekiant optimizuoti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą ir tvarkybą, siūloma parengti **Varputėnų dvaro sodybos komplekso** (un. kodas 627) ir **Šv. Anatano Paduviečio bažnyčios komplekso** (un. kodas 23676) specialiuosius planus, kuriais būtų patikslinta išlikusių objektų būklė, vertingosios savybės, tvarkybos principai ir išnykusių objektų atkūrimo galimybės.

4.6. TURIZMAS IR REKREACIJA

Turizmo paslaugos Varputėnų kaime nėra išplėtos, nors ištekliai turizmo plėtrai yra pakankamai dideli: nekilnojamojo kultūros paveldo objektų koncentracija - Varputėnų dvaro kompleksas, Šv. Antano Paduviečio bažnyčios kompleksas, gretimybėse esančių saugomų teritorijų gausa - Kurtuvėnų regioninis parkas, Varputėnų ir Šilkalnių geomorfologiniai draustiniai, Gudmoniškės botaninis draustinis, taip pat visai šalia esančios Ventos upės slėnis, net keli miškų masyvai aplink visą gyvenvietę.

Bendruoju planu Varputėnų kaime siekiama sukurti palankias sąlygas vietos gyventojų poilsiui bei suformuoti turizmo paslaugų plėtros pagrindą. Siekiant padidinti rekreacinį potencialą bei paryškinti miestovaizdžio struktūros gamtinius elementus, siūloma tokiu būdu sukuriant efektingą rekreacinę teritoriją kaimo centre apjungiant kultūros paveldo objektus, panoramas, visuomenės saviraiškos erdves į vieną visumą.

Varputėnų kaimo rekreacijos ir turizmo infrastruktūros plėtros sprendimais numatoma:

- suformuoti bendro naudojimo erdvių, želdynų teritorijas kaimo centre prie Vaigutės ežero bei Varputėnų dvaro komplekse prie sodybos tvėnkinio su visa reikalinga poilsiui ir lankymui infrastruktūra;
- Varputėnų dvaro sodybos teritoriją ir atskirus objektus pritaikyti lankymui, naudojimui bei paslaugų sferos vystymui;
- plėtoti viešųjų erdvių, atskirųjų vietinių želdynų ir priklausomųjų želdynų, taip pat rekreacinės infrastruktūros objektų tinklą, sujungiant visas kaimo dalis;

- visoje planuojamoje teritorijoje plėtoti turizmo paslaugas (maitinimo, apgyvendinimo, pramogų), plėsti jų įvairovę, kelti paslaugų kokybę.

Esamos ir planuojamos automobilių ir dviračių turizmo trasos ir maršrutai, kertantys Varputėnų kaimo teritoriją:

- autoturizmo (dviračių) maršrutas „Milžinų takas“ (Varputėnai – Saulučiai – Micaičiai – Kuršėnai – Ringuvėnai – Šilėnai – adutičiai – Šiupyliai – Gruzdžiai – Meškuičiai – Kryžių kalnas – Šiauliai – Aukštelkė – Bubiai – Kurtuvėnai – Kurtuvėnų regioninis parkas – Bazilionai)

Bendrojo plano rekreacijos ir turizmo infrastruktūros plėtros sprendimais numatoma:

- plėtoti dviračių tinklą, skirtą tiek rekreacinėms reikmėms, tiek kaimo gyventojų vietiniam susisiekimui;
- įrengti bendro naudojimo erdvę viešąja infrastruktūrą prie Vaigutės ežero;
- plėtoti vietinius želdynus centrinėje gyvenamojoje aplinkoje;
- Varputėnų dvaro sodybos teritoriją ir pastatus pritaikyti pažintinio turizmo paslaugoms, teritorijoje esamus želdynus tvarkyti;
- numatytose Varputėnų kaimo paslaugų zonose rekomenduojama plėtoti turizmo paslaugas (maitinimo, apgyvendinimo, pramogų), plėsti jų įvairovę, kelti paslaugų kokybę.

4.7. PRAMONĖS IR PASLAUGŲ TERITORIJOS

Varputėnų kaimo struktūra, susiformavęs pagrindinių gatvių tinklas, besikuriantys viešųjų erdvių branduoliai, buvusių gamybinių teritorijų išsidėstymas rytinėje kaimo dalyje įvertinus vyraujančius vakarų-pietvakarių vėjus gyvenamųjų kvartalų atžvilgiu lemia sprendimą verslui, gamybai ir pramonei siūlomų plėtros teritorijų vystymą rytinėje planuojamos teritorijos dalyje.

Pramonės ir sandėliavimo teritorijos

Buvusių ir esamų pramonės ir sandėliavimo objektų užimamos teritorijos Varputėnų kaime yra išsidėsčiusios rytinėje dalyje, abipus Dirbtuvių gatvės. Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendiniuose didžioji dalis naujų pramonės ir sandėliavimo teritorijų plėtra koncentruojama taip pat rytinėje kaimo dalyje, taip pat vieną gamybinių branduolių siūloma vystyti netoli Varputėnų dvaro sodybos, veiklą susiejant su dvaro veikla. Naujos pramonės ir sandėliavimo teritorijos (PR) užimtų 9,27 ha (1,92 % visos planuojamos teritorijos ploto).

Paslaugų teritorijos

Bendrojo plano sprendiniuose numatomos paslaugų teritorijos, kurios skirtos gyvenamosios vietovės ir aplinkinių teritorijų gyventojų aptarnavimui reikalingiems prekybos, paslaugų objektams, administracinės paskirties pastatams, kitiems negyvenamosios paskirties pastatams, kuriuose vykdoma ūkinė veikla, nesusijusi su taršia gamyba. Paslaugų teritorijose sukuriama nedaug nuo būsto nutolusių darbo vietos. Naujos paslaugų teritorijos (PA) užimtų 6,4 ha (arba 1,33 % planuojamos teritorijos ploto).

Siekiant įgyvendinti tvarios plėtros principus, paslaugų įmonių teritorijoms reglamentuojama ir skatinama:

- funkcijų įvairovė, leidžianti vystyti mišrias paskirtis: komercinę, visuomeninę ar rekreacinę, infrastruktūros ir kt.;
- neefektyviai naudojamų teritorijų konversija.

Planuojant paslaugų veiklą, laikomasi tokių principinių nuostatų:

- kasdieninės paslaugos turi būti pasiekiamos 1000 m atstumu nuo būsto;
- periodinių paslaugų objektų aptarnavimo spindulys – 1500 m;
- pageidautina periodinių paslaugų objektus grupuoti su kasdieninių paslaugų objektais formuojant lokalius centrus.

Bendrojo plano paslaugų teritorijų plėtrai numatoma:

- išsaugoti ir vystyti esamas paslaugų teritorijas;

- pirmenybė teikiama smulkiam verslui ir amatams, viešosioms ir kitoms paslaugoms plėtoti;
- naujos paslaugų teritorijos numatomos gerą susisiekimą ir pasiekiamumą turinčiose teritorijose bei teritorijose, netinkamose gyvenamajai statybai ir socialinei infrastruktūrai.

5. SUSISIEKIMO SISTEMA

5.1. SUSISIEKIMO PLANAVIMO TIKSLAI IR PRIELAIDOS

Siūlomas planuojamos teritorijos modelis yra tiesiogiai siejamas su jau vykstančiomis Varputėnų kaimo užstatymo tendencijomis, formuojamu gatvių tinklu bei planuojamomis vystyti komercinėmis, pramonės ir sandėliavimo zonomis. Stengiamasi sąlyginai mažinti transporto poveikį gyvenamųjų vietovių aplinkai, t.y. planuojant želdynus, naujas gatves, sumažinant esamų gatvių transporto srautų apkrovas, planuojant naujas susisiekimo pėsčiomis ir dviračiais jungtis, tokiu būdu sukuriant prielaidas patogesniai atskirų planuojamos teritorijos dalių pasiekiamumui. Siūlomas susisiekimo sistemos plėtros modelis pagerins planuojamų darbo vietų – paslaugų bei pramoninių zonų pasiekiamumą ir jų aptarnavimą.

Planavimo tikslas: susisiekimo planavimo sprendiniai turi garantuoti normatyvines gyventojų susisiekimo, krovinių pervežimo ir specialiosios paskirties transporto priemonių eismo sąlygas, socialinei ir ekonominei plėtrai palankią susisiekimo būklę.

Vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. D1-533, esamos būklės analizės ir įvertinimo rezultatais, susisiekimo procesų prognoze, pagrindinis sprendinių tikslas yra suformuoti sąlygas šiems palankiems procesams:

- susisiekimo poreikio (gyventojų važiavimo transporto priemonėmis) transporto priemonėmis sumažinimas;
- gyventojų laiko, skirto susisiekimui, trukmės sumažinimui;
- eismo saugumo gerinimui;
- viešojo susisiekimo reikšmės augimui bendro susisiekimo sistemos atžvilgiu;
- jautriose eismo poveikiui teritorijose transporto priemonių keliamo triukšmo lygio sumažinimui ir transporto priemonių oro skaičiuojamosios taršos minėtose teritorijose sumažinimui.

5.2. IŠORĖS SUSISIEKIMO TINKLAS

Pagrindiniai transportiniai ryšiai Šiaulių rajono savivaldybėje realizuojami sausumos keliais. Iš pietryčių į Šiaulių miestą eina europinės reikšmės magistralinis kelis Nr.A9/E272, Šiaulių miestą ir Palangą jungia europinės reikšmės magistralinis kelias Nr.A11/E272, iš pietvakarių į šiaurės rytus rajono savivaldybę kerta europinės reikšmės magistralinis kelias Nr. A12/E77. Šie keliai įtakoja ne tik nagrinėjamos teritorijos, bet ir visos šalies ekonominę, socialinę, turizmo, tranzito bei investicinio potencialo plėtrą. Šiaulių rajono savivaldybėje yra patogus susisiekimas, gerai išvystytas kelių ir geležinkelių tinklas. Atstumas nuo planuojamos teritorijos iki Šiaulių miesto – 27 km, Kuršėnų miesto – 13 km, Kelmės miesto – 28 km.

Bendri reikalavimai susisiekimo infrastruktūros planavimui Varputėnų kaimo teritorijoje:

- visi objektai (dviračių, pėsčiųjų takai, turizmo trasos, inžineriniai tinklai ir .t.t) bei jų komunikacijos planuojami tik už valstybinės reikšmės kelių (Varputėnų kaime sutampančių su Pagrindine ir Dvaro gatvėmis);

- valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonose neplanuojami pastatai, atviri nauji vandens telkiniai, vizualinės reklamos stendai;

- į kiekvieną žemės sklypą patenkama nuo suplanuotų gatvių, papildomos nuovažos į kiekvieną atskirą sklypą nuo valstybinės reikšmės kelių neplanuojamos;

- ten, kur valstybinės reikšmės keliai sutampa su tam tikros kategorijos gatve (urbanizuotoje teritorijoje), rodomos gatvės raudonosios linijos. Už kaimo teritorijos rodoma kelio apsaugos zona, kuri

valstybinės reikšmės krašto keliams nustatoma po 50 m, rajoniniams kelias – po 20 m į abi puses nuo kelio kelkraščio briaunos.

5.3. VARPUTĖNŲ KAIMO VIDAUS SUSISIEKIMO TINKLAS

Varputėnų kaimo vidaus susisiekimo tinklas orientuotas į planuojamos teritorijos transporto pagrindinių gatvių karkaso suformavimą, esamų konfliktinių vietų panaikinimą, naujų gyvenamųjų zonų, naujų ir esamų pagrindinių komercinių paslaugų centrų aptarnavimą. Prognozuojamas automobilizacijos lygio augimas be gatvių infrastruktūros plėtros pareikalaus ir lanksčios eismo reguliavimo sistemos, naujų automobilių stovėjimo vietų. Numatoma gerinti pėsčiųjų ir dviračių takus, esant poreikiui įrengti naujus. Kaimo centrinėje dalyje ir gyvenamuosiuose kvartaluose pirmenybė teikiama savitumo apsaugai ir plėtrai, dviratininkams ir pėstiesiems. Siūloma įrengti naujas automobilių stovėjimo aikšteles prie strategiškai svarbių vietų (paslaugų centrų, rekreacinių traukos objektų) ir atnaujinti esamas viešąsias automobilių stovėjimo aikšteles.

Gatvių ir kelių infrastruktūra

Gatvių infrastruktūra.

Varputėnų kaimą šiaurės-pietų kryptimi kerta valstybinės reikšmės krašto kelias **Nr. 159 Užventis–Šaukėnai–Kuršėnai**, kuris gyvenvietės ribose sutampa su Pagrindinės g. (gatvės kategorija C2, danga - asfaltas).

Nuo Varputėnų centro vakarų kryptimi nuo šio krašto kelio **Nr. 159** atsišakoja rajoninis kelias **Nr. 4019 Varputėnai–Krikliai–Juozapava**. Kelias asfaltuotas iki Varputėnų dvaro komplekso, gyvenvietėse ribose sutampa su Dvaro g. (gatvės kategorija C2).

Varputėnų kaimo susisiekimo sistemą formuoja vos keli gatvių kategoriją turintys keliai ir pravažiuojimai. Planuojamoje teritorijoje yra dvi aptarnaujančios gatvės Pagrindinė g. ir Dvaro g. (C2 kategorijos). Didžiausią gatvių dalį sudaro pagalbinės gatvės – lokalinės funkcinės ir kompozicinės ašys - Dirbtuvių g., Gėlyno g., Ežero g. ir Trumpoji g., (D2 kategorijos gatvės) srautus paskirstančios į smulkias teritorijas, tai privažiavimai prie atskirų statinių ir kitų objektų, vidiniai pravažiuojimai, įvažiuojimai į kiemus, vidiniai nedidelių kvartalų keliai. Visi kiti privažiavimai prie pastatų, įvažiuojimai į kiemus ir vidiniai keliukai gatvių statuso neturi.

Varputėnų kaimo gatvių ilgis yra 4 508 m (4,5 km), iš kurių 3 992 m – asfalto dangos (88 proc.), 516 m – žvyro dangos (12 proc.). Didžiąją dalį asfaltuoto kelių sudaro Pagrindinės gatvės atkarpa sutampanti su krašto keliu Nr. 159, pilnai asfaltuotos ir kitos pagrindinės gatvės – Dvaro g., Gėlynų g. ir Dirbtuvių g. Likusių gatvių – Ežero g. ir Trumposios g. danga – žvyras. Kiti vidiniai privažiavimai ir vidiniai keliukai – nepagerintos žvyro dangos arba išvažinėtų žemių provėžų. Centrinėje kaimo dalyje esančio daugiabučių komplekso teritorija taip pat neasfaltuota, privažiavimai prie pastatų čia prasto žvyro dangos, nesutvarkyti, neįrengti ir susiformavę stichiškai.

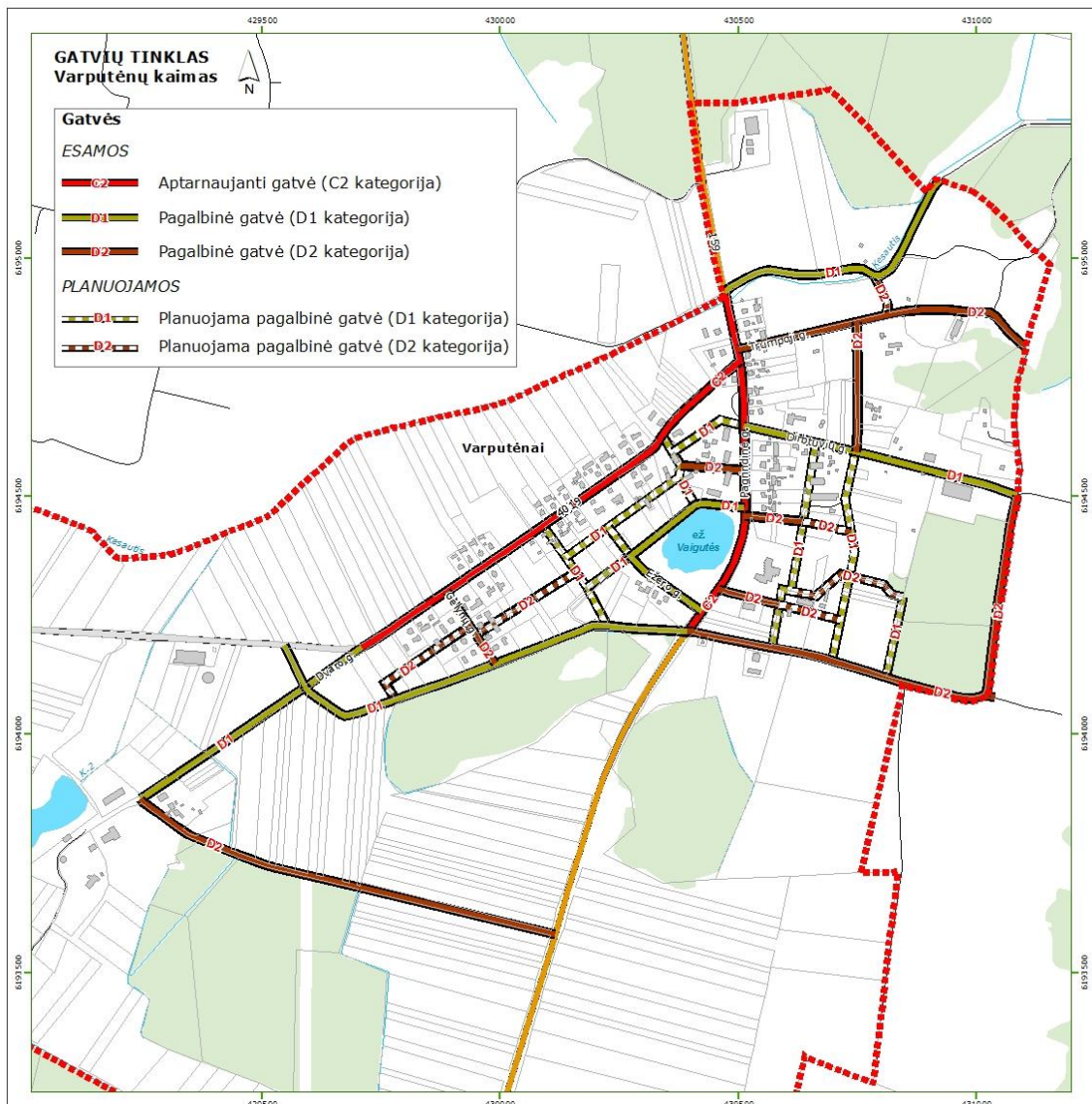
Planuojamoje teritorijoje įrengta 1,755 km šaligatvių. Jie įrengti išilgai Dvaro ir Pagrindinės gatvių. Dažniausiai ne visoje gatvės atkarpoje arba tik vienoje kelio pusėje, dešinėje arba kairėje. Šaligatvių dangos įvairios – daugiausia asfaltuotos dangos šaligatvių.

8 lentelė. Pagrindiniai Varputėnų kaimo gatvių rodikliai

Eil. Nr.	Gatvės pavadinimas	Gatvės kategorija*	Gatvės danga, m			Gatvės plotis, m
			Asfaltas	Žvyras	Gruntas	
1.	Dirbtuvių g.	D2	325			9,0
2.	Dvaro g.	C2	1548			7,0
3.	Ežero g.	D2		151		4,0
4.	Gėlyno g.	D2	182			4,0
5.	Pagrindinė g.	C2	1937			5,0-9,0
6.	Trumpoji g.	D2		365		7,0

*Pastaba: B – pagrindinė gatvė, C – aptarnaujanti gatvė, D – pagalbinė gatvė

Naujai planuojamų gatvių ir kelių ilgis sudaro 9,50 km. Keliai planuojami siekiant sujungti naujai planuojamas teritorijas su esamu kelių tinklu bei pagerinti esamų teritorijų pasiekiamumą, tolygiau paskirstyti transporto srautus, nukreipti padidėjančius transporto srautus nuo kaimo centro ir gyvenamųjų teritorijų.

12 pav. Planuojamos teritorijos esamas ir planuojamas gatvių tinklas

Užstatyose ir urbanizuojamose teritorijose esamoms ir naujai formuojamoms gatvėms numatomi raudonųjų linijų pločio valstybinės žemės koridoriai. Gatvių įrengimui numatoma:

- a) rezervuoti valstybinės žemės juostas;
- b) vietose, kur kerta privačius žemės sklypus, išpirkti iš žemės savininkų, laikantis žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų, arba nustatyti servitutus.

Gatvių tinklas formuojamas, raudonųjų linijų plotis nustatomas, eismas organizuojamas ir infrastruktūra projektuojama vadovaujantis STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“.

Neurbanizuojamose teritorijose esamiems ir naujai formuojamiems keliams numatomi kelio juostos pločio valstybinės žemės koridoriai. Kelio įrengimui numatoma:

- a) rezervuoti valstybinės žemės juostas;
- b) vietose, kur kerta privačius žemės sklypus, išpirkti iš žemės savininkų, laikantis žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų, arba nustatyti servitutus.

Vietinės reikšmės kelių tinklas formuojamas, kelio juostos plotis nustatomas, eismas organizuojamas ir infrastruktūra projektuojama vadovaujantis KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ (Žin., 2008, Nr. 9-322; 2012, Nr.55-2744) reikalavimais.

Planuojant prisijungimą prie valstybinės reikšmės kelių tinklo arba veiklą valstybinės reikšmės kelių juostose, gauti valstybinės reikšmės kelius prižiūrinčios institucijos sutikimą.

Planuojama nutiesti gatves ir jų tęsinius bei jungtis su esamomis gatvėmis, įrengti gatvių infrastruktūrą. Naujos Varputėnų kaimo gatvės numatomos esamuose ir naujai planuojamuose individualių namų kvartaluose, planuojamose pramonės ir sandėliavimo įmonių teritorijose, siūlomose techninės infrastruktūros koridorių bei žemės ūkio teritorijų zonose. Tikslios naujų gatvių trasos nustatomos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose arba statybos projektuose.

C2 kategorija nustatoma:

- Pagrindinei gatvei;
- Dvaro gatvei.

D1 kategorija nustatoma:

- Dvaro g. tęsiniui link Varputėnų dvaro sodybos;
- Vidinėms naujų kvartalų gatvėms, kurios planuojamos tarp Dvaro ir Pagrindinės gatvių;
- Rytinėje kaimo dalyje;

D2 kategorija nustatoma:

- kitoms gatvėms skirtoms privažiuoti ir prieiti prie atskirų pastatų ar objektų, skersgatviai, jungtys tarp D1 kategorijos gatvių (privažiavimui, priėjimui prie atskirų pastatų ar objektų);

Didžiausią esamų ir planuojamų gatvių dalį sudaro pagalbinės gatvės – lokalinės funkcinės ir kompozicinės ašys, srautus paskirstančios į smulkias teritorijas, privažiavimai prie atskirų statinių ir kitų objektų. Joms ir didžiąjai daliai naujai planuojamų gatvių nustatomos D1 ir D2 kategorijos.

Naujai planuojamų D1 kategorijos gatvių ilgis sudaro 4,10 km, D2 kategorijos gatvių – 1,6 km.

Nemotorizuoto eismo pėsčiųjų ir dviračių eismo takai turėtų būti įrengti išilgai visų naujų ir esamų gatvių.

Vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. D1-533, nustatomi šie minimalūs pločiai tarp raudonųjų linijų:

C2 kategorijos gatvėms - 20 metrų,

D1 kategorijos gatvėms – 15 metrų,

D2 kategorijos gatvėms – 12 metrų,

Bendrajame plane planuojamos gatvių raudonosios linijos, atsižvelgiant į susiformavusį užstatymą, mažinamos iki esamo užstatymo ribos. Raudonosios linijos taip pat gali būti tikslinamos įvertinant privačias teritorijas, esamus ir perspektyvinius inžinerinius tinklus.

Automobilių stovėjimo aikštelės

Vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. D1-533, rekomenduojama žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose arba statybos projektuose išnagrinėti automobilių stovėjimo vietų poreikį, pasiūlyti jų išdėstymo principus.

Naujų automobilių stovėjimo aikštelių įrengimą numatyti kompleksškai rengiant automobilių stovėjimo aikštelių išdėstymo specialųjį planą ir rengiant teritorijų prie namų detaliuosius planus, techninius projektus. Rekomenduojama įrengti automobilių stovėjimo aikšteles prie strategiškai svarbių vietų (paslaugų centrų, rekreacinių traukos objektų), numatyti esamų viešųjų automobilių stovėjimo aikštelių plėtrą.

Gyvenamosiose teritorijose nesant galimybės sutalpinti automobilių stovėjimo vietų gyvenamosios statybos sklypuose, planuojami atskiri garažų ar automobilių stovėjimo aikštelių masyvai.

Visos automobilių saugojimo ir stovėjimo vietos prie konkretaus statinio planuojamos tam statiniui skirta žemės sklypo ribose, jeigu nėra techninių galimybių tai padaryti ir jei tam nustatyta tvarka pritaria savivaldybė, saugojimo ir stovėjimo vietos gali būti įrengtos už tam statiniui ar statinių grupei skirtą žemės

sklypo ribų, vadovaujantis STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ reikalavimais.

Pėsčiųjų ir dviračių takai

Siekiant pagerinti pėsčiųjų ir dviratininkų eismo sąlygas ir saugumą Varputėnų kaime numatoma įrengti dviračių-pėsčiųjų eismo takus, einančius lygiagrečiai esamoms ir naujoms gatvėms.

Užstatytose ir urbanizuojamose teritorijose naujai formuojami pėsčiųjų ir dviračių takai išdėstomi gatvių raudonųjų linijų ribose, o esamiems ir planuojamiems pėsčiųjų ir dviračių takams, išsidėstantiems ne šalia gatvių, formuojami atskiri takų raudonųjų linijų pločio valstybinės žemės koridoriai. Takų įrengimui numatoma:

a) rezervuoti valstybinės žemės juostas;

b) vietose, kur kerta privačius žemės sklypus, išpirkti iš žemės savininkų, laikantis žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų, arba nustatyti servitutus.

Užstatytose ir urbanizuojamose teritorijose pėsčiųjų ir dviračių takų tinklas formuojamas, raudonųjų linijų plotis nustatomas, eismas organizuojamas ir infrastruktūra projektuojama vadovaujantis STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. bendrieji reikalavimai“ patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. D1-533.

Neurbanizuojamose teritorijose naujai formuojami pėsčiųjų ir dviračių takai išdėstomi už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų, vietinės reikšmės kelių juostų pločio ribose. Esamiems ir planuojamiems pėsčiųjų ir dviračių takams, išsidėstantiems ne šalia kelių, formuojami atskiri takų juostų pločio valstybinės žemės koridoriai. Takų įrengimui numatoma:

a) rezervuoti valstybinės žemės juostas;

b) vietose, kur kerta privačius žemės sklypus, išpirkti iš žemės savininkų, laikantis žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų, arba nustatyti servitutus.

Neurbanizuojamose teritorijose pėsčiųjų ir dviračių takų tinklas formuojamas, tako juostos plotis nustatomas, eismas organizuojamas ir infrastruktūra projektuojama vadovaujantis KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ (Žin., 2008, Nr. 9-322; 2012, Nr.55-2744) reikalavimais.

Planuojant pėsčiųjų ir dviračių takų susikirtimą su valstybinės reikšmės kelių tinklu, gauti valstybinės reikšmės kelius prižiūrinčios institucijos sutikimą.

5.4. VIEŠASIS KELEIVIŲ SUSISIEKIMAS

Didžiausi vežėjai Šiaulių rajono savivaldybėje yra UAB „BUSTURAS“, UAB Kuršėnų autobusų parkas, UAB „Karališkas vežėjas“, UAB „Ridvija“, IĮ „Vairūnas“.

Šios įmonės keleivius veža priemiestiniais ir miestų susisiekimo maršrutais. Kiti smulkesni vežėjai autobusais ir mikroautobusais veža keleivius tarp miestiniais maršrutais į savivaldybės gyvenvietes. Iš Varputėnų kaime esančių autobusų stotelės galima išvykti/atvykti į/iš Kuršėnų miesto bei Kriklių kaimo.

Numatoma ir toliau palaikyti ir tobulinti autobusų ir mikroautobusų maršrutinį transportą. Vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773; 2005, Nr. 58-2029; 2008, Nr. 7-253; 2012, Nr.120-6039), atsižvelgiant į sprendiniuose numatytą gyvenamųjų teritorijų plėtrą, įvertinus poreikį ir ekonominius pokyčius rekomenduojama ateityje planuojamoje teritorijoje išplėsti viešojo keleivių susisiekimo tinklą, įjungiant naujas gyvenamąsias, rekreacines, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijas, padidinti maršrutų skaičių.

6. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendiniai apima energetikos infrastruktūros (elektros ir šilumos gamybos ir tiekimo, gamtinių ir suskystintų dujų tiekimo), ekoinžinerinės infrastruktūros (vandens tiekimo ir nuotekų bei atliekų tvarkymo, melioracijos), komunikacijų infrastruktūros (telekomunikacijų ir ryšių) sprendinius.

Užstatytose ir urbanizuojamose teritorijose naujai formuojami inžineriniai tinklai išdėstomi infrastuktūros koridorių, sutampančių su gatvių raudonosiomis linijomis, ribose.

Neurbanizuojamose teritorijose naujai formuojami inžineriniai tinklų koridoriai išdėstomi už automobilių kelių juostų ribų.

Inžinerinės infrastruktūros koridorių įrengimui numatoma:

a) rezervuoti valstybinės žemės juostas;

b) vietose, kur kerta privačius žemės sklypus, išpirkti iš žemės savininkų, laikantis žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų, arba nustatyti servitutus.

Planuojant inžinerinių tinklų susikirtimą su valstybinės reikšmės kelių tinklu, gauti valstybinės reikšmės kelius prižiūrinčios institucijos sutikimą.

Planuojant inžinerinę infrastruktūrą, numatant komunikacijų koridorius, šalia automobilių kelių, vadovautis Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrųjų taisyklių BTI TK09 (Žin., 2009, Nr.133-5825) reikalavimais.

Inžinerinių tinklų koridoriai formuojami, koridorių ir apsaugos zonų plotis nustatomas, infrastruktūra projektuojama vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų (Žin., 1992, Nr.22-652, 2012, Nr.110-5578) reikalavimais.

Bendrojo plano sprendiniai neturėtų riboti inžinerinės infrastruktūros plėtros – esant pagrįstam poreikiui (pvz., siekiant gerinti inžinerinių paslaugų kokybę, didinti planuojamos teritorijos konkurencingumą, mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai), planuojamoje teritorijoje gali būti įrengiami ir objektai, nepažymėti bendrojo plano sprendinių brėžiniuose. Planuojamų objektų teritorijos turėtų būti tikslinamos žemesnio lygmens teritorijų planavimo ir/ar techninio projektavimo metu.

6.1.VANDENTIEKA IR VANDENVALA

6.1.1. Vandentieka

Varputėnų kaime centralizuotą vandens tiekimą vykdo UAB „Kuršėnų vandenys“. Vanduo tiekiamas iš Varputėnų kaimo vandenvietės. Centralizuoto vandens tiekimo vartotojai yra gyvenamųjų namų gyventojai, įmonės bei įstaigos. Centralizuotai vanduo tiekiamas 70,4 % kaimo gyventojų (Šaltinis: *Vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros planas (specialusis planas)*). Vartotojams tiekiamas tik požeminis vanduo. Kiti gyventojai naudojami šachtiniais šuliniais arba gręžiniais. Vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros specialiajame plane (patvirtintame 2010 m.kovo 25 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-107 „Dėl vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros Šiaulių rajone specialiojo plano patvirtinimo“) numatoma vandentiekio ir nuotekų surinkimo tinklų plėtra Varputėnų kaime.

Vandens tiekėjų duomenimis vandens kokybė gera ir atitinka LR higienos normos 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ reikalavimus. Vandenvietėje veikia vandens gerinimo įrenginiai.

2010 m. lapkričio 23 d. Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos patvirtino Šiaulių rajono vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų projektą, kuriame reglamentuotos 41-os vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos. Vandenvietėms, kuriose perspektyvinis vandens sunaudojimas mažesnis nei 100 m³/d vandens per dieną, vadovaujantis HN 44:2006 reikalavimais projekte buvo nustatyta 50 m pločio taršos apribojimo juosta ir rekomenduojama griežto režimo apsaugos juosta. Šios, SAZ projekte nustatytos vandenviečių apsaugos zonos ir juostos buvo perkeltos į Šiaulių rajono savivaldybės vandenviečių sanitarinės apsaugos zonų specialųjį planą, todėl jos atspindi esamą situaciją. Vadovaujantis šiuo specialiuoju planu buvo rengiami ir Varputėnų bendrojo plano sprendiniai bei nustatytos vandenvietės apsaugos zonos ir juostos.

Varputėnuose veikia 3 požeminio vandens gavybos gręžiniai, visos vandenviečių teritorijos yra aptvertos ir prižiūrimos, tačiau tik gręžinio Nr. 3552 teritorija turi suformuotą sklypą:

Eil. Nr.	Vandenvietė	Gręžinio Nr.	Gręžinio gylis	SAZ plotis	Paskirtis	Būklė	Duomenys apie sklypą
1.	Varputėnų	3721	179 m	50 m	Gavybos	veikiantys	Nėra suformuoto

2.	Varputėnų	3550	170 m	(požeminio vandens)	sklypo
3.	Varputėnų	3552	180 m		

Visiems gręžiniams Varputėnų kaime nustatyta 1-oji (griežto režimo) apsaugos juosta 5 m ir 50 m atstumu nuo gręžinio – taršos apribojimo juosta.

Varputėnų kaimo vandentiekio infrastruktūros vystymo sprendiniai:

- tvarkant vandentvarkos ūkį siekti, jog ne mažiau kaip 95 % kaimo gyventojų naudotųsi centralizuota vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sistema;
- iki 2025 metų atlikti Varputėnų kaimo vandenvietės esančių gėlo požeminio vandens vandenviečių požeminio vandens išteklių aprobavimą pagal Lietuvos Geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2012 m. gegužės 29 d. direktoriaus įsakymu Nr.1-90 „Dėl ištirtų požeminio vandens (išskyrus pramoninį) išteklių aprobavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintą tvarkos aprašą;
- suformuoti sklypus (ar sklypą) gręžinių Nr. 3721 ir Nr. 3550 teritorijoms, tvarkant šias teritorijas vadovautis HN 44: 2006 „*Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra*“;
- atlikti esamų vandentiekio tinklų kadastrinius matavimus;
- atnaujinti bei išplėsti esamus vandentiekio tinklus, kad būtų patenkintas geriamojo vandens poreikis;
- gerinti ir griežtai kontroliuoti tiekiamo vandens kokybę;
- vykdyti eksploatuojamų požeminio vandens horizontų monitoringą.

6.1.2. Vandenvala

Šiaurės rytinėje Varputėnų k. dalyje yra įrengti vandens valymo įrenginiai. Buitinių nuotekų tinklai nutiesti tik dalyje Varputėnų kaimo. Šiuo metu Varputėnuose bendras nuotekų tinklų ilgis sudaro 3,6 km, iš kurių 1,8 km numatoma rekonstruoti ir 3,2 km pakloti naujų tinklų.

6.1.3. Paviršinių nuotekų surinkimas

Centralizuotų paviršinių nuotekų surinkimo (lietaus kanalizacijos) sistemos planuojamoje teritorijoje nėra, todėl reikalingas tinklų plėtojimas visoje kaimo teritorijoje. Bendrojo plano sprendiniais planuojama magistralinė lietaus kanalizacijos trasa išilgai Pagrindinės gatvės, į ją suvedant iš šalutinių gatvių ir teritorijų surenkamą lietaus vandenį. Surenkamas lietaus vanduo prieš išleidžiant į paviršinius vandenį turi būti išvalomas.

Planuojamoje teritorijoje numatoma:

- tiesti buitinių nuotekų tinklus užstatytose teritorijose bei numatyti plėtrą planuojamose užstatyti teritorijose;
- tiesti naujus lietaus kanalizacijos tinklus;
- statant naujus bei renovuojant senus nuotekų mechaninio ir biologinio valymo įrenginius, laikytis sanitarinių apsaugos zonų nustatymo ir režimo taisyklėse numatytų SAZ dydžių priklausomai nuo įrenginių našumo;
- atlikti esamų nuotekų tinklų kadastrinius matavimus;
- siekti panaudoti nuotekų dumblo energetinį potencialą¹.

Inžinerinės infrastruktūros brėžinyje pažymėtos numatomos magistralinės vandentiekos ir nuotekų surinkimo trasos. Tikslesnės šių inžinerinių tinklų vietos ir koridoriai gali būti tikslinami rengiant kitus teritorijų planavimo dokumentus ar techninius projektus.

¹ pagal Valstybinį strateginį atliekų tvarkymo planą nuo 2013 m. dumblo negalima kaupti aikštelėse ar kitose talpyklose; komunalinių nuotekų tvarkymo sistemų valdytojas organizuoja nuotekų užterštumo kontrolę ir pirminį dumblo apdorojimą taip, kad susidarantis dumbblas būtų tinkamas kuo įvairiau ir saugiau naudoti.

6.2. MELIORACIJA

Žemės ūkio paskirties žemėje esančios žemės ūkio naudmenos ir žemė su veikiančiais melioracijos įrenginiais turi būti saugoma nuo jų ploto sumažėjimo vadovaujantis Žemės įstatymo 22 straipsnio nuostata: „Ariamoji žemė, kurios dirvožemio našumas didesnis už vidutinį šalyje taip pat žemė, kurioje yra eksploatuojamos melioracijos sistemos, turi būti naudojama taip, kad nesumažėtų jų plotas, išskyrus ekologiškai nuskurdintose gamtinio karkaso teritorijose, ir nepablogėtų dirvožemio savybės“. Nuskurdintos gamtinio karkaso teritorijos gali būti nustatytos tik pagal Aplinkos ministerijos parengtus teisės aktus, atitinkamais skaičiavimais įrodžius, jog šiose teritorijose miškų ir kitų natūralių biocenozijų plotas neužtikrina vietovės ekologinio stabilumo.

Planuojamos teritorijos teritorijoje esančių melioracijos sistemų tvarkymo sprendiniai:

- sankirtose su kitomis inžinerinėmis komunikacijomis, drenažo rinktuvams įrengti naudoti ilgaamžius (plastikinius) vamzdžius;
- statant naujus ar vykdant melioracijos statinių atstatymo (pertvarkymo) darbus vadovautis galiojančiais Melioracijos techninio reglamento nustatytais apsaugos zonų parametrais;
- neišlaikant minimalių atstumų iki projektuojamų statinių, būtina iškelti esamus, bendrojo naudojimo drenažo rinktuvus, kurių priežiūrai ir remontui būtini žemės kasybos darbai.

Privačių melioracijos statinių smulkūs priežiūros darbai (drenažo žiočių, vandens nuleistuvų išvalymas, griovių šienavimas ir kiti) atliekami, gedimai šalinami, melioracijos statiniai remontuojami bei rekonstruojami žemės savininko ar nuomininko lėšomis.

Vadovaujantis LR Melioracijos įstatymo II skyriaus 3 straipsniu žemės sklype esantys melioracijos statiniai yra žemės sklypo priklausiniai ir nuosavybės teise priklauso žemės sklypo savininkui, jeigu sutartis nenustato kitaip, išskyrus valstybei nuosavybės teise priklausančius melioracijos ir hidrotechnikos statinius – sureguliuotus upelius, griovius, nuvedančius vandenį nuo daugiau kaip vieno žemės savininko ar kito naudotojo sklypo, juose esančius melioracijos statinius, tvenkinius, kurie ribojasi su dviejų ir daugiau žemės savininkų ar kitų naudotojų žeme, hidrotechnikos statinius, polderius ir kitas melioracijos sistemas, jeigu jose mechanškai keliamas vanduo, kanaluotus griovius ir drenažo rinktuvus, jeigu jų skersmuo yra 12,5 cm ir didesnis ir jeigu jie yra pastatyti už valstybės lėšas, nepaisant to, kas yra žemės sklypo, kuriame yra šie melioracijos statiniai, savininkas.

Planuojamoje teritorijoje vykdant drenažo atstatymo ar pertvarkymo darbus informuoti Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriaus Melioracijos poskyrio atstovą.

6.3. ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMAS

Už elektros energijos tiekimą ir tinklų priežiūrą planuojamoje teritorijoje atsakingas AB „LESTO“ Šiaulių regiono tinklo valdymo departamentas. Vartotojams elektros energija tiekama iš 10 ir 0,4 kV įtampos elektros linijų.

Varputėnų kaime gatvių apšvietimas išplėtotas pagrindinėse ir didžiojoje dalyje mažesnių gatvių. Siūloma įrengti Trumposios ir Dirbtuvių gatvių apšvietimą, ateityje įrengiant gatvių apšvietimą visose gatvėse.

Elektros energijos tiekimo infrastruktūros vystymo planuojamoje teritorijoje sprendiniai:

- į planuojamą teritoriją patenkančių esamų elektros tinklų ir įrenginių apsaugos zonose vadovautis Elektros tinklų apsaugos taisyklėmis;
- panaudoti esamus planuojamos teritorijos elektros tiekimo skirstomuosius tinklus tolimesnei plėtrai, atsiradus naujiems vartotojams, sudaryti galimybes vykdyti elektros tiekimo infrastruktūros plėtrą pagal vartotojų poreikius;
- rekonstruojant esamus orinius žemos įtampos elektros tiekimo tinklus bei naujai elektrifikuojamose teritorijose pirmenybę teikti požeminėms elektros komunikacijoms;
- planuojamose užstatyti teritorijose demontuoti orines 10 kV įtampos linijas jas keičiant kabelinėmis;

- naujai užstatomose teritorijose 0,4 kV įtampos elektros perdavimo linijas įrengti šalia esamų ir planuojamų gatvių;
- naujai užstatomų teritorijų aprūpinimui elektra planuoti požeminių kabelinių 10 kV ir 0,4 kV įtampos tinklą; išilgai požeminių elektros kabelių linijų palikti apsaugos zonas: žemės juostas, atribotas vertikaliomis plokštumomis, esančiomis 1 metro atstumu abiejose linijos pusėse nuo kabelių linijų konstrukcijų kraštinių taškų, o iki statinių pamatų – 0,6 metro atstumu. Rekomenduojama kabelinius požeminius tinklus projektuoti šalia planuojamų gatvių, tiksli linijų vieta nustatoma specialiuosiuose, detaliuosiuose planuose arba techniniuose projektuose;
- esant poreikiui, rekonstruoti susidėvėjusias ar įrengti naujas 10 kV/0,4 kV transformatorių pastotes; naujai statomų transformatorių pastočių vieta parenkama artima visų prie jos prognozuojamų prijungti vartotojų skaičiuojamųjų elektros apkrovų centrui, galia apskaičiuojama pagal prognozuojamas apkrovas; aplink 10 kV/0,4 kV transformatorines pastotes nustatomos apsaugos zonos: apriboti žemės plotai ir erdvė virš jų vertikaliomis plokštumomis mažiausiai 10 metrų bet kuria kryptimi, tiksli pastočių vieta nustatoma specialiuosiuose, detaliuosiuose planuose arba techniniuose projektuose;
- siekiant didinti elektros tiekimo efektyvumą ir patikimumą, optimizuoti transformatorių galias;
- atliekant susidėvėjusių elektros tiekimo įrenginių rekonstrukciją, išlaikyti tas pačias apsaugos zonas;
- rekonstruoti susidėvėjusias ar įrengiant naujas gatvių apšvietimo sistemas planuojamoje teritorijoje, numatant elektros perdavimą šviestuvams požeminėmis kabelinėmis linijomis; gatvių apšvietimui numatyti elektrą tausojančių sistemų įdiegimą, naujai planuojamose gatvėse projektuoti tik požemines kabelines apšvietimo linijas.
- Servitutai nustatomi sudarius atitinkamas sutartis. Visas sutarčių sudarymo, jos registravimo ir kitas išlaidas dengia žemės savininkas arba kitas suinteresuotas asmuo.
- El. tinklų (įrenginių) tiesimui (įrengimui), eksploatavimui, aptarnavimui, remontui bei naudojimui turi būti užtikrinamas privačių žemės sklypų ar kitų nekilnojamųjų daiktų, kuriuose bus įrengti šie tinklai/įrenginiai dalims (elektros tinklų apsaugos zonų ribose) AB LESTO naudai turi būti nustatytas neatlygintinas servitutas, o valstybei ar savivaldybei priklausančių žemės sklypų dalims – gautas raštiškas savininkų sutikimas elektros tinklams/įrenginiams įrengti ir/arba AB LESTO naudai turi būti nustatytas neatlygintinas neterminuotas servitutas.

Siekiant panaudoti vietinius atsinaujinančius energijos išteklius, skatinama saulės ir vėjo elektros energijos gamyba, ypač lengvai pritaikoma vietos ūkių reikmėms.

6.4. ŠILUMOS TIEKIMAS

Centralizuoto šilumos tiekimo sistemos planuojamoje teritorijoje nėra. Naujų vamzdinių tiesių neplanuojama.

Šilumos tiekimo vystymo planuojamoje teritorijoje sprendiniai:

- plėtojant vienbučių, dvibučių ar mažaaukščių daugiabučių gyvenamųjų namų statybą, numatomas autonominį šildymą, prioritetą teikiant mažiau taršioms kuro rūšims;
- statant objektus, šildomus kietu kuru, siekti oro taršą mažinančių priemonių, įdiegiant ekologiško kuro ir atsinaujinančios energijos išteklių panaudojimą;
- plėtojant pramonės objektų statybą, siekti pramonės objektų perteklinės šilumos perdavimo centralizuoto šilumos tiekimo sistemoms.
- skatinama šilumos energijos gamyba, naudojant vietinius atsinaujinančius energijos išteklius, tačiau pasirenkant šilumos energijos gamybos ir tiekimo sistemą, prioritetą turėtų būti teikiamas ekologiškesnei ir ekonomiškesnei energijos rūšiai.

6.5. DUJŲ TIEKIMAS

Varputėnų kaime gamtinių dujų tinklų ar suskystintų dujų rezervuarų ir tinklų nėra.

6.6. GAISRINĖ SAUGA

Remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-995/1-312 patvirtintų „Gaisrinių saugos normos teritorijų planavimo dokumentams rengti“ reikalavimais, teritorijos, skiriamos priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms (gaisrinėms komandoms), arba susisiekimo komunikacijos išdėstomos taip, kad atstumas vykstant artimiausiu keliu į tolimiausio įvykio vietą kaimo gyvenamosiose vietovėse būtų ne didesnis kaip 12 km. Varputėnuose šiuo metu nėra veikiančios gaisrinės komandos, artimiausios gaisrinės komandos veikia Kuršėnuose (Šiaulių APGV Kuršėnų komanda, Gaisrininkų g. 2, 81156 Kuršėnai, Šiaulių raj.) ir Šaukėnuose (Šaukėnų ugniagesių komanda, Laisvės g. 35, Šaukėnai, 86382 Kelmės r.). Atstumas nuo Kuršėnų komandos iki tolimiausio galimo įvykio taško Varputėnuose – 14 km, nuo Šaukėnų komandos – 9 km.

Vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros planu (specialiuoju planu) suplanuoti vandentiekio tinklai skirti ir gaisrų gesinimui. Vandens tiekimą gaisrams gesinti iš talpyklų (rezervuarų, vandens telkinių) leidžiama numatyti gyvenamosioms vietovėms, kuriose yra iki 5 tūkstančių gyventojų. Varputėnuose šiuo metu gyvena apie 300 gyventojų. Vandens atsargų talpyklos gaisrui gesinti turi būti numatomos tais atvejais, kai gaisrui gesinti reikalingo vandens kiekio negalima paimti iš vandens tiekimo šaltinio arba tai daryti neekonomiška.

Bendruoju planu Varputėnuose numatomos dvi vandens paėmimo gaisro atveju vietos prie esamų vandens telkinių – Vaigutės ežero bei Varputėnų dvaro tvenkinio (žr. grafinį žymėjimą pagrindiniame brėžinyje). Tikslios vietos ir jų įrengimas sprendžiamas techninių projektų metu. Prie gaisrinių rezervuarų, vandens telkinių ir (ar) vandens šulinių turi būti įrengtas kietos dangos kelias su 12,5 m × 12,5 m aikštele, atstumas nuo aikštelės krašto iki vandens telkinio - 3 m. Atstumas nuo gaisrinio rezervuaro arba natūralaus ir (ar) dirbtinio vandens telkinio iki jo saugomo pastato perimetro tolimiausio taško gali būti ne didesnis kaip 1000 m.

Rengiant vandentiekio tinklų plėtros techninius projektus, vadovautis reikalavimais, išdėstytais „Lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių projektavimo ir įrengimo taisyklėse“ patvirtintose Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2007 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1-66 (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymo 2011 m. balandžio 20 d. Nr. 1-138 redakcija).

6.7. ATLIEKŲ TVARKYMAS

Komunalinės atliekos Šiaulių rajone tvarkomos vadovaujantis Šiaulių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2006 m. lapkričio 16 d. sprendimu Nr. T-288 „Dėl Šiaulių rajono komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ (Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. birželio 25 d. sprendimo Nr. T-213 redakcija) ir kitais atliekų tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktais.

2010 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. T-236 Šiaulių rajono savivaldybės taryba pavedė UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“ teikti Šiaulių rajono komunalinių ir žaliųjų atliekų surinkimo ir transportavimo paslaugą. Nuo 2010 m. spalio 1 d. visoje Šiaulių rajono teritorijoje komunalines (mišrias ir išrūšiuotas antrines žaliavas) ir žaliąsias atliekas surenka ir sutvarko UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“.

Šiaulių rajone yra 9 atliekų priėmimo punktai, 2 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, 2 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės (Šaltinis: VŠĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras). Mišrios komunalinės atliekos išvežamos į regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną Jurgeliškių k.

Planuojamoje teritorijoje atliekos surenkamos konteineriniu būdu.

Mišrios komunalinės atliekos Varputėnų kaime iš privačių valdų ir įmonių išvežamos 2 kartus per mėnesį.

Didžiosių, buityje susidarančių pavojingų, padangų ir elektronikos atliekų surinkimas iš individualių ir daugiabučių namų Varputėnuose vykdomas 2 kartus per metus.

Antrinėms žaliavoms (pakuotėms, stiklui, plastmasei ir popieriui) surinkti specialūs konteineriai įrengti Pagrindinėje g. 8. Pakuotės, plastmasės, popieriaus, stiklo surinkimo konteineriai išvežami 2 kartus

per mėnesį. Antrinių žaliavų atliekas tvarko VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras. Išvežimo grafikai skelbiami spaudoje ir UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“ internetinėje svetainėje. Surinktos atliekos išvežamos į Šiaulių regioninę nepavojingų atliekų sąvartyną. Informacija apie atliekų kiekius, išvežamus iš planuojamos teritorijos, atskirai nekaupiama.

Atliekų tvarkymo infrastruktūros vystymo planuojamoje teritorijoje sprendiniai:

- plėsti esamą atliekų tvarkymo sistemą, įrengiant naujas atliekų surinkimo konteinerių aikšteles (tiksliai aikštelių vietas numatyti rengiant teritorijų detaliuosius planus, techninius projektus);
- įvesti atskirą biodegraduojančių atliekų surinkimą iš komercinių įmonių (valgyklų, kavinių ir kt.), pastatant specialius konteinerius;
- užtikrinti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo) rūšiavimo galimybę ir priemones visiems komunalinių atliekų turėtojams;
- siekti, kad „žalios atliekos“, t.y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologinės atliekos, būtų atskirai surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose, skatinamas individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas.

6.8. TELEKOMUNIKACIJOS IR RYŠIAI

Ryšių infrastruktūrai priskiriama paštas ir telekomunikacijos. Varputėnų kaime pašto poskyrio nėra.

Varputėnų kaime yra įrengtas požeminis telekomunikacijų tinklas veikia AB „TEO“ fiksuoto telefoninio ryšio tinklas.

Esama Varputėnų kaimo situacija interneto vartojimo atžvilgiu yra panaši į situaciją kituose Lietuvos miesteliuose, įvesta plačiajuosčio interneto magistralė (RAIN projektas).

Šiuo metu planuojamoje teritorijoje pagrindinis interneto tiekėjas – VšĮ „Plačiajuostis internetas“, AB „TEO LT“, AB „Lietuvos radijo ir televizijos centras“ (www.mezon.lt), taip pat naudojamos mobiliojo ryšio operatorių teikiamomis bevielio internetinio ryšio paslaugomis.

Planuojamoje teritorijoje numatoma:

- išsaugoti, bei plėsti esamą elektroninių ryšių infrastruktūrą, pagal poreikį ruošiant infrastruktūros schemas, kitus žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus ir statybos projektus; bendrojo plano sprendiniai neriboja naujų infrastruktūros objektų, nenumatytų sprendiniuose, planavimo, jei tam susidaro poreikis;
  - derinant teritorijų planus, naujiems komunikaciniams koridoriams numatyti šalia kelių/gatvių apsaugos zonas komunikaciniams kabeliams po 1 metrą į abi puses nuo kabelio ašies;
  - didinti viešojo interneto prieigos taškų skaičių planuojamoje teritorijoje, kad internetu turėtų galimybę pasinaudoti kiekvienas pilietis, viešųjų interneto prieigos taškų įrengimui numatyti pasinaudoti skiriama valstybės ir ES parama;
  - sudaryti sąlygas naujų telekomunikacinių paslaugų diegimui ir tiekiamų paslaugų kokybės gerinimui, konkrečios priemonės nustatant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose, techniniuose projektuose.

7. SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMUI SIŪLOMI PARENGTI DOKUMENTAI

7.1. RENGINI TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI, PROJEKTAI IR PROGRAMOS

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui rengiami teritorijų planavimo dokumentai, planai, programos, projektai. Bendrasis planas rengiamas vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 2013 birželio 27 d. redakcija. Tikslaus bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui reikalingų planavimo dokumentų ar veiksmų sąrašo parengti neįmanoma. Galima parengti bendrųjų abstrakčių darniai plėtrai užtikrinti ir bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui siūlomų planavimo dokumentų, planų, programų bei projektų sąrašą.

Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendiniai įgyvendinami, rengiant:

- teritorijų planavimo dokumentus – detaliuosius, specialiuosius planus;
- žemėtvarkos planavimo dokumentus – žemės valdos projektus;

- išduodant statybą leidžiančius dokumentus, kai detalieji planai ar žemės valdos projektai nerengiami;
- rengiant sprendinių įgyvendinimo programas.

Detaliųjų planų objektai Varputėnų kaime – esamos arba naujai planuojamos kaimo dalys ar kvartalai. Siūloma rengti naujų gyvenamųjų kvartalų, ribojamų esamų ir naujų gatvių ašimis, detaliuosius planus. Taip pat pramoninės ir paslaugų zonos detalų planą.

Specialiųjų planų objektai Varputėnų kaime – inžinerinės infrastruktūros sistemos ar šių sistemų dalys, nekilnojamojo kultūros paveldo objektai.

Sprendinių įgyvendinimo programos, derinamos su atitinkamo lygmens strateginio planavimo dokumentais, numatančiais valstybės ir savivaldybės investicijų panaudojimo galimybes planuojamose teritorijose.

Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui siūloma parengti (išdėstyta prioriteto tvarka):

- esamų arba naujai planuojamų kaimo dalių ar kvartalų detaliuosius planus;
- Varputėnų dvaro sodybos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą;
- naujų gatvių trasų projektus, o jei reikalingas žemės paėmimas visuomenės poreikiams - specialiuosius planus;
- suplanuotų pėsčiųjų ir dviračių takų projektus;
- nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkybos projektus;
- rekreacinių teritorijų projektus;
- želdynų tvarkymo projektus;
- kitus planus ir projektus.

7.2. REZERVUOJAMOS TERITORIJOS

Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendiniuose visuomenės poreikiams rezervuojamos teritorijos:

- 1) naujų gatvių trasų koridoriai;
- 2) suplanuotų pėsčiųjų ir dviračių takų koridoriai ir teritorijos;
- 3) privažiavimo ar priėjimo prie nekilnojamojo kultūros paveldo objektų koridoriai ir teritorijos;
- 4) viešosios rekreacinės teritorijos;
- 5) kitos viešosios erdvės ir želdynai;
- 6) koridoriai ir teritorijos inžinerinės infrastruktūros objektams statyti.

8. REGLAMENTŲ LENTELĖ

Indeksas	Teritorijos naudojimo tipas	Žemės naudojimo paskirtis	Galimi žemės naudojimo būdai	Užstatymo reglamentai			
				UT	UI	aukštų skaičius, aukštis, m	Galimi užstatymo tipai
				Užstatymo tankis	Užstatymo intensyvumas		
NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS							
MI	Miškai ir miškinga teritorija	miškų ūkio	Ekosistemų apsaugos miškų sklypai (M1)	-	-	-	-
			Rekreacinių miškų sklypai (M2)				
			Apsauginių miškų sklypai (M3)				
			Ūkiniu miškų sklypai (M4)				
VA	Vandenys	vandenų ūkio	Ūkiniai veiktai naudojami vandens telkiniai (H1)	-	-	-	-
			Rekreaciniai vandens telkiniai (H2)				
			Ekosistemas saugantys vandens telkiniai (H3)				
			Bendrojo naudojimo vandens telkiniai (H4)				
ZN	Neužstatoma žemės ūkio teritorija	žemės ūkio	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai (Z4)	-	-	-	-
			Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių (Z2)				
ZU	Užstatoma žemės ūkio teritorija	žemės ūkio	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai (Z4)	-	-	-	sodybinis užstatymas, laisvo planavimo užstatymas, pramonės ir inžinerinės infrastruktūros teritorijų užstatymas
			Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių (Z2)				
URBANIZUOJAMOS TERITORIJOS							
Užstatomos teritorijos							
GV	Gyvenamoji teritorija vienbučių ir dvibučių namų statybai	kita	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1)	*	*	1-3 a. 10 m	sodybinis užstatymas, laisvo planavimo užstatymas, atskirai stovintys pastatai
			Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K)				
			Visuomeninės paskirties teritorijos (V)				
			Rekreacinės teritorijos (R)				
			Atskirųjų želdynų teritorijos (E)				
			Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)				
GG	Gyvenamoji teritorija	kita	Daugiabučiu gyvenamųjų pastatų ir bendrabučiu teritorijos (G2)	25	0,6	1-3 a. 12 m	sodybinis užstatymas, vienbutis blokuotas užstatymas, laisvo planavimo užstatymas, atskirai stovintys pastatai
			Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1)				
			Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K)				
			Visuomeninės paskirties teritorijos (V)				
			Rekreacinės teritorijos (R)				
			Atskirųjų želdynų teritorijos (E)				
GM	Mišri gyvenamoji teritorija	kita	Daugiabučiu gyvenamųjų pastatų ir bendrabučiu teritorijos (G2)	35	0,8	1-3 a. 12 m	laisvo planavimo užstatymas, atskirai stovintys pastatai, vienbutis blokuotas užstatymas, sodybinis užstatymas
			Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1)				
			Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K)				
			Visuomeninės paskirties teritorijos (V)				
			Rekreacinės teritorijos (R)				
			Atskirųjų želdynų teritorijos (E)				
GC	Mišri centro teritorija	kita	Daugiabučiu gyvenamųjų pastatų ir bendrabučiu teritorijos (G2)	50	1,2 (1,5 atskirai stovintiems pastatams)	1-3 a. 12 m	laisvo planavimo užstatymas, atskirai stovintys pastatai, perimetris užstatymas, vienbutis blokuotas užstatymas, sodybinis užstatymas
			Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1)				
			Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K)				
			Visuomeninės paskirties teritorijos (V)				
			Rekreacinės teritorijos (R)				
			Atskirųjų želdynų teritorijos (E)				
PA	Paslaugų teritorija	kita	Daugiabučiu gyvenamųjų pastatų ir bendrabučiu teritorijos (G2)	50	1,2 (1,5 atskirai stovintiems pastatams)	1-3 a. 12 m	laisvo planavimo užstatymas, atskirai stovintys pastatai, perimetris užstatymas
			Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1)				
			Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K)				
			Visuomeninės paskirties teritorijos (V)				
			Rekreacinės teritorijos (R)				
			Atskirųjų želdynų teritorijos (E)				
PR	Pramonės ir sandėliavimo teritorija	kita	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (P)	50	1,5	-	pramonės ir inžinerinės infrastruktūros teritorijų užstatymas, laisvo planavimo užstatymas, atskirai stovintys pastatai
			Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (I1)				
			Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijos (S)				
			Komerčinės paskirties objektų teritorijos (K)				
			Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)				
			Atskirųjų želdynų teritorijos (E)				
TI	Inžinerinė infrastruktūros teritorija	kita	Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (I1)	50	1,5	-	pramonės ir inžinerinės infrastruktūros teritorijų užstatymas, laisvo planavimo užstatymas, atskirai stovintys pastatai
			Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (P)				
			Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)				
			Atskirųjų želdynų teritorijos (E)				
Neužstatomos teritorijos							
BŽ	Bendro naudojimo erdvių, želdynų teritorija	kita	Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)	-	-	-	-
			Atskirųjų želdynų teritorijos (E)				
			Visuomeninės paskirties teritorijos (V)				
			Rekreacinės teritorijos (R)				
TK	Inžinerinės infrastruktūros koridorius	kita	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)	-	-	-	-
AI	Aikštė	kita	Bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B)	-	-	-	-
			Vandenvietė	kita	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)	-	-

Pastabos:

*planuojant užstatymą vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijose, didžiausios leistinos žemės sklypų UT ir UI rodiklių reikšmės nustatomos vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“, patvirtinto LR aplinkos ministro 2005 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. D1-338, reikalavimais.

1. Visose teritorijose, kuriose yra nekilnojamųjų kultūros vertybių, vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimais, gali būti nustatoma konservacinė žemės naudojimo paskirtis, žemės naudojimo būdas - Kultūros paveldo objektų žemės sklypai (C2).
2. Visose kitos paskirties žemės teritorijose gali būti nustatomas Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijų (I2) žemės naudojimo būdas, skirtas pagrindinei planuojamos teritorijos funkcijai aptarnauti.
3. Visose teritorijose, nepatenkančiose į gamtinį karkasą, atsižvelgiant į konkretaus žemės sklypo naudojimo būdą, vadovaujantis Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694, nustatoma priklausomojo želdyno norma (plotas).
4. Visose teritorijose, patenkančiose į gamtinį karkasą, vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais, patvirtintais LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96, atsižvelgiant į žemės sklypų naudojimo paskirtį nustatomas didžiausias galimas užstatymo tankis UT arba priklausomojo želdyno plotas (norma).
5. Visose teritorijoje naujai formuojamiems vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų naudojimo būdo žemės sklypams nustatomas galimas mažiausias skypo plotas – 10 arų.